

1. ח"כ ד"ר אחמד טיבי
2. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על-ידי עוה"ד מאיסאנה מוראני ו/או חסן ג'בארין ואח'
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 4, ת"ד 54, חיפה 3109001
טל': 04-9501610, 050-7456580; פקס': 04-9503140;
דוא"ל: myssaana@adakah.org, adalah@adalah.org

העותרים

נ ג ד

1. השר לביטחון לאומי
2. ממלא מקום נציב שירות בתי הסוהר
3. היועצת המשפטית לממשלה
על ידי מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 97110
טל': 073-3925590; פקס': 02-6467011

4. הכנסת
על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת
משכן הכנסת, קרית בן-גוריון, ירושלים 9195016

טל': 02-6408636; פקס': 02-6752495; דוא"ל: hdept@knesset.gov.il **המשיבים**

תגובה מקדמית מטעם המשיבים 3-1

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, בכפוף למתן החלטות בבקשות הארכה שהוגשו, ולקראת הדיון הקבוע בעתירה דנן ליום 11.7.24, מוגשת בזאת תגובה מקדמית מטעם המשיבים 3-1 (להלן: **המשיבים** או **המדינה**).

2. עניינה של העתירה שבכותרת הוא בבקשת העותרים למתן צווים על-תנאי אשר יופנו למשיבים ויורו להם לנמק מדוע לא "א. לאפשר לעותר מס' 1, ח"כ אחמד טיבי, להיפגש ללא דיחוי עם האסיר מרואן ברגותי המסווג כאסיר ביטחוני. ב. לאסור על המשיב מס' 1, השר לביטחון לאומי, להתערב, ללא סמכות ובצורה מפלה, באישור המפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים. ג. לבטל את ההחלטה של המשיב מס' 1 לבטל את הנוהל אשר הסדיר את המפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים בכנסת ה-24 ואשר גובש לאחר משא ומתן ארוך בין הרשות המבצעת ולרשות המחוקקת. ד. להורות על בטלות ס' 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 "מפגש של חבר כנסת עם אסירים בבית-סוהר".

3. **אשר לסעד הקונקרטי שהתבקש – ביקורו של האסיר מרואן ברגותי על ידי חבר הכנסת טיבי**: כעולה מפורשות מפסק הדין שניתן בעתירה קודמת שהוגשה בעניין זה (בג"ץ 4252/17 חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין נ' הכנסת (14.7.20) (להלן: "עניין ג'בארין"); שהעתירה שבכותרת מהווה עתירת המשך לה) – בהקשר זה מצוי סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר; ואולם ממילא, דין טענות העותרים בקשר לסעד הקונקרטי להידחות, שעה שבבחינה פרטנית של הבקשה נמצא שלא ניתן לאשר את קיומו של הביקור המבוקש, **בשל שיקולי ביטחון מובהקים**.

אשר לסעדים הכלליים המבוקשים, הנוגעים בעיקרם למתווה לביקור חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים: שר הבל"מ החליט סמוך לאחר כניסתו לתפקיד, על חזרה למתווה הקודם, שאושר על ידי היועץ המשפטי לממשלה הקודם, כפי שהוצג לבית המשפט הנכבד בעתירה בעניין ג'בארין, ושהעתירה בעניינו – נדחתה בפסק דינו של כב' השופט סולברג בעניין ג'בארין.

שר הבל"מ פנה בעניין זה סמוך לאחר כניסתו לתפקיד, ליו"ר הכנסת. פניה זו לא נענתה עד כה. ברי, כי סוגיה מעין זו ראוי ללבנה בראש ובראשונה בין הרשויות, בשים לב לכלל היבטיה, המערבים שיקולי פיקוח פרלמנטרי מחד גיסא, ושיקולים מתחום ניהול מתקן הכליאה ושיקולים ביטחוניים, מאידך גיסא. ואולם, כאמור, עד עתה, על אף תזכורת בנושא, יו"ר הכנסת ומי מגורמי הכנסת לא השיב לשר בעניין זה, לא במישור העקרוני ולא במישור היישומי.

בנסיבות אלה, ומשטרם התקבלה עמדת הכנסת ביחס למתווה הביקורים אותו אימץ השר לבל"מ, אין מקום שבית המשפט הנכבד יידרש פעם נוספת לסוגיה העקרונית, אלא יש להתירה לשיח בין הרשויות.

יצוין, כי מלחמת "חרבות ברזל" הובילה לשינוי נסיבות של ממש בכל הנוגע לשיקולים הביטחוניים העומדים על הפרק, ויש בהם כדי להשליך גם על סוגיית ביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים. במידת הנדרש ניתן יהיה להציג את העמדה העדכנית של גורמי הביטחון בפני בית המשפט הנכבד.

אשר על כן, לעמדת המשיבים אין מקום להתערבות בית המשפט הנכבד, ודין העתירה להידחות.

הכול, כפי שיפורט להלן.

תמצית הרקע הנדרש לעניין

4. סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: **חוק החסינות**) קובע הוראה כללית ביחס לחופש התנועה של חברי הכנסת, וזו לשונו:

"שום הוראה האוסרת או המגבילה את הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תחול על חבר הכנסת, אלא אם היה האיסור או ההגבלה מטעמים של בטחון המדינה או של סוד צבאי".

5. לאורך השנים עלתה שאלת אופן היישום של הסעיף על ביקורים של חברי כנסת במתקני כליאה – רגילים, ביטחוניים או צבאיים, ובכלל זאת מפגשים אישיים ייעודיים של חברי כנסת עם אסירים (שלא במסגרת סיור במתקן). בבג"ץ 8102/03 ח"כ **זהבה גלאון נ' שר**

הביטחון (20.1.11) (להלן: "עניין גלאון") קבע בית המשפט הנכבד, תוך שאימץ את האמור בהנחייתו של היועץ המשפטי לממשלה בדבר היקף הזכויות המוקנות לחבר כנסת מכוח סעיף 9(א) לחוק החסינות, כדלקמן (סעיף 32 לפסק הדין בעניין גלאון): "...בהנחיית היועץ נקבע כי הוראת סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת לא נועדה להקנות לחבר הכנסת זכות לבקר במקום שהציבור כולו מנוע מלבקר בו. אלא, מטרת סעיף 9(א):

"להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכיו"ב – לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסויים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים והגבלות שיחולו [על חבר כנסת (פרט לאיסור וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף)]. אם הנך בא להגביל את תנועת הקהל במקום מסויים בשל אירוע..., הרי אין דבר זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו רשאי חלק מהציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום 'חלק מן הציבור' אינו זכאי להכנס" ("חסינות חברי הכנסת" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 21.406, 5-6 (תשל"ג))."

[ההדגשות כאן ולהלן אינן במקור.]

להרחבה, ראו גם בג"ץ 620/85 מיעארי נ' יו"ר הכנסת ואח', פ"ד מא(4) 169, 1987.

וראו גם דיונים בוועדת הכנסת שנערכו בעבר, מימים 30.5.83, 6.6.83, 9.1.84 ו-20.12.16 (פרוטוקולים של הדיונים מצויים במרשתת, באתר הכנסת).

6. בתום הליך שתיאורו אינו נדרש לעניינו כעת (ושמפורט בעיקרו בכתבי בי דין שהוגשו במסגרת העתירה בעניין ג'בארי), בסופו של יום הותקנה בשנת 2003 פקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 "מפגש של חבר כנסת עם אסירים בבית-סוהר" (להלן: **פקודת הנציבות**) אשר קבעה כי כל אחד מחברי הכנסת רשאי להיפגש מכוח תפקידו עם אסירים ועצירים, וזאת בסייגים שונים שנקבעו לעניין זה, אשר עיקרם היה חובת תיאום מראש, ואישור לשכת נציב בתי הסוהר אשר יינתן "תוך איזון בין הצורך לאפשר לחבר הכנסת למלא את תפקידו מחד גיסא, לבין החובה להבטיח שמירה על אורח חיים תקין ומשמעת בבתי הסוהר מאידך גיסא, והכל בשים לב לעקרון השוויון".

7. פקודת הנציבות שונתה במהלך השנים מעת לעת, אך העקרונות האמורים נותרו על כנם, עד לאירוע שאירע בשנת 2016, בעקבותיו חה"כ לשעבר באסל גאטס הורשע בהחדרה של טלפונים וציוד נוסף לתוך בית הכלא קציעות, ובתוך כך גם בעבירה של מתן אמצעים לביצוע מעשה טרור, לפי סעיף 25(א)(2) לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016 (ת"פ 36995-03-17 **מדינת ישראל נ' גאטס** (גזר דין מיום 9.4.17)). יצוין, כי גם האסיר הביטחוני, המחבל וליד דקה, הורשע בהקשר זה, בין היתר בעבירה של ניסיון למתן אמצעים לביצוע

מעשה טרור, גם היא בהתאם לאותו סעיף בחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016 (תפ"ח 23497-08-17 מדינת ישראל נ' דקה (28.5.18)).

8. בעקבות מקרה זה, התקיים דיון כללי בוועדת הכנסת ביום 20.12.16, אשר במסגרתו הצהירה הוועדה כי היא מתנגדת לביקורים של חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים בשל שיקולים ביטחוניים, ומגבה את המדיניות של השר לביטחון הפנים (דאז) בעניין. בהמשך שונתה פקודת הנציבות בהקשר זה, של ביקור אסירים ביטחוניים, וזו לשונה עד היום :

"... חברי הכנסת אשר יורשו להיפגש עם אסיר/ים ביטחוניים על מנת להבטיח פיקוח פרלמנטרי נאות על תנאי כליאתם, יהיו מקרב בעלי התפקידים מבין חברי הכנסת לגביהם הוחלט כי יורשו לבקר אסיר/ים ביטחוני/ים. רשימה כאמור תומצא לנציבות בתי הסוהר על ידי השר לביטחון הפנים, לאחר תיאום עם יושב ראש הכנסת.

ב. כניסת חבר כנסת כאמור לבית סוהר מחייבת תיאום מראש עם לשכת הנציב ומתן אישור בכתב.

ג. המפגש יתואם ליום אחד קבוע בשבוע שייקבע מראש ע"י מפקד בית הסוהר.

ד. אישור לשכת הנציב יינתן לאחר קבלת עמדת הגורמים הרלוונטיים, תוך איזון בין הצורך לאפשר לחבר הכנסת למלא את תפקידו מחד גיסא, לבין החובה להבטיח שמירה על אורח חיים תקין ומשמעת בבית הסוהר מאידך גיסא, והכל בשים לב לעיקרון השוויון.

ה. מענה לחבר כנסת בדבר פנייתו למפגש כאמור, יינתן מבעוד מועד ע"י לשכת הנציב, באמצעות הגורם אליו פנה חבר הכנסת. המענה יכלול, התייחסות לאיסור הכנסת רט"ן ו/או חפצים אחרים לבית הסוהר.

ו. מפגש ח"כ או ועדה של הכנסת כאמור, מחייב יידוע לשכת השר לבט"פ באמצעות לשכת הנציב.

ז. המפגשים בין חברי הכנסת כאמור בסעיף קטן א' לעיל, לבין אסיר/ים ביטחוני/ים, ייעשו בליווי סגל בית הסוהר.

ח. נציב בתי הסוהר רשאי מטעמים של בטחון המדינה או בטחון בית הסוהר והמשמורת הבטוחה של האסיר/ים, באותה השעה, למנוע מפגש שאושר.

ט. מפגש חבר כנסת עם האסיר/אסירים ייערך בחדר שיוקצה לשם כך באחד ממשרדי הנהלת בית הסוהר.

י. עצור/ים לחקירה לא יהיה זכאי למפגש עם חבר כנסת אלא באישור הממונה על החקירה בשב"כ/משטרה."

רשימת בעלי התפקידים מבין חברי הכנסת שלגביהם הוחלט כי יורשו לבקר, מנתה בפועל ארבעה חברי כנסת: שניים מהקואליציה ושניים מהאופוזיציה.

9. נוסח זה של הפקודה הוא שעמד במוקד עתירה שהגיש חה"כ יוסף ג'בארין בבג"ץ 4252/17 חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין נ' הכנסת (14.7.20) (לעיל ולהלן: "עניין ג'בארין"), אשר כוונה כלפי הגבלת האפשרויות של חברי הכנסת לבקר אסירים ביטחוניים, ובכלל זה את האסיר הביטחוני מרואן ברגותי – שבעניינו הקונקרטי עוסקת אף העתירה שבכותרת. זהו פסק הדין המקיף והעדכני בענייננו, והעתירה שבכותרת מהווה למעשה המשך גלולה של העתירה שהוגשה באותו עניין.

בעתירה בעניין ג'בארין נטען, כי הפקודה אינה מתיישבת עם חופש התנועה של חברי הכנסת בהתאם לסעיף 9(א) לחוק החסינות. לחלופין נטען, כי ההחלטה להגביל את כניסת חברי הכנסת לבתי הסוהר לשם ביקור אסירים ביטחוניים, היא החלטה גורפת, שרירותית ובלתי מידתית.

10. כפי שפורט בהרחבה בעמדת המדינה במסגרת עניין ג'בארין, לעמדתה סעיף 9(א) לחוק החסינות אינו חל על כניסת חברי כנסת למתקני כליאה, וזאת בהתבסס על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 21.406 מיום 1.1.1973 אשר כאמור לעיל, אומצה בעניין גלאון. בהמשך, לאור עמדת היועץ המשפטי לכנסת והודעתו כי בכוונתו לבוא בדברים עם גורמי הממשלה הרלוונטיים על מנת לנסות ולהגיע להסדר בעניין, נקבע כי הצדדים יגישו הודעות עדכון בעניין.

בהמשך, הודיעה הממשלה כי בכוונת המשיבים לפעול לשינוי סעיף 5 לפקודת הנציבות, ולערוך שינויים במתכונת שנקבעה כאמור ביחס לביקורי חברי הכנסת אצל האסירים הביטחוניים – ולאמץ מתווה המאפשר קיום ביקורים בשני מסלולים – הן "מסלול הכללי" של ביקור פרלמנטרי במתקני כליאה בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים, לכלל חברי הכנסת, והן במסלול הפרטני של ביקור חברי הכנסת נציגי סיעות במפגש פרטני, כמפורט בהסדר המעודכן שם, אצל אסיר ביטחוני מסוים.

לעניין המסלול הפרטני, השינוי המרכזי שצוין הוא כי במקום הגבלת המפגשים עם האסירים הביטחוניים לארבעה חברי כנסת, יתאפשר לחבר כנסת אחד מכל סיעה בכנסת, לבקר במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסירים ביטחוניים מסוימים. לצד זאת הובהר כי הביקור יהיה כפוף להגשת פניה בנדון ולשיקול דעת פרטני שיופעל על-ידי הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו. כן הובהר, כי המפגש עם האסיר יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחות/ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר, תאפשר לו התערבות במידת הצורך; תוך שניתנה התייחסות, בין היתר, לאופן בו יבוצע הפיקוח על המפגשים. הדברים נכתבים מבלי למצות, ולהרחבה ביחס למתווה ראו הודעות שהוגשו בעניין ג'בארין מימים 18.1.19 ו-2.6.19.

עוד נמסר, כי היועץ המשפטי לממשלה דאז, בחן את המתווה הסייעתי שהוצע ואישר אותו, כמהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון המדינה, לנוכח הסיכון הנשקף מקיום המפגשים האמורים עם האסירים הביטחוניים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי, אך לא מעבר לכך.

בהקשר זה צוין כי הוצגה עמדה מטעם גורמי הביטחון באשר לפוטנציאל הסיכון לביטחון המדינה הנשקף ממפגשים אלו, וזאת לצד ההלכה הפסוקה באשר לחזקת המסוכנות הנובעת מאוכלוסיית האסירים הביטחוניים ובפרט בהקשר של קשר עם החוץ.

העתקי כתבי בי דין עיקריים מטעם משיבי הממשלה בעניין **ג'בארין** – תגובה מקדמית מיום 30.5.17; הודעה משלימה מיום 17.1.18; הודעה מעדכנת מיום 18.1.19; הודעה מעדכנת מיום 2.6.19; ותגובה מיום 4.2.20 – מצורפים ומסומנים **מש/5-1**, בהתאמה.

11. לאחר שבוצעו במתווה שינויים, עמדת היועץ המשפטי לכנסת הייתה כי יש לערוך במתווה שינויים נוספים, ולכך הגיבו משיבי הממשלה (הכול כמתואר בסעיפים 13-14 לפסק דינו של כב' השופט סולברג בעתירה **בעניין ג'בארין**, אשר ניתן ביום 14.7.20).

12. כעולה מפסק הדין **בעניין ג'בארין**, נחלקו בו דעות שלושת שופטי ההרכב, ובהתאם לסעיף 80 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, הוחלט כאמור בפסק דינו של אב בית הדין, כב' השופט סולברג; על כן, תוצאת פסק הדין היא כפסק דינו של כב' השופט סולברג קרי: העתירה **נדחתה**.

13. כב' השופט סולברג אימץ את עמדת הממשלה לפיה אין מקום להתערבות שיפוטית במתווה הסייעתי שהוצג. בין השאר, נקבע כי המתווה שהציגה הממשלה התקבל לאחר עבודת הכנה מעמיקה ויסודית בממשלה תוך שיתוף כלל הגורמים הרלוונטיים. כב' השופט סולברג ציין כי התפיסה לפיה אין לחברי הכנסת זכות מוקנית לפקוד את בתי הסוהר כל אימת שירצו וללא כל הגבלה, מוסכמת, הן על היועץ המשפטי לכנסת והן על משיבי הממשלה. הגם שבין היועץ המשפטי לכנסת למשיבי הממשלה נתגלעו אי-אלו מחלוקות בשאלת היקף ההגבלות שיוטלו ומינון, שירות בתי הסוהר הוא אשר הופקד על ניהול בתי הסוהר, ולו האחריות על הנעשה בהם, והסמכות להכריע בדבר (פס' 20 לפסק דינו). כב' השופט סולברג ציין כי יש קושי מסוים במתווה המעניק לנציג מכל סיעה את אפשרות הביקורים האישיים, ללא קשר לגודל הסיעה, אך לכל חברי הכנסת ניתנת האפשרות לבקר בתוך מתקני בתי הסוהר, ועל כן קושי זה מוקהה. עוד צוין, כי בידי הכנסת קיימים הידע והכלים הנדרשים לצורך עריכת שינוי בחקיקה בנושא, והיא תוכל לעשות כטוב בעיניה (פס' 22 לפסק דינו).

14. באשר לפרשנות סעיף 9(א) לחוק החסינות, חזר כב' השופט סולברג על ההלכה שנקבעה **בעניין גלאון**, תוך שקבע כי אין מקום לסטות מן האמור בה. כך, נקבע כי:

”במסגרת סעיף 9(א) לחוק החסינות, נקבעה כאמור זכותם של חברי הכנסת להתהלך בכל מקום במדינה, אלא שזכותם זו סויגה במקומות שאינם רשות היחיד. חופש התנועה של חברי הכנסת, תחום אפוא ל’רשות הרבים’ לבדה. הצדדים לעתירה נחלקו בשאלה, אם בתי הסוהר מסווגים כ’רשות הרבים’, או שמא כ’רשות היחיד’. שאלה זו כבר נדונה והוכרעה על-ידי בית משפט זה, במסגרת עניין גלאון. באותה פרשה קבע בית המשפט, כי בית הסוהר מוגדר כ’רשות היחיד’, וממילא גישת חברי הכנסת אליו – מוגבלת. בקביעותיו אלו, נסמך בית המשפט על הנחייתו המפורטת של היועץ המשפטי לממשלה לגבי היקף הזכויות המוקנות לחבר כנסת מכוח סעיף 9 לחוק. בהנחיה זו נקבע, כי ”סעיף 9 בא להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכיו”ב – לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים והגבלות שיחולו על חבר כנסת (פרט לאיסור וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף). אם הנך בא להגביל את תנועת הקהל במקום מסוים בשל אירוע... הרי אין דבר זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו רשאי חלק מהציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום ’חלק מן הציבור’ אינו זכאי להיכנס” (”חסינות חברי הכנסת” הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 21.406, 5-6 (תשל”ג)). אשר לבתי סוהר נקבע בהנחיה, כי ”אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרתי או למתקן כליאה”. הנה כי כן, בית משפט זה כבר ישב על המדוכה בסוגיה זו, והכריע כי בתי הסוהר באים בכלל ’רשות היחיד’, ומשכך – ההרשאה הניתנת לחברי הכנסת במסגרת סעיף 9(א) לחוק החסינות, אינה מאפשרת להם כניסה בלתי מוגבלת לבתי הסוהר. כפי שיפורט להלן, לא מצאתי טעם המצדיק לשנות מאותה הלכה.”

15. כב' השופט קרא, סבר שיש מקום להוציא צו על תנאי בנוגע לסעיף 5 לפקודת הנציבות, תוך שקבע כי המתווה הסיעתי שהוצע אינו סביר ואינו מידתי, הכול כמפורט בחוות דעתו.

16. כב' השופט אלרון הביע עמדתו לפיה העתירה מיצתה עצמה, ועל כן יש להורות על מחיקתה תוך שמירת זכויות העותרים בעניין חוקיות ההסדר החדש, לאחר שיעוגן בפקודת הנציבות (פס' 1 לפסק דינו). כן סבר כב' השופט אלרון כי אין מקום להכריע בין עמדתו של כב' השופט סולברג לעמדתו החולקת של כב' השופט קרא. זאת, שכן בחינה מוקדמת "תהווה התערבות לא ראויה בשיקול דעת המשיבים, העלולה אף לפגוע במערכת האיזונים שבין הרשות המבצעת לבין הרשות המחוקקת" (פס' 3 לפסק דינו). עוד הוסיף כב' השופט אלרון כי הכרעה שיפוטית ביחס למתווה "עלולה לקטוע את הליך ההידברות בין הכנסת לבין הממשלה, תוך התערבות בהליך קבלת ההחלטות של הרשות המבצעת וביחסיה עם הרשות

המחוקקת" (פס' 5 לפסק דינו). כן קבע כב' השופט אלרון כדלקמן, והדברים מובאים במקורם מפאת חשיבותם לענייננו:

"[...] המחלוקת שלפנינו מבטאת התנגשות מהותית בין הרשות המחוקקת לרשות המבצעת – אשר לכתחילה, מוטב כי תישב ללא התערבותו של בית משפט זה."

17. על פסק הדין בעניין ג'בארין הוגשה בקשה לדיון נוסף, אשר נדחתה בהחלטתה של כב' הנשיאה א' חיות בדנג"ץ 6679/20 חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין נ' הכנסת (26.5.21; להלן: "דנג"ץ ג'בארין"), תוך שנקבע והובהר כי בפסק הדין בעניין ג'בארין לא נקבעה "הלכה" לצורכי דיון נוסף:

"[...] זאת ועוד, קריאת פסק דינו של השופט סולברג מעלה שהחלטתו שלא להתערב במתווה המוצעת התבססה, בין השאר, על הבנתו את ההלכה שנפסקה בעניין גלאון ועל יישומה במקרה הנדון. השופט קרא סבר כי עניין גלאון כלל אינו רלוונטי לענייננו, ואילו השופט אלרון סבר שבשלב זה אין צורך להכריע בשאלת חוקיות המתווה, משזה טרם עוגן בפקודת הנציבות, ולפיכך לא הביע כל דעה באשר להלכת גלאון ואופן יישומה. בנסיבות אלה לא ניתן לומר כי התגבשה בפסק הדין הלכה הסותרת הלכה קודמת של בית משפט זה. מכל מקום, דעתו של השופט סולברג בהקשר זה הינה דעת יחיד וככזו היא אינה עולה כדי "הלכה" לצורכי דיון נוסף (דנ"א 6396/00 סעיד נימר נסאר נ' חאלד אחמד קאסם נסאר, [פורסם בנבו] פסקה 6 (9.11.2000); מרזל, בעמ' 240))."

18. במקביל, אותה עת החלה הידברות בין נציגי הכנסת והממשלה (בתקופת כהונתם של חה"כ יריב לוין כיו"ר הכנסת, ושל ח"כ אמיר אוחנה כשר הבט"פ דאז), וגם אגב שיח זה, הועברה עמדת גורמי הביטחון בעניין. אולם, לא היה בהידברות זו כדי להבשיל לכדי מתווה אחר.

19. לאחר כינונה של הכנסת ה-24, בעת כהונתם של יו"ר הכנסת דאז מיקי לוי והשר לביטחון פנים דאז עומר בר לב, חודש השיח בנושא שבסופו גובש מתווה (להלן: "מתווה לוי-בר לב").

בעיקרו של דבר, במתווה זה נקבע, כי נציב בתי הסוהר, לאחר קבלת עמדת הגורמים הרלוונטיים, יפעל, ככל הניתן, לאשר בקשת חבר כנסת לבקר אסיר ביטחוני – עד שני אסירים ביטחוניים בלבד בכל ביקור – והוא רשאי לקבוע לשם כך הגבלות שונות לעניין הפיקוח על הביקור; עוד נקבע כי הנציב רשאי לדחות מפגש או למנוע אותו אם היה לו יסוד סביר לחשוד כי המפגש עם אסירים ביטחוניים או אסיר ביטחוני מסוים יכול לגרום לסכנה לשלומם או ביטחונם של אדם, לביטחון הציבור, לביטחון המדינה ועוד; וכן אם יש חשש כי הוא יכול לסייע לפעילות או התנהלות של ארגון טרור או לשבש הליכי חקירה של רשויות חקירה ומודיעין. בנוסף, נקבע שלשר לביטחון הפנים סמכות לדחיית המפגש עם האסיר

הביטחוני או למנעו, מטעמים שיירשמו, וזאת אלא אם שוכנע כי אין חלופה שתאפשר את קיום הפגישה, לרבות תוך הטלת מגבלות עליה. בנוסף, נקבע כי השר רשאי להורות על מניעת מפגשים של חברי כנסת עם אסיר ביטחוני מסוים לתקופה שיקבע, שלא תעלה על חודשיים בכל פעם, אם ראה כי מתקיימת אחת העילות האמורות המנויות שם.

מתווה לוי-בר לב נקבע כהוראת שעה לתקופה של שנה. מפאת חשיבות הדברים לענייננו, נביאם במקורם מתוך הנספח למכתבו הנ"ל של השר לביטחון הפנים דאז, מיום 18.7.22:

"10. מסמך זה יחול לתקופה של שנה, החל מיום 1.8.22, שבמהלכה ייבחנו ההסדרים המפורטים במסגרתו. ככל שיידרש תתקיים הידברות נוספת בין הכנסת למשרד לביטחון פנים לצורך ביצוע שינויים והתאמות בעניין פגישות כאמור במסמך."

העתק מכתב השר לביטחון הפנים דאז ליו"ר הכנסת דאז בנושא מיום 18.7.22, הכולל את פרטי מתווה לוי-בר לב, מצורף ומסומן מש/6.

20. בסמוך לאחר כניסתו של השר לביטחון לאומי (להלן: "השר") לתפקיד, החליט השר לשוב ולאמץ, תחת מתווה לוי-בר לב, את המתווה הסיעתי עליו הצהירה כאמור המדינה בעניין ג'בארין, ואשר אושר בזמנו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה דאז, כאמור.

בעניין זה שלח השר מכתב ליו"ר הכנסת ביום 8.1.23, בו עמד על הטעמים להחלטתו זו, ולשם קידום יישום המתווה ביקש לקבל פרטי נציג מכל סיעה. חרף תזכורת בעניין, לא התקבלה תשובה לכך מיו"ר הכנסת או מי מגורמי הכנסת.

וכך צוין בראשית המכתב:

"בהמשך לדין ודברים הממושך שהתקיים בנושא שבנדון בין השרים הקודמים לביטחון הפנים לבין יושבי ראש הכנסת הקודמים, ולמתווה להסדרת מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני שבסימוכין, כפי שגובש ע"י השר לביטחון הפנים הקודם, בשיתוף עם יו"ר הכנסת הקודם, כהוראת שעה, כפי שהובאו לידיעתי, ולאחר ששקלתי את הנושא אבקש לעדכן כי בכוונתי לבטל את המתווה שבסימוכין ולשוב למתווה הקודם שגובש בנושא, כפי שהוצג לבג"ץ, וכפי שאף היה מקובל עליך בעבר, עת שימשת כשר לביטחון הפנים, והכל כמפורט להלן: [...]"

ובסופו:

"לאור האמור לעיל ולצורך קידום יישום המתווה שהוצג לבג"ץ, אודה על קבלת פרטי נציג מכל סיעה אשר יתאפשר לו לקיים מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים".

העתק מכתב השר ליו"ר הכנסת מיום 8.1.23, וכן תזכורת בעניין, מצורף ומסומן מש/7.

21. לעתירה דנן צורפה הודעה ליו"ר הכנסת לפיה העותר 1, חה"כ אחמד טיבי, הוא נציג סיעתו לביקורים בבית כלא. כן צורפו פניות שונות מטעמו לביקורי האסירים הביטחוניים וליד דקה ומרואן ברגותי.

22. לפי הנמסר, המענה לפניותיו של העותר 1 ביחס לביקור האסיר דקה התעכב בשל כוונת השר לקיים דיון בבקשה עם כלל הגורמים הרלוונטיים, דיון שהתעכב, בין היתר, בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". עם מותו של האסיר דקה ביום 7.4.24, התייתר עניין זה.

23. בשעה זו רלוונטית בהיבטי הסעד הקונקרטי המבוקש, רק בקשת העותר 1 לבקר את האסיר ברגותי. לפי הנמסר, פניות אשר לבקשה לביקור האסיר ברגותי, שהועברו בתוך חודשי המלחמה, לא הועברו בשעתו להתייחסות שירות בתי הסוהר (כפי שנדרש היה לעשות גם בהתאם למתווה הסיעתי). על כך יש להצר. עם זאת, ובשים לב להגשת העתירה, נתבקשו התייחסויות הגורמים הרלוונטיים לעניין זה, ונמצא כי ממילא קיימת מניעה ביטחונית לאשר את ביקור העותר 1 אצל האסיר ברגותי, הכול כפי שיפורט.

עמדת המדינה

דינו של הסעד הקונקרטי המבוקש בעתירה (ביקור האסיר מרואן ברגותי) – להידחות

24. הבקשה הפרטנית העומדת על הפרק, וראו הסעד הראשון המבוקש בעתירה, היא בקשתו של העותר 1, נציג סיעת חד"ש-תע"ל, לבקר את האסיר מרואן ברגותי.

25. בהקשר זה, תזכיר המדינה כי בעניין ג'בארין, שאף בו התבקש ביקורו של האסיר ברגותי, טענה המדינה לקיומו של סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי (ראו: תגובה מקדמית מטעם המדינה בעניין ג'בארין מיום 30.5.17, נספח מש/1 לעיל).

בקשר לכך קבע כב' השופט סולברג בפסק דינו בעניין ג'בארין :

"דיון והכרעה

15. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים מזה ומזה, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין העתירה להידחות. בדיונים שהתקיימו לפנינו התחוור, כי אין מקום להוסיף ולדון בטענות הפרטניות שהועלו בעתירה, שכן קיים להם, לעותרים, סעד חלופי בדמות הגשת 'עתירת אסיר' פרטנית. במהלך הדיונים תהינו, אם הסעד המבוקש בעתירה עולה בקנה אחד עם רצונו של האסיר מרואן ברגותי, שכן הבקשה לא הגיעה מצדו, ודעתו בעניין כלל לא נשמעה. אין לעותרים אפוא זכות עמידה במה שנוגע לאסיר ברגותי. ככל שיחפז בכך, ואם תהיה לו עילה לעשות כן, יוכל ברגותי להגיש כאמור עתירת אסיר פרטנית

בבית המשפט לעניינים מינהליים. נוכח האמור, השאלה שנותרה להכרעתנו, היא שאלת חוקיותו של המתווה שהוצע על-ידי המשיבים 3-2, בעניין ביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים.

גם כב' השופט קרא התייחס בחוות דעתו בעניין ג'בארין לקיומו של סעד חלופי, וקבע:

19. בשלב זה, ראוי לגדר את מוקד הדיון בשל ההתפתחויות העובדתיות המתוארות שחלו בעת שהעתירה הייתה תלויה ועומדת בפני בית משפט זה ואשר צמצמו את היריעה שנפרשה עם הגשת העתירה. ההכרעה בבקשת העותר להיפגש עם האסיר ברגותי תיגזר מההכרעה בעניין המדיניות החדשה. לעניין זה, יש סעד חלופי של הגשת עתירת אסיר פרטנית לבית המשפט המוסמך. הסעד של ביטול החלטת ועדת הכנסת אינו רלוונטי עוד משתגובתה המקדמית של הכנסת הבהירה כי החלטות ועדת הכנסת ב"כובעה" כמפקחת על פעולות הממשלה ושלא במסגרת הליכי חקיקה – הן החלטות הצהרתיות-דקלרטיביות, אשר אין להן תוקף משפטי מחייב (ראו, למשל: בג"ץ 8379/06 ח"כ אילטוב נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה (2006) לפיכך, החלטות השר לביטחון פנים ונציבות שירות בתי הסוהר נעשו מכוח הפעלת שיקול דעתם וסמכותם שלהם, ולא מכוחה של החלטת ועדת הכנסת, אשר אינה מחייבת את הרשות המבצעת. מכאן, שבשלב זה נותרה על הפרק סוגיית חוקיותו של המתווה המוצע שגיבשה המדינה (וההסדר הקיים) בעניין מפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים.

הנה כי כן, ביחס לסעד הקונקרטי המבוקש בעתירה, עומד סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי.

26. לשלמות התמונה יצוין כי עתירות אסיר מטעמו של מרואן ברגותי שהוגשו בעניין תנאי כליאתו בעת האחרונה, בהן לא הועלו טענות ביחס לסעד הקונקרטי המבוקש בעתירה דנן, נדחו (עת"א 63118-02-24 ; 6642-01-24).

27. יחד עם זאת יש להבהיר: בהתאם למתווה הדו מסלולי שעליו הוצהר בעניין ג'בארין (ושעל חזרה אליו החליט השר סמוך לאחר כניסתו לתפקיד), לפיו ביחס לביקור פרטני, יתאפשרו ביקורים רק של חבר כנסת שהוא נציג סיעה ויהיו כפופים להגשת פניה בנדון ולשיקול דעת פרטני שיופעל על-ידי הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו – היה כאמור מקום להעביר את הבקשה להתייחסות הגורמים הרלוונטיים, ובראשם שירות בתי הסוהר. כך כאמור לא נעשה, ועל כך יש להצר.

28. מכל מקום, בענייננו, אף לו היו מועלות טענות העותרים בבקשה לקיום ביקור אצל האסיר מרואן ברגותי, במסגרת עתירת אסיר, היה דינן להידחות. ונסביר: עם הגשת העתירה שבכותרת, ובשים לב לחשיבות האינטרסים הביטחוניים העומדים על הפרק, נתבקשו

והתקבלו התייחסויות שירות בתי הסוהר וגורמי הביטחון לעניין. לעניין זה נמסר הן מגורמי הביטחון והן מגורמי המודיעין בשירות בתי הסוהר, כי בקשת חה"כ טיבי נבחנה באופן פרטני, ונמצא כי כובד השיקולים הביטחוניים הנוכחיים העומדים על הפרק אינם מאפשרים את ביקור העותר 1 אצל האסיר ברגותי בעת הזו.

יצוין כי המשיבים ערוכים להציג לבית המשפט הנכבד במעמד צד אחד, ובהסכמת העותרים, את החומרים החסויים הרלוונטיים לענייננו, זאת לרבות עמדות גורמי הביטחון (יוזכר, בהערת אגב, כי בעניין ג'בארין סירבו העותרים דשם לעיון של בית המשפט הנכבד במעמד צד אחד בחומר חסוי, וראו על כך בסעיף 14 לפסק דינו של כב' השופט סולברג).

29. המשיבים סבורים כי איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, מביא למסקנה ברורה כי שיקולי ביטחון המדינה מצדיקים סירוב לבקשת העותר 1 לביקור האסיר ברגותי, ולדחיית הסעד המבוקש בהקשר זה.

30. הנה כי כן, דינו של הסעד הקונקרטי המבוקש בעתירה – להידחות.

היעדר עילת התערבות שיפוטית ביחס לסעדים הכלליים המבוקשים בעתירה

31. אשר לסעדים הכלליים שהתבקשו, הנוגעים למתווה ביקור חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, הרי שבנסיבות המתוארות, שבהן דינו של הסעד הקונקרטי להידחות, המשיבים סבורים כי הדיון בסעדים הכלליים הוא בשלב זה בבחינת למעלה מן הצורך, ועל כן נפרט ביחס אליהם בתמצית הכרחית בלבד.

32. כעולה מהרקע הצריך לעניין שפורט לעיל (ושפורט בהרחבה בכתבי בי דין שהוגשו במסגרת העתירה בעניין ג'בארין), לגורמי הרשות המבצעת סמכות ליתן החלטות בעניין בקשות חברי כנסת לבקר אסירים ביטחוניים. מכל מקום, בהתאם למתווה הסיעית שאושר על ידי היועץ המשפטי לממשלה הקודם; שהציגה המדינה בעניין ג'בארין; שהעתירה ביחס אליו נדחתה בעניין ג'בארין; ושהשר ביקש עם כניסתו לתפקיד לחזור ולאמץ – בחינת הבקשות צריך שתהיה בהתאם לשיקול דעת פרטני שיופעל על-ידי הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו.

33. מכל מקום, השר פנה בעניין ליו"ר הכנסת כבר בחודש ינואר 2023 (נספח 6/מש' לעיל), הצהיר על מדיניותו, וביקש לקבל פרטי נציג מכל סיעה אשר יתאפשר לו לקיים מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים;

חרף פנייה זו של השר, אשר למעשה מבטלת את ההסכמות אליהן הגיעו השר לביטחון פנים הקודם עם יו"ר הכנסת הקודם, יו"ר הכנסת או מי מגורמי הכנסת לא השיבו למכתב – לא במישור העקרוני, ואף לא במישור היישומי.

ברי, כי ככל שהכנסת סבורה כי אין מקום לחזור למתווה הסייעתי, הרי שנדרש היה שתפנה בעניין לשר על מנת למצות שיח בין הרשויות בנושא, כפי שנעשה על-ידה בעבר בהובלת יו"ר הכנסת. כאמור, עד עתה לא נערכה פנייה כאמור.

מאחר והכנסת ביקשה להציג את עמדתה לאחר עמדת המשיבים 1-3, עמדת הכנסת בשלב זה אינה ידועה.

ואולם, בהינתן האמור, אין מקום שבית המשפט הנכבד יידרש לסוגיה פעם נוספת, ויש להותיר את הסוגיה העקרונית למיצוי שיח בין הרשויות. לפיכך, גם ביחס לראש עתירה זה עמדת המשיבים היא שדין העתירה להידחות.

34. לבסוף, ושוב בבחינת למעלה מן הצורך לאור האמור, הרי שגם ביחס לסעד המבוקש ביחס לנוסח פקודת הנציבות, יצוין, כי לפי הנמסר, תיקון נוסחה התעכב תחילה לאור הדיון בעניין ג'בארין וההתפתחויות שחלו במסגרתו, לאחר מכן לאור הדיון בדנג"ץ ג'בארין, ובהמשך לאור השיח שהתקיים בעניין בין הרשויות, ולאחרונה לאור החלטת השר לשוב ולאמץ את המתווה הקודם, ופנייתו ליו"ר הכנסת בנושא. בהינתן שבשלב זה נמסר כי בקשות של חברי כנסת ייבחנו בהתאם למתווה הסייעתי, נראה שפקודת הנציבות גם בנוסחה הנוכחי מאפשרת זאת – ויחד עם זאת, נמסר מן המשיבים כי יפעלו לשינוי הפקודה בהתאם (ראו בעניין זה הצהרות המדינה בעניין ג'בארין, עת נקבע המתווה הסייעתי).

35. אשר על כן, לעמדת המשיבים דין העתירה להידחות מהטעמים שפורטו לעיל.

היום, ב' בתמוז התשפ"ד

8 ביולי 2024

מיכל דניאלי, עו"ד

סגנית בכירה במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

אבי מיליקובסקי, עו"ד

ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמ'
מש/1	תגובה מקדמית מיום 30.5.17 בעניין ג'בארין	16
מש/2	הודעה משלימה מיום 17.1.18 בעניין ג'בארין	25
מש/3	הודעה מעדכנת מיום 18.1.19 בעניין ג'בארין	63
מש/4	הודעה מעדכנת מיום 2.6.19 בעניין ג'בארין	71
מש/5	תגובה מיום 4.2.20 בעניין ג'בארין	76
מש/6	העתק מכתב השר לביטחון הפנים דאז ליו"ר הכנסת דאז בנושא מיום 18.7.22, הכולל את פרטי מתווה לוי-בר לב	87
מש/7	העתק מכתב השר ליו"ר הכנסת מיום 8.1.23, וכן תזכורת בעניין	91

נספח מש/1

**תגובה מקדמית מיום 30.5.17 בעניין
גיבארין**

עמ' 16

בג"ץ 4252/17

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ.חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מר' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

נגד

המשיבים

1. **הכנסת**
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
טל: 02-6408636; פקס: 02-6753495
2. **שירות בתי הסוהר**
3. **השר לביטחון פנים**
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

תגובה מקדמית מטעם המשיבים 2 ו-3

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד (כב' השופט א' שהם) מיום 24.5.17 ומיום 28.5.17, מתכבדים המשיבים 2 ו-3 (להלן: "המשיבים" או "המדינה") להגיש תגובה מקדמית לעתירה, כדלקמן:

2. עניינה של העתירה במספר סעדים - הן במישור הפרטני והן במישור הכללי - כדלקמן:

- א. מדוע לא לאפשר לעותר להיפגש ללא דיחוי עם האסיר מרואן ברגותי השובת רעב בימים אלה [להלן - "הסעד הראשון"; הח"מ];
- ב. מדוע לא לבטל את החלטת ועדת הכנסת מיום 20.12.2016 לפיה יאסרו ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים [להלן - "הסעד השני"; הח"מ];
- ג. מדוע לא לבטל את סעיף 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 אשר עודכן בתאריכים 30.4.2017 ו-9.5.2017, הנוטל את זכות ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים והמגביל אותה, בין היתר, רק לחברי כנסת "מקרב בעלי התפקידים מבין חברי הכנסת לגביהם יוחלט כי יורשו לבקר אסירים ביטחוניים" [להלן - "הסעד השלישי"; הח"מ];
- ד. מדוע לא לבטל את מדיניות המשיבים, הנעדרת כל עיגון בחקיקה ראשית, לפיה נמנע מחברי כנסת לבקר אסירים המסווגים כביטחוניים ללא רשות מהרשות המבצעת [להלן - "הסעד הרביעי"; הח"מ].

3. להלן יפרטו המשיבים את עמדתם המקדמית בנוגע לסעדים השונים.

הסעד הראשון ("הפרטני") – בקשת העותר להיפגש "ללא דיחוי" עם האסיר מרואן ברגותי

4. עניינו של הסעד הפרטני המבוקש הוא בהחלטת נציבת שירות בתי הסוהר – שהתקבלה לאחר קבלת המידע המודיעיני הקיים בעניינו של האסיר ועמדת גורמי הבטחון - מתוקף סמכויותיה ובהתאם לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, כי האסיר מרואן ברגותי אינו רשאי לקבל ביקורים מן החוץ, למעט עורך דין אחד לשם מתן שירות מקצועי.

בהתאם להחלטת נציבת שירות בתי הסוהר, נדחו בקשותיו של העותר 1 לבקר את האסיר מרואן ברגותי, אשר כאמור אינו רשאי לקבל ביקורים מן החוץ, לרבות ח"כ. זאת, כפי שעולה מתשובת היועצת המשפטית של שירות בתי הסוהר לב"כ העותרים, מיום 17.5.17, שצורפה לעתירה כנספח ע/5, ואשר זו לשונה;

1. במענה לפנייתכם, אבקש להודיעכם כי על פי החלטת נציבת בתי הסוהר ומתוקף סמכויותיה בהתאם לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, האסיר מרואן ברגותי אינו רשאי לקבל ביקורים מן החוץ, למעט עורך דין אחד לשם מתן שירות מקצועי.
2. האסיר עודכן בעניין זה [ההדגשה הוספה – הח"מ].
3. ידיעתכם".

הדברים האמורים לעיל מובאים כאן בתכלית הקיצור.

המשיב יטען, כי בכל הנוגע לסעד האמור, דינה של העתירה להדחות על הסף בשל קיומו של סעד חלופי בדמות פניה לבית המשפט המחוזי בעתירת אסיר, וכן בשל אי-צירוף צד רלבנטי – שתי עילות סף השזורות זו בזו בעניינו. נבאר.

5. ככל שלמרוואן ברגותי, אשר כלל לא צורף להליך דנן, טענות בדבר פגיעה בזכויותיו או בתנאי מאסרו, הרי שיש באפשרותו לפנות בעתירת אסיר בענין זה לפי פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן – פקודת בתי הסוהר), ועתירה זו תידון לגופה. במקרה דנן, אין כל מקום שבית משפט נכבד זה יידרש לטענות בענייני ביקורו של אסיר, וזאת כאשר הן מועלות על ידי העותרים ולא על ידי האסיר עצמו.

הדברים נכונים במקרה דנן ביתר שאת, שעה שהאסיר כלל אינו צד לעתירה דנן.

6. מתקן כליאה הוא מקום סגור, שאינו פתוח לציבור הרחב (השוו: רע"ב 6172/97 מדינת ישראל נ' אבי גולן, פ"ד נב(1), 1; רע"ב 1293/14 הררי נ' שב"ס 9.6.14, פורסם באר"ש). לפיכך אם אסיר המוחזק בכלא, אינו רשאי לקבל ביקורים מן החוץ,

מבקש להתיר ביקורו של אדם מסוים אצלו עליו לפנות לגורמים המוסמכים בכלא ולבקש זאת מהם.

העותרים אינם מצביעים על פניה שנעשתה בענין זה, על-ידי האסיר ברגותי, ובכך לוקה עתירתם בפגם מהותי.

על האסיר עצמו, שהוא בעל העניין המרכזי, למצות את ההליכים בפני הרשות המנהלית באמצעות הגשת בקשה מתאימה. בקשה כאמור, תידון כמקובל על פי הפקודות, הנהלים, ואמות המידה הצריכים לעניין. ככל שתהיה עילה לכך, יוכל **האסיר**, לפנות בעתירת אסיר לבית המשפט המחוזי.

7. סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר קובע כי "אסיר רשאי להגיש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא בית הסוהר שבו הוא מוחזק (להלן בסימן זה - בית המשפט) עתירה נגד רשויות המדינה ואנשים הממלאים תפקידים על-פי דין בכל ענין הנוגע למאסרו או למעצרו..." [ההדגשה הוספה – הח"מ]. ברור, כי השאלה אם לאפשר למאן שהוא לבקר בכלא, באה במובהק בגדרי "עניין הנוגע למאסרו" של ברגותי, כלשון סעיף 62א הנ"ל.

מכאן, שלבית המשפט המחוזי קיימת סמכות לדון בעתירת אסיר בעניין (השוו: רע"ב 4865/04 מדינת ישראל נ' סוויסה, תקדין-עליון 2005(2) 4040 ((2004)). מכיוון שעל-פי ההלכה הפסוקה, ככלל, בית המשפט הנכבד לא ידון בעתירה המוגשת אליו, כאשר קיים לעותר סעד חלופי, לא כל שכן כאשר מדובר בסעד חלופי בדמותה של ערכאה שיפוטית מוסמכת, ברור כי דין העתירה להידחות על-הסף.

8. יפים לעניין, בשינויים המחוייבים, דבריו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1247/15 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' שירות בתי הסוהר (פורסם באר"ש, פסק דינם של כב' השופט י' דנציגר וכב' השופט א' שהם, כנגד דעתה החולקת של כב' השופטת ד' ברק-ארז, מיום 29.3.2016; להלן – "עניין עיתון הארץ") ; כן ראו פסק הדין בעתירה לדיון נוסף על פסק דין זה, מיום 29.8.2016 בדנג"ץ 3011/16.

בפסק הדין בעניין עיתון הארץ הנ"ל, נדחתה על הסף עתירת עיתון "הארץ" נגד החלטת שירות בתי הסוהר שלא לאפשר קיום ראיון עם האסיר מרואן ברגותי, ונקבע כי הדרך בה ראוי להשיג על החלטת שירות בתי הסוהר הנדונה שם היא באמצעות עתירת אסיר, אותה יגיש ברגותי. בפסק הדין נקבע כדלקמן (ראו פסק דינו של כב' השופט י' דנציגר):

"11. היות ששירות בתי הסוהר מטפל בבקשות המוגשות מטעם אסירים המבקשים להתראיין, דומה כי השגות כלפי החלטות המתקבלות ביחס לאותן הבקשות, צריכות להיות מוגשות, ככלל, על-ידי האסירים עצמם, ולא על ידי גוף התקשורת החפץ לראיינם. קשה לקבל את הטענה שלפיה קיימת לגוף התקשורת זכות עצמאית

להשיג על החלטה של שירות בתי הסוהר המגבילה את יכולתו של אסיר להתראיין, כאשר האסיר יכול לעשות כן בעצמו. הדברים נכונים בפרט בנסיבות המקרה דנן, בו ברגותי החל לפעול בעצמו, גם אם לפי הנחייתנו, באופן שניתן לראות בו משום הגשת בקשה עצמאית מצדו.

13. מובן כי ייתכנו מצבים שבהם בית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, יחליט לשמוע עתירה המופנית נגד החלטה של שירות בתי הסוהר, גם אם היא הוגשה שלא על ידי האסיר עצמו. כך למשל, במקרים של עתירות המוגשות על ידי "עותר ציבורי", אשר מעוררות שאלות בעלות היבטים עקרוניים או בעלי חשיבות ציבורית, ומוגשות בשם האינטרס הציבורי. כך גם כאשר העתירה מעלה טענות המעוררות חשש שמא האסיר לא יכול לממש את זכותו לפנות לערכאות בעצמו. סמכותו המקבילה של בית משפט זה נובעת במישרין גם מסעיף 62ד לפקודת בתי הסוהר, ואין לשלול מראש את האפשרות כי היא תופעל גם במקרים שבהם העותר לבית משפט זה הוא גוף תקשורת, הפונה בשם "חופש הביטוי" ו"זכות הציבור לדעת". זאת בפרט כאשר אלמלא דיון בעתירתו של גוף התקשורת קם חשש כי לא ניתן יהיה להשיג באופן אחר על החלטה הרשות, ומשכך קם חשש שתימנע חשיפה של מידע חיוני או בעל חשיבות ממשית לציבור".

והוסיף על כך דברים כב' השופט א' שהם, כדלקמן:

"1. אני מצטרף לעמדתו של חברי, השופט י' דנציגר, כי יש לדחות את העתירה על הסף.

2. על חשיבות הערכים של חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת, עמדתי בהרחבה בע"פ 2137/14 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' מדינת ישראל (10.4.2014), העוסק בפרסום שמו של עד המדינה בפרשת הרצח במועדון הבר נוער, ובע"פ 3204/15 בוזגלו נ' מדינת ישראל (30.7.2015), שעניינו פרסום מלא, בהשמטת פרטים מזהים אודות המתלוננת, של פסק דין מזכה בעקבות תלונה על ביצוע עבירות מין. המדובר בערכים חשובים שיש מקום לשמור ולהגן עליהם, אך כידוע אין מדובר בערכים מוחלטים, אלא שיש מקום לעריכת איזון במקרה של התנגשות עם אינטרסים וערכים אחרים.

בנוסף, הנני מוכן להניח כי קיימת חשיבות ציבורית בעריכת ראיון עם מרואן ברגותי (להלן: ברגותי), למרות העבירות החמורות בהן הורשע, בשל היותו מנהיג פלסטיני שלדעותיו יש משקל נכבד ברחוב הערבי.

3. ואולם, אין אלה השאלות העומדות לפתחנו במסגרת עתירה זו. השאלה שאותה יש להציג היא, האם במקרה הקונקרטי המונח לפנינו יש לאפשר לעותרים "לעקוף" את המסלול הקבוע בפקודת נציבות שב"ס 04.42.01, הקובעת את נוהל הטיפול בבקשות אסירים להתראיין על ידי אמצעי תקשורת. כאמור, ראינו את הסכמתו של ברגותי להתראיין לעיתון הארץ כהגשת בקשה בהתאם לנוהל. ואולם, משנדחתה הבקשה על ידי הגורמים המוסמכים, הובהר לנו כי ברגותי אינו מוכן להגיש עתירה מינהלית על מנת לתקוף בדרך זו את החלטת שב"ס, והוא אף הודיע כי אין לו עניין להתייחס לעתירה או להתייצב לדיון בה, למרות היותו אחד המשיבים במסגרת עתירה זו.

4. לשאלה, מדוע יש לאפשר, במקרה דנן, דיון בעתירה במסלול העוקף את פקודת הנציבות, השיבה עו"ד טל ליבליך, באת כוח העותרים, כי עסקינן באסיר שיש חשיבות ציבורית מיוחדת לשמוע את עמדותיו, בהיותו "מהחשובים שבמנהיגים הפלסטיניים". כלומר, המדובר, לשיטתה, במקרה חריג ומיוחד המצדיק הזקקות לעתירה זו לגופה, גם אם האסיר עצמו אינו מוכן לפעול בהתאם לנוהל שב"ס.

5. עמדה זו אינה מקובלת עליי.

כפי שציין חברי, אינני שולל עקרונית את האפשרות לדון בעתירה מטעם אמצעי תקשורת זה או אחר, גם בהעדר פנייה של האסיר המדובר עצמו, או אם החליט שלא להגיש עתירה מינהלית הנוגעת להחלטה שהתקבלה בעניינו. ואולם, המדובר לטעמי במקרים חריגים ביותר, שבהם יש להציג נסיבות מיוחדות, המצדיקות דיון בעתירתו של גוף התקשורת, כמו במקרה שבו "קם חשש כי לא ניתן יהיה להשיג באופן אחר על החלטת הרשות", כדברי חברי. ואולם, במקרה דנן אינני רואה כל סיבה מדוע לא יעמיד ברגותי את החלטת שב"ס לביקורת שיפוטית במסגרת עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים, ולא הובררה לנו הסיבה לחוסר רצונו לעשות כן.

בנסיבות אלה, אינני רואה טעם מיוחד להיזקק לעתירה זו, ודינה להידחות על הסף.

ובדחותו בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין האמור בעניין **עיתון הארץ** הנ"ל, קבע כב' המשנה לנשיאה א' רובינשטיין (דנג"ץ 3011/16 האמור) כדלקמן:

"אם כן, הדלת לעתירה לבג"ץ על-ידי צד שלישי נותרה פתוחה בסוגיות בעלות השלכות רחב, או במצבים שבהם אין בפני האסיר אפשרות מהותית לעתור לערכאות משפטיות וקיים חשש שלא יוכל למצות את זכויותיו.

ט. בגדון דידן, אין כל מניעה כי המשיב ברגותי ילך בדרך המלך, ואין חשש כי בלא בג"ץ לא ניתן יהא להשיג על החלטת הרשות ולהרהר אחר קביעותיה. ..."

הנה אם כן, אף בענייננו, משעה שביקורו של העותר 1 סורב לאור החלטת נציבת שירות בתי הסוהר בעניינו הפרטני של האסיר, לפיה האסיר אינו רשאי לקבל ביקורים מן החוץ, הדרך להשיג על החלטה זו, היא באמצעות עתירת אסיר.

לאור האמור יטען המשיב כי דין העתירה להידחות על-הסף עקב קיומו של סעד חלופי מובהק הקבוע בדין בדמות הגשת עתירת אסיר פרטנית על-ידי מרואן ברגותי לבית המשפט המחוזי.

9. נוסף, למעלה מן הנדרש, כי בעניינו של הסעד הראשון חל ממילא שינוי נסיבות מהותי לאחר הגשת העתירה, בדמות סיום שביתת הרעב של האסירים הביטחוניים (והרי על שביתה זו נסמכה דחיפותה של העתירה, וצוין בה כי האסיר מרואן ברגותי "שובת רעב בימים אלה"), שהשלכותיו נבחנות על ידי המשיבים בימים אלה;

לפיכך, העתירה, למצער בכל הנוגע למידת דחיפותה, ממילא איננה רלוונטית עוד במתכונת בה הוגשה. כאמור, הדברים נאמרים למעלה מן הנדרש, ומבלי לגרוע כהוא זה מטענות הסף המפורטות לעיל, שהיו עומדות על מכונן גם לולא היתה באה השביתה על סיומה.

הסעדים הכלליים

10. בכל הנוגע ליתר הסעדים המבוקשים בעתירה, הרי שהמדובר בסעדים כלליים, ומטבע הדברים אין באפשרות המשיבים למצות את תשובתם ביחס אליהם בלוח הזמנים שנקצב להגשתה של תגובה תמציתית זו (ונוסיף, כי הסעד השני המבוקש בעתירה, שעניינו בביטול החלטת ועדת הכנסת מיום 20.12.2016, מכון ממילא כל כולו כנגד המשיבה 1 – היא כנסת ישראל), ולכך עוד נידרש לעתיד לבוא. ממילא, דחיפותה של העתירה שנבעה ממצב הדברים כפי שהיה בעת הגשתה, נסמכה, כאמור, על הסעד הפרטני בעניין ביקור האסיר מרואן ברגותי, **שבהקשרו עומד לעותרים סעד חלופי.**

11. נציין, מבלי למצות, ובהתייחס לטענת העותרים הנסמכת על סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 - כי הסוגיה הכללית של כניסת חברי כנסת למתקני שב"ס, נדונה כבר בפסיקת בית המשפט הנכבד - בהקשרים קונקרטיים אלו ואחרים - זאת, בין היתר, בפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 8102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.1.2011) (להלן: "עניין גלאון"), אשר סמך ידיו על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בעניין ביקורי חברי כנסת במתקני כליאה, לפיה "אין בהוראת סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטירתי או למתקן כליאה". כפי שנקבע בעניין גלאון:

"...מקובלת עלינו, כפי שנפרט להלן, עמדת המדינה לפיה האיזון בין האינטרסים השונים במקרה שלפנינו מצדיק הגבלה על ביקור כל חברי הכנסת באשר הם חברי כנסת במתקן המעצר; ויש להסתפק במתן אפשרות לביקור כאמור לחברי הכנסת החברים בועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון.

.....

32. כאמור בטיעוני המדינה, הוראת סעיף 9(א) פורשה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בהנחייה מס' 21.406. בהנחיית היועץ נקבע כי הוראת סעיף 9(א) לא נועדה להקנות לחבר הכנסת זכות לבקר במקום שהציבור כולו מנוע מלבקר בו. אלא, מטרת סעיף 9(א):

"להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכיר"ב - לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים והגבלות שיחולו [על] חבר כנסת (פרט לאיסור וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף). אם הנך בא להגביל את תנועת הקהל במקום מסוים בשל אירוע..., הרי אין דבר זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו רשאי חלק מהציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום 'חלק מן הציבור' אינו זכאי להכנס" ("חסינות חברי הכנסת" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 21.406, 5-6 (תשל"ג)).

בהמשך קובע היועץ המשפטי לממשלה מפורשות כי "אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטירתי או למתקן כליאה" (שם, עמ' 7). מהטעמים שפורטו לעיל, ונוכח תכליתה של הוראת סעיף 9, שנועדה להבטיח את חופש התנועה של חברי הכנסת, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מקובלת עלינו.

.....

34. בנסיבות אלה, ובהתחשב בכך שסעיף 9(א) לא הקנה לחברי כנסת זכות מראש לבקר במתקני מעצר, העתירה נדחת. זאת, כאמור, בכפוף להודעת המדינה לפיה תאפשר ביקורים של חברי ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון במתקן המעצר.

מכל מקום, משעה שהסעדים הכלליים מושא ענייננו – בניגוד לסעד הפרטני המבוקש - אינם כרוכים בדחיפות שבעטיה נקבעה תגובה זו להגשה בלוח זמנים קצר, ברי, לעמדת המשיבים, כי אין אפשרות להידרש להם בפירוט במסגרת תגובה תמציתית זו.

12. סיכומם של דברים: בכל הנוגע לסעד הפרטני שעליו נסמכה דחיפותה של העתירה – דרישת העותר 1 לביקור האסיר מרואן ברגותי – הרי שקיים בענייננו סעד חלופי, דהיינו, המסלול הנכון שעל הצדדים לילך בו הוא הגשת בקשה על ידי האסיר, ותקיפת ההחלטה, במידת הצורך, בעתירת אסיר בבית המשפט המחוזי.

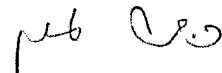
היום,

ה' בסיון תשע"ז

30 במאי 2017

אבי מילקובסקי, עו"ד

סגן בכיר בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד

סגנית בפרקליטות המדינה

נספח מש/2

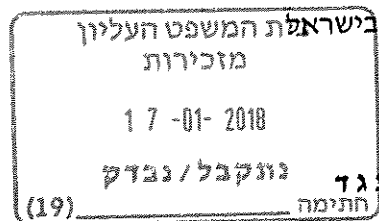
**הודעה משלימה מיום 17.1.18 בעניין
גיבארין**

עמ' 25

בג"ץ 4252/17

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. חה"כ ד"ר יוסף ג' בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ.חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי
מרח' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

1. הכנסת
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
2. שירות בתי הסוהר
3. השור לביטחון פנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעה משלימה מטעם המשיבים 2 ו-3

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד בעקבות הדיון שהתקיים בעתירה ביום 21.12.17, ובהתאם לארכות שניתנו, מתכבדים המשיבים 2 ו-3 (להלן: "המשיבים" או "המדינה") להגיש הודעה משלימה מטעמם, כדלקמן:

1. כזכור עניינה של העתירה במספר סעדים - הן במישור הפרטני והן במישור הכללי - כדלקמן:

א. מדוע לא לאפשר לעותר להיפגש ללא דיחוי עם האסיר מרואן ברגותי השוכן רעב בימים אלה [להלן - "הסעד הראשון"; הח"מ];

ב. מדוע לא לבטל את החלטת ועדת הכנסת מיום 20.12.2016 לפיה יאסרו ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים [להלן - "הסעד השני"; הח"מ];

ג. מדוע לא לבטל את סעיף 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 אשר עודכן בתאריכים 30.4.2017 ו-9.5.2017, הנוטל את זכות ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים והמגביל אותה, בין היתר, רק לחברי כנסת "מקרב בעלי התפקידים מבין חברי הכנסת לגביהם יוחלט כי יורשו לבקר אסירים בטחוניים" [להלן - "הסעד השלישי"; הח"מ];

ד. מדוע לא לבטל את מדיניות המשיבים, הנעדרת כל עיגון בחקיקה ראשית, לפיה נמנע מחברי כנסת לבקר אסירים המסווגים כביטחוניים ללא רשות מהרשות המבצעת [להלן - "הסעד הרביעי"; הח"מ].

2. ביום 28.5.2017 הוגשה תגובת המשיבה 1 (להלן- הכנסת).
3. ביום 30.5.17 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המשיבים. בתגובה זו נטען ביחס לסעד הראשון ("הפרטני"), הוא בקשת העותר להיפגש "ללא דיחוי" עם האסיר מרואן ברגותי, כי דין העתירה להידחות בשל קיומו של סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר פרטנית לבית המשפט המחוזי, וכן בשל אי צירוף צד רלוונטי.
- ביחס לסעדים הכלליים, נטען, מבלי למצות, בהתייחס לטענת העותרים הנסמכת על סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - **חוק החסינות**) שעניינו חופש התנועה בתחום המדינה, כי בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון והנחיות היועץ המשפטי לממשלה אין בהוראת סעיף 9 לחוק החסינות כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרי או למתקן כליאה (משאין מדובר במקום, "שאינו רשות היחיד" אליו מתייחס חופש התנועה המוסדר בסעיף 9).
4. ביום 21.12.17 התקיים דיון בעתירה. כזכור, במהלך הדיון החלו להישמע טענות הצדדים, ובית המשפט הנכבד התמקד בשאלת פרשנות סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א-1951 (להלן- **חוק החסינות או החוק**) ובפרט בשאלה, האם מתקן כליאה לעניין סעיף זה הוא "רשות היחיד" ולא "רשות הרבים" (ראו עמ' 6 לפרוטוקול הדיון). זאת, לאור טענת המדינה כי עוד בטרם תועלה השאלה אם טעמי ה"איסור" או ה"הגבלה" מקיימים "טעמים של בטחון המדינה" - כלשון הסיפא לסעיף - יש לבחון אם מדובר כלל במקום "שאינו רשות היחיד", כמשמעות הרישא לסעיף.
- בסיום הדיון נקבע כי המשיבים ישלימו טיעוניהם ביחס לסוגיית פרשנות סעיף 9(א) לחוק החסינות תוך התמקדות בשאלה האם מתקן כליאה הוא "רשות היחיד" ולא "רשות הרבים", כמשמעותה בסעיף זה.
5. להלן נפרט את עמדת המדינה אשר לפרשנות סעיף 9(א) לחוק החסינות בדגש על השאלה האמורה ותחולתו בענייננו. נקדים ונאמר כי פרשנותו ארוכת השנים של בית המשפט הנכבד את לשון הסעיף ותכליתו, מעלה, ללא כל ספק, כי החוק, אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה. כך אף הנתו ופרשו היועצים המשפטיים לממשלה, מימים ימימה, ופרשנות זו נתקבלה על ידי בית המשפט הנכבד בפרשות מיעארי וגלאון, כפי שיובא להלן.

6. סעיף 9(א) לחוק החסינות קובע כדלקמן:

9. (א) שום הוראה האוסרת או המגבילה את הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תחול על חבר הכנסת, אלא אם היה האיסור או ההגבלה מטעמים של בטחון המדינה או של סוד צבאי.

7. בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 21.406 מיום 1.1.1973, שהוצאה על ידי היועץ המשפטי דאז, מאיר שמגר, נותחה הוראת חוק זו בפירוט, ובין היתר נבחנה השאלה, האם הוראה זו מקנה זכות לחברי כנסת להיכנס למתקן משטרי או למתקן כליאה.

היועץ המשפטי לממשלה השיב לשאלה זו בשלילה, בקובעו בסעיף 10.ב. להנחיה כדלקמן:

"אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרי או למתקן כליאה.

...

...המחוקק לא נתכוון להעניק לחברי הכנסת מעמד מבקר (בלשון ביקורת), הזכאי לבדוק פעולת פקידי הציבור בעת עבודתם בכל מקום הימצאם, אלא רק להעניק חופש תנועה ודבר זה אינו כולל את הזכות להיות נוכח בכל משרד ומתקן, לפי בחירתו, המנוהלים ע"י המדינה ואשר לציבור אין גישה אליהם."

העתק הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.1.1973 מצורף ומסומן מש/1.

8. עיון בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 21.406 מלמד כי קביעה זו מבוססת על המסקנות והנימוקים הבאים:

א. סעיף 4 בהצעת חוק החסינות דן בשני נושאים: חופש התנועה במדינה וחופש היציאה לחו"ל (נושא שהועבר לסעיף 10 בחוק שהתקבל). כוונת סעיף 9(א) אם כן, היתה להבטיח את חופש התנועה של חברי הכנסת בתחומי המדינה, וזאת בשונה מזכות הכניסה לחצרים ומתקנים. החוק אינו נוקט לשון "כניסה" אלא לשון "גישה". כוונה זו נלמדת אף מכותרת השוליים של הסעיף - "חופש התנועה בתחומי המדינה".

ב. כעולה מנוסחה, הוראת סעיף 9(א) אינה מקנה לחברי הכנסת זכות גישה למקום במדינה שהוא רשות היחיד. לפיכך, מקום אשר בזמן נתון איננו "רשות היחיד", הוא, לכאורה, באותה עת, בגדר "רשות הרבים", אשר הגישה אליו לחבר הכנסת, בלתי מוגבלת.

ג. על מנת לבחון מהי "רשות הרבים", אשר הגישה אליה של חברי כנסת הינה בלתי מוגבלת, הציב היועץ המשפטי לממשלה כאמת מידה את שאלת קיומה של זכות כניסה לציבור למקום, או העדרה של זכות זו. בנוסף, נדרש היועץ המשפטי לממשלה למונח "מקום ציבורי" והסתייע בפירושים שניתנו למונח זה, בין היתר, בחוק הפלילי. תחילה, נדרש היועץ המשפטי לממשלה לפרשנות המילונית-לשונית כפי שזו הובאה במילון אבן שושן, לפיה: "רשות הרבים" – "מקום ציבורי (רחוב, ככר, גן ציבורי וכדומה)". בהמשך ההנחיה כאמור, נדרש היועץ המשפטי לממשלה, למינוח "מקום ציבורי" בפקודת החוק הפלילי, ולפיו: "מקום ציבורי" – דרך ציבורית, בנין, מקום או רכב שיש באותה שעה לציבור זכות או רשות של גישה אליהם...". כך נמצא כי מונח זה, יש לפרשו, בדרך כלל, בהקשר משולב של מקום, נסיבות וזמן. סממנו הבולט של "מקום ציבורי" הוא בכך שמדובר על מקום שהקהל הרחב זכאי או רשאי לגשת אליו או להמצא בו, בתנאים או ללא תנאים. וכך נקבע בסעיף 9.ה. בהנחיה:

"סעיף 9 בא להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכי"ב- לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו.

...אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום "חלק מן הציבור" אינו זכאי להכנס. ולבסוף נזכור עניין זה: החוק אינו נוקט לשון "כניסה" אלא לשון "גישה". גם מינוח זה מחזק את הפירוש השם דגש על חופש תנועה להבדיל מחופש כניסה לחצרים."

ד. כיוון שברי כי בית סוהר נעדר סממנים אלה, שכן לקהל כולו, ואף לחלק ממנו, אין "זכות" להכנס אליו, הרי שבית סוהר אינו "מקום ציבורי" ואינו בגדר "רשות הרבים" כמשמעותה לעניין חוק זה. אשר על כן, קבע היועץ המשפטי לממשלה כי הוראת חוק החסינות, אינה מקנה לחבר כנסת "זכות" כניסה לבתי הסוהר, אלא עליו לקבל רשות לשם כך מהרשות המוסמכת לתת רשות זו.

9. הנה כי כן, מהאמור עד כה עולה, כי בהנחיית היועץ המשפטי האמורה הובהר, כי מטרת סעיף 9(א) אינה להבטיח לחבר כנסת זכות גישה למקום שאינו בגדר מקום ציבורי, אלא מטרתה היא להבטיח שהגבלות על גישה למקום ציבורי, המוטלות על ידי רשות מנהלית, לא יחולו על חבר כנסת.

לפיכך, כאשר הציבור הרחב כולו, או חלק ממנו, אינו זכאי לגשת למקום מסוים, הרי שמקום זה אינו נופל לגדר המושג "רשות הרבים", בהקשר הדברים הספציפי של סעיף 9(א) לחוק החסינות ומכאן שאין מקום להקנות לחבר כנסת זכות להכנס למקום שכזה, שכן החוק לא התכוון להקנות לו זכות שכזו.

10. מטעמים אלה, כאמור, קבע היועץ המשפטי לממשלה, כי אין לחבר כנסת "זכות" להכנס לבתי הכלא, או זכות "גישה" חופשית אליהם (והוא הדין במתקן משטרי).

11. פרשנות זו אומצה מאוחר יותר גם בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר. עוד נכתב, בין היתר, בחוות הדעת כי:

"סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם...איננו מתייחס כלל לשאלת הפגישה עם אדם כלשהו, בין אסיר או עציר ובין אדם אחר. לפיכך, אין לומר כי חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, מקנה לחברי הכנסת זכות להפגש עם אסיר או עציר, מעבר לזכות המוקנית בענין זה לאנשים אחרים.

אולם חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, יש לו מטרה מוגבלת ואין הוא מכסה את כל תחום הפעילות של חברי הכנסת לבין רשויות הממשלה ואת כל תחום מערכת הקשרים בין חברי הכנסת לבין רשויות הממשלה....[ההדגשות הוספו – הח"מ]."

העתק חוות דעת היועץ המשפטי לממשלה מיום 8.4.1984 מצורף ומסומן מש/2.

12. הנה כי כן, בשאלה האם זכאי חבר כנסת להכנס למתקן כליאה במסגרת זכותו לחופש התנועה מכוח סעיף 9 לחוק החסינות, חיוו שני יועצים משפטיים לממשלה את דעתם, כי אין בסעיף זה כדי להצביע על הכוונה לאפשר לחבר כנסת זכות כניסה וגישה למתקן כליאה או למתקן משטרי, ומכאן שאין בסעיף זה כדי להקים לחבר הכנסת זכות מעין זו, וממילא הסתמכות על סעיף זה כלל אינה יכולה להוות בסיס למבוקש בעתירה שלפנינו.

13. פרשנות זו להוראת סעי' 9 אושרה כאמור, בפסיקת בית המשפט הנכבד, במהלך השנים. כך, בבג"ץ 620/85 מיעארי נ' יו"ר הכנסת ואח', פ"ד מא (4) 169, 1987, אומץ המבחן לפיו "החסינות המוקנית לחבר הכנסת בסעיף זה [סעיף 9 לחוק החסינות- הח"מ] מתירה לו גישה לכל מקום ציבורי, משמע למקום אשר לציבור או לחלק ממנו זכות גישה אליו...וכל מקום בו יכול חלק מן הציבור לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת עמו...".

לאחר מכן, בפסק הדין המרכזי לעניינו, הוא בג"ץ 8102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.1.2011) (להלן: "עניין גלאון"), שנוכר אף בתגובתה המקדמית של המדינה לעתירה שבכותרת, דן בית המשפט הנכבד, בין היתר, באפשרות להגביל ביקורים של חברי כנסת במתקן מעצר, וכך נקבע בפסק הדין:

"...מקובלת עלינו, כפי שנפרט להלן, עמדת המדינה לפיה האיזון בין האינטרסים השונים במקרה שלפנינו מצדיק הגבלה על ביקור כל חברי הכנסת באשר הם חברי כנסת במתקן המעצר; ויש להסתפק במתן

אפשרות לביקור כאמור לחברי הכנסת החברים בוועדת המשנה לשירותים חשאים של ועדת החוץ והביטחון.

.....

32. כאמור בטיעוני המדינה, הוראת סעיף 9(א) פורשה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בהנחייה מס' 21.406. בהנחיית היועץ נקבע כי הוראת סעיף 9(א) לא גועדה להקנות לחבר הכנסת זכות לבקר במקום שהציבור כולו מנוע מלבקר בו. אלא, מטרת סעיף 9(א):

"להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכיו"ב – לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים והגבלות שיחולו [על חבר כנסת (פרט לאיסור וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף)]. אם הנך בא להגביל את תנועת הקהל במקום מסוים בשל אירוע..., הרי אין דבר זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו רשאי חלק מהציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום חלק מן הציבור אינו זכאי להכנס" ("חסינות חברי הכנסת" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 21.406, 5-6 (תשל"ג)).

בהמשך קובע היועץ המשפטי לממשלה מפורשות כי, "אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרי או למתקן כליאה" (שם, עמ' 7). מהטעמים שפורטו לעיל, ונוכח תכליתה של הוראת סעיף 9, שנועדה להבטיח את חופש התנועה של חברי הכנסת, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מקובלת עלינו.

.....

34. בנסיבות אלה, ובהתחשב בכך שסעיף 9(א) לא הקנה לחברי כנסת זכות מראש לבקר במתקני מעצר, העתירה נדחת. זאת, כאמור, בכפוף להודעת המדינה לפיה תאפשר ביקורים של חברי ועדת המשנה לשירותים חשאים של ועדת החוץ והביטחון במתקן המעצר". [ההדגשות הוספו- הח"מ]

14. הנה כי כן, בית המשפט הנכבד סמך ידיו על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה (כתארו אז), שמגר, המתוארת באריכות לעיל והכריע כי היא משקפת נכונה את הדין; נמצא אם כן, כי החוק נשוא ענינו, כפי שפורש על ידי היועץ המשפטי לממשלה וכפי שפורש בהלכה הפסוקה, אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה, מאחר שמתקן כליאה אינו מהווה "רשות הרבים" כמשמעותה לעניין החוק.

15. המשיבים יוסיפו ויטענו, כי הפרשנות לפיה מתקן כליאה אינו בגדר "רשות הרבים" היא הפרשנות הנכונה למושג זה בהקשר הספציפי הנדון וכמשמעותו לעניין חוק החסינות, שעניינו כזכור בחופש התנועה של חברי הכנסת ובהעדר הגבלה על גישתם למקום שהוא "רשות הרבים" (למעט מהטעמים הקבועים בחוק).

דהיינו, הפרשנות האמורה היא הפרשנות התכליתית הראויה בענייננו למושג "שאינו רשות היחיד", כמתחייב מבחינת נסיבות ענייננו, על רקע תכלית חוק החסינות.

כך, כפי שהוצג לעיל, פרשנות המושג כמשמעותה בחוק החסינות נעוצה בעובדה כי **מתקן כליאה אינו מקום הפתוח לקהל הרחב**. חיזוק לעמדה זו ניתן למצוא אף בדבריו של בית המשפט הנכבד מפי כבוד השופט זמיר, בע"א 7440/97 **מדינת ישראל נ' גולן** (פורסם בנבו, 1998), שם נדונה השאלה, האם בית הסוהר מהווה מקום ציבורי עפ"י חוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה, תשמ"ג-1993 וכך נקבע בפסה"ד:

4. סעיף 1 לחוק [חוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחייה, תשמ"ג-1993-ה"ח"מ] מגדיר "מקום ציבורי" לאמור:

"כל מקום הפתוח לקהל הרחב, לרבות משרדי הממשלה והשלטון המקומי, בתי מלון, אכסניות, מתקני קמפינג, מסעדות, בתי קפה, תיאטרון, קולנוע, אולמות ומתקני ספורט".

בית סוהר אינו נמנה עם המקומות המפורטים בהגדרה. אמנם ההגדרה באה לרבות ולא למצות, וכך אפשר שגם מקום אחר, אשר אינו נמנה עם המקומות המפורטים בהגדרה ייחשב מקום ציבורי. עם זאת, פירוט המקומות בהגדרה נותן תמונה כללית על סוג המקומות שהיו לגד עיני המחוקק. כל המקומות האלה פתוחים לכל אדם לבוא ולצאת כרצונו, לצורך שהות קצרה, ולא לצורך מגורים במשך שנים. האם בית סוהר נמנה על סוג זה של מקומות? וגם אם נתעלם לחלוטין מפירוט המקומות, "מקום ציבורי" חייב להיות, על-פי ההגדרה, "מקום הפתוח לקהל הרחב". וכי יש מקום סגור יותר מבית סוהר? אכן, בהתחשב בתכלית החוק, יש מקום לפרשנות מרחיבה. אולם גם לפרשנות מרחיבה יש גבול. פרשנות האומרת כי בית סוהר הוא מקום פתוח לקהל הרחב עוברת את הגבול. [ההדגשות הוספו-ה"ח"מ].

ואכן, אין בפרשנות זו לפיה מתקן כליאה אינו בגדר "רשות הרבים", כמשמעותה לעניין חוק החסינות, כדי לשלול פרשנות שונה בהקשר ספציפי אחר של חוק אחר. כך לדוגמא בהקשר של חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 הועלו במסגרת רע"א 3788/06 **יפת נ' ידיעות אחרונות בע"מ ואח'** (פורסם בנבו, 2012) טענות לפיהן יש לסווג את חצר בית הכלא "כרשות הציבור" בהקשר הספציפי ביחס לחוק האמור, ואולם בית המשפט הנכבד קבע בפסק דינו (מפי כב' השופט (כתוארו אז) ח' מלצר), כדלקמן:

"...אשר על כן, אין מקום להידרש כאן למגוון הרחב של הטענות שהצדדים העלו, בין היתר, בסוגיות הבאות: סיווג בית הכלא והחצר שבו כ"רשות הציבור", או כ"רשות היחיד"; מידת ההגנה מפני פרסום,

שיש להעניק לנתון כי אדם פלוני הורשע בדין ונגזר דינו למאסר; נפקותה של העובדה כי המבקש לא העלה בקשה לאיסור פרסום בעת הרשעתו. שאלות אלה כולן רלבנטיות, במידה כזו או אחרת, להליך העיקרי, אך אין להן בהכרח השלכה מיידית לענייננו – ולכן בחרתי שלא להביע דעתי בהן, שהרי אחרת אם נעשה זאת כאן, עלולים אנו להימצא מקרינים כביכול מראש על פסק הדין בתובענה."

ונזכיר מושכלות יסוד בהקשר זה:

"... לביטויים זהים המופיעים בחוקים שונים עשויים להינתן מובנים שונים. אכן, מובנו של ביטוי נקבע על-פי תכליתו, והתכלית המונחת ביסוד חוקים שונים היא שונה" (דנג"ץ 4601/95 סרוסי נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד נב(4) 817, פסקה 8 לפסק דינו של הנשיא ברק).

16. לסיכום, בענייננו, מתקן כליאה אינו מהווה "רשות הרבים" לעניין חוק החסינות
ובהקשרה לעניין חופש התנועה, ומכאן כי החוק אינו מקנה לחבר כנסת "זכות"
גישה או כניסה למתקן כליאה, וממילא העתירה לא מבססת כל פגיעה בזכות שכזו.

כל זאת – אף בטרם החלנו לדון בטעמים ביטחוניים שיש בהם כדי לבסס מניעה מפני כניסה למתקן כליאה, סוגיה שאינה נדרשת לעניין השלמת טיעון זו, ושבהקשרה שומרת המדינה על כל טענותיה (השוו, לשם דוגמא בלבד: בג"ץ 9293/01 ח"כ ברק נ' שר הבטחון, פ"ד נו(2) 509).

למעלה מן הנדרש, נזכיר כי ברקע החלטת ועדת הכנסת מושא העתירה, עמדה הפרשה במסגרתה ניצל לרעה חבר הכנסת לשעבר, וכיום האסיר באסל גטאס, את חסינותו מפני חיפוש, והחדיר אל בין כתלי בית הכלא קציעות 12 טלפונים ניידים, 16 כרטיסי סים, שני מטענים ואוזניה לטלפון ביום 18.12.16. בשל מעשים חמורים אלה, ניטלה חסינותו של חבר הכנסת לשעבר, והוא הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום, בעבירה של הכנסה והעברה של ציוד קצה רט"ן, לפי סעיף 52(ב)(2)(א) בפקודה האמורה; עבירה של מתן אמצעים לביצוע מעשה טרור, לפי סעיף 25(א)(2) בחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016; וכן בעבירה של העברת מכתב לפי סעיפים 42א ו-52(א) בפקודת בתי הסוהר; ועבירה של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 בחוק בהעונשין, התשל"ז-1977. על רקע כל האמור, הושת על הנדון, בין היתר, עונש מאסר בפועל של עשרים וארבעה חודשים.

גזר הדין בת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס מצורף ומסומן מש/3.

דומה כי מקומה של פרשה זו נפקד מן העתירה, מטעמיהם של העותרים; על כן, ראוי להביאה בפני בית המשפט הנכבד, ולו לשם השלמת התמונה. יחד עם זאת, נציין כי הדברים נאמרים למעלה מן הנדרש, שעה שאין ענייננו בהשלמת טיעון זה, בטעמים הביטחוניים שעלולים למנוע מחבר כנסת ביקור במתקן כליאה, אלא בסוגיה מקדמית הרבה יותר - העובדה לפיה החוק אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה.

17. בשים לב לכל האמור לעיל, הרי שטענה מסוג זה שמעלים העותרים לפיה לעותר, נתונה כביכול, זכות מוקנית להכנס למתקן כליאה מכוח סעיף 9 לחוק החסינות, היא טענה אשר הוכרעה זה מכבר ונדחתה; החוק נשוא עניננו, כפי שפורש על ידי היועץ המשפטי לממשלה וכפי שפורש בהלכה הפסוקה, אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה, מאחר שמתקן כליאה אינו מהווה "רשות הרבים" כמשמעותה לעניין החוק. מטעם זה כשלעצמו, יש לדחות את העתירה.

היום,

א' בשבט תשע"ח

17 בינואר 2018

אבי מיליקובסקי, עו"ד

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים

בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד

סגנית במחלקת הבג"צים

פרקליטות המדינה

תוכן עניינים נספחים

שם הנספח	נספח
העתק הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.1.1973	מ/ש 1
העתק חוות דעת היועץ המשפטי לממשלה מיום 8.4.1984	מ/ש 2
גזר הדין בת"פ 36995-03-17 מדינת ישראל נ' גטאס	מ/ש 3

מש/1

העתק הנחיית היועץ המשפטי
לממשלה מיום 1.1.1973

משפט מינהלי וקונסטיטוציוני	הנחיות היועץ המשפטי לממשלה
חסינות חברי הכנסת	כ"ז במכת חש"ג 1 בינואר 1973
21.40	

חסינות חברי הכנסת

1. עלתה השאלה מה היקפן של הזכויות המוקנות לחבר הכנסת מכוח סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, חשי"א-1951.
2. סעיף 9 לחוק האמור קובע -
 - (א) שום הוראה האוסרת או המגבילה את הבישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תחול על חבר הכנסת, אלא אם היו האיסור או ההגבלה מטעמים של בטחון המדינה או של סוד צבאי.
 - (ב) חבר הכנסת זכאי לנסיעה חינום בתחומי המדינה ברכבת ובאוטובוסים שבשירות ציבורי להסעת נוסעים" בנוסח הצעה החוק הוגשה ההוראה המקבילה כסעיף 4 וזה לשונה:

"(א) לא יחולו על חבר כנסת כל איסור או הגבלה על גישה הופשית לכל חלק במדינה, אלא אם היה האיסור או ההגבלה מטעמים של בטחון המדינה, או של סוד צבאי;

(ב) לא יחולו על חבר כנסת כל איסור או הגבלה של זכות היציאה מן המדינה, חוץ כביכול מלחמה".

השוואה של סעיף 4 להצעה עם סעיף 9, כפי שנחקבל, מעלה כי חוץ כדי דיונים בועדה שונחה הערת העוליים והוספו הכלים "(ב) (קום) שאינו רשות היחיד".
3. לאחר בחינת פרוטוקול ועדת הכנסת הבחירה לדיונים בהצעה חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, חשי"א-1951, עולה מפני כי שינוי הנוסח שהתבטא בהוספת "שאינו רשות היחיד", נעשה לפי הצעה שהועלתה בישיבת הועדה כיום 8.5.51 (פרוטוקול 39/2) שם נאמר:

"... יש להבהיר שסעיף (א) אינו כתיב כניסה לרשות היחיד - כלומר לבית או למפעל פרטי, או למשק של משהו. צריך להיות ברור שהכוונה היא לרשות הרבים ולא לרשות היחיד."

לשון אחרת, ההיקון שנעשה נועד לבטל זכות הכניסה לרשות היחיד ולצמצם את החולה ההוראה ברבר הופש תנועה של חבר הכנסת, לרשות הרבים בלבד.

4. בנוסחו של סעיף 4 להצעה עולה ברורות כי בוונתו לחופש תנועה בפובנו הכללי והמקובל של מונח זה וסעיף-קטן 4(ב), אשר החייה ליציאה מן המדינה, היזק פירוש זה; לשון אחרת, הסעיף ביקש לקבוע כי לא ניתן לאסור על חבר כנסת לנוע בתוך המדינה או לצאת ממנה.

משעלה בפני חברי הועדה החשש, שמא ילמדו מכך זכות כניסה לרשות הפרט, סיינו את הקביעה ונחנו בכך בעקיפין יסוד לסברה, לפיה מן הלאו ששתמע ה[ה], היינו כאילו הוצנקה להברי-הכנסת זכות כניסה לבית, למפעל או לכתקן אשר אינו שייך לפרט.

גם החלפת המלים "חלק במדינה" הכולפיעות בהצעה, במלים "לכל מקום במדינה", המבאות בנוסחו של החוק, סיעה לפירוש המחואר אשר לפיו הפך כאילו האיטור על הגבלות תנועה, לרשיון כניסה כללי לכל מחקן השיוך למדינה, למרות שהכניסה אליו מוגבלת לצורך הרחב.

5. הסקירה של הנוסח ושל ההיסטוריה התהיקתית לא חתה שלמה אם לא נחזור ונפנה אל כותרת השוליים של הסעיף האומרת: "חופש התנועה בתחומי המדינה". יש לשים לב כי הכותרת של ההצעה הייתה "חופש תנועה".

כותרת השוליים של החוק תופכת בגירסה לפיה לא הייתה כוונה לסנות מן הכנסה המקורית כפי שהוצגה בהצעת החוק, היינו הכנסה להבטיח חופש התנועה במדינה, להבדיל מענין הכניסה לתחומים ובתקנים.

6. א. לסיבוב הבדיקה של הנוסח יש לקרוא את ההוראה כפשוטה: נאכר בחוק כאמור כי: "שום הוראה האוסרת או המגבילה את הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תהול..."

מקום אשר בזמן נהון אינו רשות היחיד, הוא לכאורה, באותה עת, "רשות הרבים" ועל כן יש לקרוא סעיף זה - לצורך הבנת מכונו -

"שום הוראה האוסרת או המגבילה את הנישה לכל מקום במדינה, שהוא רשות הרבים, לא תחול..."

ב. פירושו של דבר שיש לבחון עתה מה היא "רשות הרבים" - אשר הנישה אליה, להכיר כנסת, בלתי בוגבלת.

בהקשר זה אין לפנות לפסקה הבעלות של המקרקעין דווקא (בעלות הפרט או בעלות ציבורית) כדי לבדוד על-פיו את זכות הבנייה, אלא נכון יותר יהיה אם נציב כאמת-מידה בעיקר את שאלת קיומה של זכות בנייה לציבור למקום או העדר של זכות כזאת.

7. פקודת הפרשנות איננה מביאה הגדרה של המונח "רשות הרבים". גם פקודת החוק הפלילי, 1936 אליה יכולנו לפנות לחיפוש הדרכה בדבר פרשנות המונח, איננה מביאה הגדרה של הכלים "רשות הרבים".

8. א. אגב, בהעדר הגדרה בחוק ההדנות, מותר לנו לפנות לסמכות הרגילה של הכונת "רשות הרבים", כפי שנתקבל בלשון העברית ואם כי אין בכך הוכחה מכרעת ניתן להעזר בה.

ב. אומר, לדוגמה, הפילון החדש של אבן-שושן:

"רשות הרבים" - מקום ציבורי (רחוב, כפר, גן ציבורי וכדומה)

"רשות היהודית" - (עירובין י"ד ועוד הרבה) בינוי בהלכה ההלכותית למקום השייך לאדם או למוסד צרפי (הצר, פורט, שביל פורט וכדומה).

2. הפירוש לפי הפילון יוצר, איפוא, חוליות בעקבות בין "רשות הרבים" - למונח "מקום ציבורי".

אולם גם בלעדיו פירוש זה של הפילון ושאיס אנו, כך נראה, להעזר לשם הבנת הכונת "רשות הרבים" בהגדרתו של מונח קרוב לענין, בחוק הפלילי, והכוונה למונח "מקום ציבורי".

3. הכונת "מקום ציבורי" כובא כאכור בפקודת החוק הפלילי, וכונתו בדלהלן:

"מקום ציבורי" או "המונים ציבוריים" - דרך ציבורית, בנין, מקום או דבר שיש באותה עתה לציבור זכות או רשות של גישה אליהם, אם ללא הנאי ואם בתשלום, וכל בנין או מקום השמש באותה עתה להקפלת ציבורית או דתית או פתוח לקהל".

לשון אחרת, מכוח ההגדרה הלשונית הרגילה
ניתן, לצורך הבנת המונח "מקום ציבורי" -
להעזר במונח "מקום ציבורי", החופף מונח זה.
כפי שצויין לעיל במדינה פקודת ההוק הפלילי,
את המונח "מקום ציבורי" וגם הפסיקה הישראלית
הוסיפה והסבירה פירושו של מונח זה.

ה. כיכורו של דבר, פקום שאינו רשום היחיד - ניתן
לבנותו רשות הרבים ולצורך הבנת המונח רשות
הרבים ניתן להסתמך בפירושים שניתנו בחוק
הפלילי למונח "מקום ציבורי".

9. א. כפי שיעלה מן הפסיקה, הרי "מקום ציבורי" הוא
מקום אשר לציבור - או לחלק מכנו - זכות גישה
אליו.

ב. בהקשר זה יעניין האמור ב-ע"פ 327/62 (י"ז פד"י
901) בו נדון ענינם של שני אנשים אשר התפרעו
בלטכתו של ראש עיר פלוגי. הפרקליט אשר ייצג
את הכדינה טען כי חדרו של ראש העיר הוא בדרך
"מקום ציבורי". אומר בקשר לכך ביה המשפט
העליון:

"טענה זו אין בידינו לקבלה, הואיל והעובדה
בלבד כי ראש העיר קבע שעות מסויימות ביום אחד
בשבוע כדי להעניק ראיון לאדם זה או אחר מבני
הציבור, עדיין אין פירושה לכי לבני הציבור
רשות כניסה חופשית לשם... אם כוונתם היצג-אשר
פקיד העיריה אשר אין זה מתפקידו לקבל קהל חייב
לפעמים לקבל לראיון בקשר עם התפקיד שהוא ממלא
אדם זה או אחר מבני הציבור, הפך חדרו בעיריה
להיות "מקום ציבורי", כי אז איננו מסכימים
להם".

ג. העדות קרובות לנושא העיר ביה המשפט המחוזי
בחל-אביב ב-ע"פ 19/61 (ל"פ"כ, 261), באמרו:

"לא כל חדר ומשרד הנמצא בחוף בנין המשפט
במורה ציבורית הוא מקום ציבורי בסובן ההגדרה
של ההוק הפלילי. הדבר תלוי בכך באיזו מידה יש
לציבור זכות או רשות גישה לחדרים השונים שבבנין"

יצויין כאן כי ביה המשפט העליון הסכים וזכרם
בפסק דינו הקודם הנ"ל את האמור בפסק דין זה של
ביה המשפט המחוזי, בהוציאו בכלל "מקום ציבורי"
לא רק בחדרים שאין לציבור גישה אליהם אלא גם
בחדרים אשר מסכמים רק בחדרים בחדרים ובסביבתם
לקבלה קהל.

ד. ב-ע"פ 110/65 (היועץ המשפטי לממשלה נ. ג'דעון י"ט(1), פר"י, 687) נדון ערעור המדינה על זכויות של אדם אשר אמר לאחד, בחוק חדר-מוסד הינוכי סגור, "חבל שאיכמן לא הרב עוד מליון יהודים". הוא הואשם בעבירה על סעיף 102(2) לפקודת החוק הפלילי, 1936 דהיינו - העלבת אדם במקום ציבורי בצורה העלולה לגרום כל אדם נוכח להפר את השלום, בהתייחסו לשאלה אם החדר בבית הספר בו נאסרו הכלים הוא בגדר מקום ציבורי לצורך העבירה הנ"ל, ציין בית המשפט, כי בין המקומות שראו בהם מקומות ציבוריים היו בית עיריה, אולם מופעים, מסעדה, רכב ציבורי וגם אוטובוס להובלת ילדים. פירושו של דבר כי גם מוסד הינוכי אינו חמיד מקום סגור והכל תלוי בנסיבות המקרה. במקרה דנן היה מדובר על חדר בחוף מוסד שהוא בדרך כלל סגור בפני קהל ובשעת המקרה לא נכחו אלא המתלונן והנאשם, נוצה היה לבית המשפט כי יהיה זה דחוק מצד להאזין במקום, בשעת המקרה, "מקום ציבורי" לצרכי סעיף 102(2) הנ"ל.

ה. ב-ע"פ 169/57 (אברהם ברגר נ. היועץ המשפטי, י"ב-פר"י, 15) - אומר בית המשפט העליון כי המונח "ציבורי" אינו מתייחס רק לבלל תושבי המדינה אלא יכול להתייחס גם לחוג יחיד מצומצם של אנשים. לדוגמה הצורך בהשגת רשיון כניסה לנמל אינו שולל מקהל המשתמשים בנמל את חקנת הציבור, כי הרי הנמל אינו שטח פרטי אלא בחלקו המהנהל ע"י רשות ציבורית בשביל הציבור כולו. בית המשפט הדגיש כן על השאלה, אלו הן החכונות הכאפיינות את הציבור, יש להשיב לפי הקשר הדברים בהם מופיעה הכלה ולפי המטרות הכלליות של כל חוק וחוק.

סיכומה של בדיקה זו היא כי המונח "רשות הרבים" איתו הסמכנו לפונח "מקום ציבורי" - ייבחן בדרך כלל בהקשר בשולב של מקום, נסיבות וזמן. סמכנו הבולט הוא כי מדובר על מקום שהקהל זכאי או רשאי לגשת אליו או להכניס בו, בחנאים או ללא חנאים, בחשלוס אן ללא חשלוס.

יכולה כאן להתעורר השאלה מה ביקש סעיף 9 לחוק הסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, לרבות: אם חבר כנסת רשאי לגשת לכל מקום שהוא רשות הרבים, הרי אינו שונה בכל חלק אחר בן הציבור ומה הועיל הכתוקק בחקיקת סעיף 9? התשובה לכך היא כי סעיף 9 בא להבטיח כי בעשי הקינהל, הכסייב כניסת קהל

למקום, מחנה אותו בתנאים וכיו"ב - לא יחולו
 על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק
 מן הקהל לגשת למקום מסויים, חלקו של חבר
 הכנסת המיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל
 זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים
 והגבלות שיחולו על חבר כנסת (פרס לאיסור
 וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף). אם
 הנך בא להגביל הנוצח הקהל במקום מסויים בשל
 אירוע (למשל, סבירת כביש או סבירת גישה לנמל
 בשל ביקורה של אישיות כלשהי), הרי אין דבר
 זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו ושאי חלק מן
 הציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין
 הסעיף בא להקנות זכויות-כניסה למקום אליו
 שום "חלק מן הציבור" אינו זכאי להכנס. ולבסוף
 זאת נזכור לענין זה: החוק אינו נוקט לשון
 "כניסה" אלא לשון "גישה". גם מינחת זה מחזק
 את הפירוש השם דגש על הופש חנוכה להבדיל
 מחופש כניסה להצרים.

10. מכאן לשאלות ספציפיות:

א. האם רשאי חבר כנסת להכנס למוסדות דוגמת
 מוסדות לימוד, בתי חולים, תיאטראות וכדומה
 גם ללא נטילת רשות מן הכונקדים על מוסדות אלה
 או אף חרף התנגדותם של אלה, ואינו לעיל, כי
 פעמיו של מקום נבחן על-פי הנסיבות העובדתיות
 ולא דווקא עפ"י סיווגו או הגדרתו. כן יתכן כי
 חלק ממוסד יהיה בגדר רשות הרבים וחלקו האחר
 בגדר רשות היחיד או כי מקום מסויים במוסד יהיה
 במועד מסויים בגדר מקום שיש לציבור או לחלק ממנו
 גישה אליו ובמועד אחר לא תהיה לציבור גישה לאותו
 מקום. המקום בו מתקבלים המבקרים בבית חולים
 באולמות האשפוז - בעת הביקור - או מקום בו
 מתאספים ההורים לפנישה עם המורים בבית ספר הוא
 בגדר מקום ציבורי ורשות הרבים. לא כן חדרו של
 המנהל בבית הספר, כיתה הלימוד בה לומדים תלמידים
 מסויים מוגדרים או החדר או החדרים בהם מטפלים
 בחולים.

ב. בתי סוהר, מתקני כססה, וכב משטרה.

דכב משטרה איננו רשות הרבים אלא מתקן משטרה,
 הביועד לכססה ומשמש כסרוהיה ואין חבר כנסת
 יכול לכפות הסעה בחוף וכב משטרה או לדרוש זכות
 כניסה לתוכו. כאמור, יש לבחון את הנושא שבפנינו

21.408

- 7 -

לאור בטרות החוק כפי שהוכשרו לעיל: אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע ~~כ~~ כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה לכהן משטרה או למחקר בליאה.

הפביסה עם אסיר היא אישיה, הזינו - אין הדבר מותר ברשיון כניסה כללי לבית הסוהר (בבון בנמל העופה או נמל ימי) אלא בבקשה אישית של האסיר וברשיון של מנהל בית הסוהר. כאן ההתייחסות כבובן לחבר כנסת שהוא פרקליטו של אסיר, כי הרי על כך הלים כללים ביוחדים. אין לחבר כנסת זכות לדרוש הכנסתו להדרו של מפקד בית הסוהר או מפקד התחנה כי אלה אינם בדר "רשות הרבים" או "מקום ציבורי". המחוקק לא נתכוון להעניק לחברי הכנסת מעמד מבשר (כלשון ביקורת), הזכאי לבדוק פעולת פקידי הציבור בעת עבודתם בכל מקום המצאם, אלא רק להעניק חופש הנועה ודבר זה אינו כולל את הזכות להיות נוכח בכל משדר ומחקר, לפי בחירתו, המנוהלים ע"י הסלינה ואשר לציבור אין גישה אליהם.

2. נכותו של חבר כנסת להתערב בהפגנה, מעצרים וכו'.

1. אין מעמדו של חבר כנסת כונה לענין ההתערבות כבעברו של כל אזרח אחר.

2. לענין מעצרו של חבר כנסת - ראה נא סעיף 3(א) לחוק מ-חשי"א הקובע לאכזר:

3. (א) חבר הכנסת לא יי^לצר אלא אם נהפס בשעה שעשה מעשה פשע שיש עמו שיכוש בכוח או הפרעת השלום או בניה".

3. חבר כנסת הנמצא על רכב משטרה - רשאי המשטרה לבקשו לרדה בבון.

ד. זכויות ביוחדות של חבר הכנסת בפעולותיו בכנסת ובהחבתה.

לענין הזכויות בכנסת ראה נא חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, חשי"א-1951, ולענין החבתה ראה נא חוק משכן הכנסת ורחבתו, חשכ"ח-1968, וראה נא ביחוד סעיפים 1, 3, 9, 11(ב) ו-11(ד) של החוק הנ"ל. כ-חשי"א, וסעיף 27(2) של החוק הנ"ל מ-חשכ"ח.

חח/13

ה. כניסה הבקורה לרשימת הכנסות.

לטובת הכניסה לרשימת הכנסות עליון לפנות לחוק
מס' הכנסות ורשימות, תשכ"ח-1968, חוק זה קובע בסעיף
6 שבו:

"עובד הציבור אינו רשאי לעשות במשכן הכנסות או
בהתבטח כל פעולה שהוא חייב או רשאי לבצע במילוי
הפקידו אלא בהיתר כזה יוסב ראש הכנסות, והעובדה
לעובד הציבור פעל כאמור לפי הוראות הממונה עליו
לא תשכש לו הגנה".

ההיתר חייב להינתן ע"י יושב ראש הכנסות, אולם אין
הובה שיהיה בכח דווקא.

יושב ראש הכנסות רשאי לאצול את סכומיו לחיו לפי סעיף
6 דל-לכגן יושב ראש הכנסות ולא לקצין הכנסות או לאדם
אחר. לכאורה, אין לפסול הוקפו כל היתר אם ניתן ע"י
סליה הפועל מטעם בעל הכנסות ע"י דין, היינו ע"י אדם
מבחו ביקש בעל הכנסות אחרו להפעיל דיקול דעתו הוא,
להעביר הוראותו למסכמה: אולם דא פלא, המחוקק ראה
לאבחן בניסוח בין סעיפים בהם קבע כי ההיתר יינתן
"כאח יושב ראש הכנסות או במסכמה" (סעיף 3(א), 3(ב), 4)
לכין בקרים בהם יינתן ההיתר ע"י יושב ראש הכנסות עצמו
(סעיף 5, סעיף 6) או ע"י בגן יושב ראש הכנסות שהוסמך
לכין לפי סעיף 30(א).

יש לזה מסמכות לשינוי ההוראות בניסוח המופיע באותו
חוק, ועל בן צור להכניס כי היתר לפי סעיף 6 יכול
להינתן דיק-ע"י יושב ראש הכנסות עצמו בעל-פה או בכחב
או ע"י בגן יושב ראש ההוסמך לכך, וכי אין החוק מהיר
מכירה הוראה מטעם יושב ראש הכנסות או מטעם הבגן
ההוסמך לפי סעיף 30(א).

מש/2

העתק חוות דעת היועץ המשפטי
לממשלה מיום 8.4.1984

ירושלים, ר' בנימין החשמי"ד
8 באפריל 1984

4-194-13

לכבוד
ד"ר יוסף בורג
שר הפנים
ירושלים.

אדוני השר.

הנדון: פגישות של חברי כנסת עם אסירים ועצירים

אני מאשר קבלת מכתבך בנרון מיום 15 בפברואר 1984, וזו דעתי:
1. סעיף 9 (א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, חשי"א-1951, אומר כך:

"סוף. הוראה האוסרת או הסבילה את הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תחול על חבר הכנסת, אלא אם הינו האיסור או ההגבלה מטעמים של בטחון המדינה או של סוד צבאי".
סעיף זה, כפי שהוכרח לסעיף אומרת במפורש, נועד להבטיח לחברי הכנסת את חופש התנועה בחחום המדינה. החוק אינו מחיל את חופש התנועה על רשות היחיד, וניתן להסיק מכך שהוא חל רק על רשות הרבים.

2. בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 21.406 מיום 1.1.1973, ניתן פירוש לסעיף 9 (א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם. בהנחייה זאת נאמר כי חופש התנועה מוקנה לחברי הכנסת ברשות הרבים, ולענין זה נאמר כך (בסעיף 10 (ב)): "יש לבחון את הנושא שבפנינו לאור מטרת החוק כפי שהוסברו לעיל. אין בסעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למחקר משטרה או למחקר כליאה".

3. מכל מקום, סעיף 9 (א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, חשי"א-1951, המקנה לחברי הכנסת את זכות הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, אינו מחייבם כלל לשאלת הפגשה עם אדם כלשהו, בין אסיר או עציר ובין אדם אחר. לפיכך אין לומר כי חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, מקנה לחברי כנסת זכות להיפגש עם אסיר או עציר, מעבר לזכות המוקנית בענין זה לאנשים אחרים.

4. אולם חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, יש לו מטרה סוגבלת ואין הוא מטסה את כל החום הפעילות של חברי הכנסת ואת כל מערכת הקשרים בין חברי הכנסת לבין רשויות הממשלה. בלי קשר לחוק זה, מן הראוי לסייע לחברי הכנסת למלא את תפקידיהם, ובמיוחד מן הראוי שהממשלה, על כל שלוחותיה, תסייע להם בכך במינות האפשר וההולם את הנסיבות של כל ענין. בהתאם לכך מן הראוי לאפשר לחבר כנסת לבקר בבתי הסוהר ובבתי מעצר, כדי לעמוד על החנאים השוררים בהם, וכו' לבקר אסירים ועצירים, כדי לשמוע את טענותיהם או משאלותיהם. השאלה היא מה הם החנאים וההסדרים לעריכת ביקורים אלה.

5. לשאלה זאת נזקקה ועדת הכנסת והמליצה ביום 9 לינואר 1984 לאמור:

"א. ביקש חבר הכנסת להיפגש עם עצור או ביקש עצור להיפגש עם חבר הכנסת, יחולו אותם הכללים, המועדים והתנאים שנקבעו בחוק סדר הדין הפלילי לגבי פגישת עצור עם עורך דין.

ב. החלטה זו חייבת שנית בחום ששה חודשים".

6. נראה כי ההסוואה בין חבר כנסת לבין עורך דין, לענין זה, מחייבת בעיקר להוראות שבסעיף 29 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), לחשם"ב-1982, בדבר פגישת עורך דין עם עצור. בין היתר נקבע בסעיף זה כי הפגישה חששה ביחידות ובתנאים המבטיחים את סודיות השיחה, כי האחראי על מקום המעצר יאפשר את הפגישה בהקדם האפשרי, כי בתנאים מסוימים ניהו לדחות את הפגישה לשעות ספורות, ועוד.

7. ההסוואה בין חבר כנסת לבין עורך דין אינה מעוונת בחוק, לפיכך אין לה חוקף מחייב. אכן, ועדת הכנסת עצמה לא ראתה בה אלא החלצה.

8. השאלה אם ראוי לקבל החלצה זאת כפי שהיא אינה שאלה משפטית, ומבחינה משפטית אין להשיב עליה באופן פסקני ומחייב. עם זאת, דעתי היא שחל הראוי לקבוע הסדר מיוחד לענין זה, בהיאות בין הכנסת לבין משרד הפנים, שיאפשר להברי הכנסת לערוך ביקוריים אצל עצור, ולא סתם לחידה וללא שיהיו מיוחד. מן הראוי שהסדר כזה גם ינחה את הרשויות המוסמכות לענין זה לנהוג בכל מקרה בגמישות ומחזור נכונות להקל על חבר הכנסת המבקש לבקר אסיר או עציר, תוך התחשבות בשיקולים של סודי הבטחון, צרכי החקירה וסודי העבודה בבתי הסוהר ובבתי המעצר. אני סבור שצווח משותף לכנסת ולמשרד הפנים יוכל לגבש הסדר מניחאת הדעת לענין זה.

בכבוד רב,

יצחק זמיר
היועץ המשפטי לממשלה

העתיקים: שר המשפטים

החשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יעוץ)

היועץ המשפטי לוועדת הכנסת

היועץ המשפטי למשרכת הבטחון

היועצת המשפטית למשרתה ישראל

היועץ המשפטי לשירות בתי הסוהר

מש/3

גזר הדין בת"פ 36995-03-17

מדינת ישראל נ' גטאס

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

בפני כב' השופט איתי ברסלר-גונן, סגן נשיאה

המאשימה

מדינת ישראל – פמ"ד
ע"י ב"ב עו"ד אלון אלטמן

נגד

הנאשם

באסל גטאס - בעצמו

ע"י ב"ב עוה"ד אביגדור פלדמן, נמיר אזילבי וסאמא חורי

פרוטוקול

גזר דין

ההרשעה והסדר הטיעון

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום, בעבירה של העברת מכתב לפי סעיפים 42א ו-52(א) בפקודת בתי הסוהר [נוסח משולב], התשלי"ב – 1971 [להלן: "הפקודה"]; עבירה של הכנסה והעברה של ציוד קצה רט"ן, לפי סעיף 52(ב)(2)(א) ו-1(ג) בפקודה; עבירה של מתן אמצעים לביצוע מעשה טרור, לפי סעיף 25(א)(2) בחוק המאבק בטרור, תשע"ו – 2016 [להלן: "חוק המאבק בטרור"]; ועבירה של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 בחוק העונשין, התשלי"ז-1977 [להלן: "חוק העונשין"].

2. ברקע הדברים כליאתם של אסירים בטחוניים בכלא קציעות, וביניהם האסיר ואליד דקה [להלן: "דקה"] שכלוא לתקופה של 31 שנים בגין רצח חייל צה"ל ולא משוייך לארגון כלשהו היום והאסיר באסל ביזרה [להלן: "ביזרה"] שכלוא אף הוא בשל עבירות טרור ומשמש כדובר האסירים בארגון פת"ח.

הנאשם היה במועד הרלוונטי חבר בכנסת ישראל ובשל כך הוקנתה לו חסינות, בין היתר מפני חיפוש בגופו ובחפציו.

כעולה מכתב האישום ומהודאת הנאשם, בשלב מסוים, לפני ה- 18.12.2016 ביקש ממנו דקה להכניס מכשירי טלפון נייד ולמסור אותם לביזרה שיעבירם אליו, במטרה להעבירם לאסירים ביטחוניים אחרים. הנאשם היה מודע לחסינותו ולכך שדקה וביזרה הינם אסירים ביטחוניים שחברים בארגוני טרור.

ביום 18.12.2016 בשעות הבוקר נפגש הנאשם בתחנת הדלק "דור אלון" בכביש 6 עם אחיו של דקה וקיבל ממנו ארבע חבילות עטופות בעטיפות אטומות. לא ניתן היה לראות מה הכילו החבילות, אולם הנאשם ידע כי הן מכילות טלפונים וציוד נלווה. בסה"כ הכילו החבילות 12 טלפונים ניידים, 16 כרטיסי סים, שני מטענים ואוזניה לטלפון [להלן: "ציוד הרט"ן"].

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

1 הנאשם הגיע לכלא בו היו כלואים דקה וביזרה וביקש לבקרו, כשהוא מצהיר בפני רשויות הכלא
2 שמטרת ביקורו לשמוע תלונות האסירים על תנאי כליאתם במטרה לפעול להקלה בתנאים. הוא
3 הגיע לכלא כשהוא נושא עליו את החבילות מוסתרות בחולצתו ומסמכים נוספים (שאינן להם
4 משמעות ביטחונית). בשל חסינותו כחבר כנסת נכנס הנאשם לכלא ללא בדיקה ביטחונית. תחילה,
5 נפגש עם דקה ומסר לו את המסמכים. בהמשך נפגש עם ביזרה ובחדר המפגש מסר לו את החבילות
6 שאותן החביא כאמור בחולצתו, וביזרה יצא מחדר המפגש. בסופו של דבר התגלו המסמכים וצידוד
7 הרט"ן על ידי הסוהרים אצל דקה וביזרה בהתאמה.
8

9 3. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרת הליך השימוע עוד טרם הוגש כתב האישום. במסגרת
10 ההסדר הוגש כתב אישום לבית המשפט השלום [במקור היה מיועד כתב האישום להיות מוגש
11 בבית המשפט המחוזי], הנאשם הודיע על התפטרותו המיידית מכנסת ישראל וביום 23.4.2017
12 הודה והורשע בבית המשפט בעבירות האמורות.

13 הצדדים עתרו במשותף, במסגרת הסדר הטיעון ביניהם, להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל של
14 שנתיים, לצד מאסר על תנאי לתקופה שבית המשפט יקבע. הוסכם כי המאשימה תעתור לקבוע
15 כי מדובר בעבירות קלון ולהשית קנס כספי על הנאשם, ואילו ההגנה תטען פתוח לרכיבי הקלון
16 והקנס.
17

תמצית הטיעונים לעונש

18 4. תמצית טיעוני ב"כ המאשימה לעונש:

19 ב"כ המאשימה הדגיש את מהותם הביטחוני של העבירות אך טען כי ההסדר נכון, ראוי וסביר.
20 לדבריו, מטיוטת כתב האישום המקורי (שהיה הבסיס להליך השימוע) נמחקה עבירה ביטחונית
21 חמורה לפי סעיף 52(ב)(3) בפקודה, שהינה בסמכות בית המשפט המחוזי. לדבריו, מחיקת סעיף
22 זה נבעה בשל קושי ראייתי שמקורו בהוכחת מודעותו של הנאשם לכך שהחדרת הפלאפונים לכלא,
23 לאסירים הביטחוניים, היתה במטרה להביא לפגיעה בביטחון המדינה. נטען, שקושי ראייתי זה
24 היווה את הבסיס להסדר אליו הגיעו הצדדים. עם זאת, נטען כי הוספת סעיף 25 בחוק המאבק
25 בטרור מחמירה את מהותו של המעשה.
26

27 ביחס לעונש, טען ב"כ המאשימה (תוך הפניה לפסיקה רבה) כי אמנם שאין מדובר בעונש המצוי
28 ברף הגבוה אך גם לא כזה שסוטה באופן קיצוני מהענישה ההולמת.
29

30 באשר לרכיב הכספי, ציין ב"כ המאשימה את היכולת הכלכלית של הנאשם שנלמדת מההפקדה
הכספית כתנאי לשחרורו ועתר לקבוע מתחם קנס שבין 100,000 ₪ ל- 200,000 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

1 ב"כ המאשימה עתר לקבוע כי נפל קלון נוכח הפגם הערכי הרב שנפל במעשיו של הנאשם ביחס
2 לתפקיד אותו מילא כחבר כנסת ותוך שימוש פעיל בחסינותו, ובשים לב לפוטנציאל הפגיעה שבה
3 לחפים מפשע.

5. תמצית טיעוני ההגנה לעונש:

4 ההגנה, ביקשה אף היא לכבד את ההסדר אליו הגיעו הצדדים בחלק העיקרי של המאסר. הסנגור
5 הדגיש את הדינמיקה שהיתה במהלך המו"מ שבין הצדדים שהתמקדה במודעותו של הנאשם
6 ביחס לפגיעה בביטחון המדינה ובכך שלא ניתן היה להוכיח כי פעל במטרה לכך.

7 הסנגור עמד על התלבטותו הרבה של הנאשם האם להודות בעבירה זו ועל כך שגם על העונש
8 התנהל מו"מ לא פשוט, שלא נעשה בחופזה ולא בקלות ראש אלא אפילו תוך מעורבות משמעותית
9 של בכירי מערכת אכיפת החוק. עוד הזכיר הסנגור קיומו של הליך בבג"צ שנועד לבטל את ההסדר
10 ולמנוע הצגתו בבית המשפט [בג"צ 2559/17 ד"ר מיכאל בן ארי נ' היועץ המשפטי לממשלה].
11

12 הסנגור עמד על הנזק שכבר נגרם לנאשם בשל הסדר הטיעון, ונוגע להתפטרותו מהכנסת, שנכנסה
13 לתוקפה ולא ניתנת לחזרה, גם אם לא יאושר הסדר הטיעון.

14 באשר לעונש, טען הסנגור כי העונש המוסכם נמצא במסגרת טווחי הענישה המקובלים בבית
15 המשפט. עוד ביקש הסנגור להדגיש כי לנאשם לא צמח ולא היה אמור לצמוח רווח כספי, וזאת
16 בשונה מהמקרים שצוינו בפסיקה [כמו מקרי הסוהרים שהכניסו טלפונים לאסירים].

17 משכך, עתר הסנגור אף הוא לאמץ את רכיבי ההסדר המוסכמים [שבעיקרם הינם מאסר בפועל
18 של שנתיים].

19 באשר לקנס, טען הסנגור כאמור שאין כל מרכיב כלכלי במעשיו של הנאשם. שהוא כבן 61, ללא
20 עבר פלילי ועצם כניסתו כיום לכלא, ממעמד של חבר כנסת, קשה וטראומתית, בין היתר גם נוכח
21 מעמדו בחברה ובקהילה. נטען כי יש בעונש העיקרי כדי למצות את תכלית הענישה במקרה זה.

22 באשר לקלון, הסכים הסנגור שבמישור העקרוני ניתן לייחס קלון לעבירות בהן הורשע הנאשם.
23 עם זאת, ביקש שהות לשקול את המשמעות הכלכלית ובסופו של דבר הודיע כי הוא מסכים לעמדת
24 המאשימה לעניין הקלון [הודעה מיום 29.3.2017].

6. הנאשם פנה אף הוא לבית המשפט.

25 לדבריו, קיבל את ההסכם בלב כבד והוא חש כי ניסו לכופף אותו במהלך המו"מ. בסופו של דבר
26 שקל כל פסיק וכל מילה בהסכם והוא מסכים לו.

27 ביחס למעשיו, שלל הנאשם כל כוונה או כל מחשבה לפגוע באדם או בביטחון המדינה או לסייע
28 לארגון טרור. הוא טען שעשה את שעשה מסיבות הומניטריות, אנושיות, מצפוניות, ושלא כל מניע
29 אידיאולוגי. הוא הביע תחושה שלפיה הוא עומד מול מערכת שאינה צודקת ושאינה תכליתית למצות
30 דין צדק. הנאשם הסביר כי הוא משלם מחיר אישי, הוא ומשפחתו (כולל אשתו וביתו) וכי הוא
31 לוקח אחריות על מעשיו.

32

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

7. כבר בתחילת הדיון אומר כי ההכרעה לא היתה פשוטה. ההסדר, על פניו, בשים לב לעונשים
הנהוגים והידועים במקרים דומים בהיכל זה, נדרש לבחינה דקדקנית.
- משבחנתי את כלל הנתונים שהוצגו לבית המשפט במהלך טיעוני הצדדים לעונש, התקשיתי תחילה
לקבל את ההסדר. עם זאת, ומתוך שסברתי כי יתכן שהצדדים לא הרחיבו דיים כיוון שהיו
סבורים כי מלאכתו של בית המשפט תהיה קלה באישור ההסדר, בחרתי לאפשר להם להעמיק
טיעוניהם לתמוך בהסדר.
8. היום, הוסיפו הצדדים טיעוניהם: פרקליט המוחזז, עו"ד אלטמן, הדגיש את הקשיים הראייתיים
להוכחת מודעותו של הנאשם לאפשרות שהטלפונים ישמשו בפועל לביצוע מעשי טרור. עוד ציין
פרקליט המוחזז את הקושי לנהל משפט כשהנאשם ממשיך לכהן כחבר כנסת.
- באשר לרף הענישה, ציין פרקליט המוחזז כי אין הכרח מבחינת המאשימה שמעשה זה חמור יותר
מסוהר המחדיר טלפונים אגב קבלת שוחד וכי אם היה מתנהל ההליך והנאשם היה מורשע בכל
העבירות, היה מתחיל מתחם העונש ההולם מ-30 חודשי מאסר ומעלה.
- הסנגור הוסיף ופירט, בהתייחס למקרים אחרים ועמד כל כך שההסדר נשקל בכובד ראש על ידי
כל בכירי רשויות התביעה וכי יש חשיבות מכרעת לכיבוד הסדר הטיעון שאפשר התפטרותו
המהירה של הנאשם מהכנסת.
- גם הסנגור התייחס למוסד הסדרי הטיעון והדגיש כי הנאשם ידע מבחינתו כי הטלפונים מועברים
לדקה, שהוא (כך לטענת הסנגור) זנח את דרך ההתנגדות האלימה ומתמקד בניסיון לפתור את
הסכסוך בדרכי שלום. לטענת הסנגור, הוצאו במו"מ הצעות נמוכות יותר אולם הן נפסלו על ידי
התביעה בנימוק ש"בית המשפט לא יאשר אותן" עד שהגיעו לעמק השווה שהעריכו שיאושר על
ידי בית המשפט. מכאן הנאשם התפטר בהליך בלתי הפיך ההסדר למעשה "יצא לפועל".
- הנאשם הבחיר היום שמבחינתו דקה התחייב כלפיו שלא יעשה שימוש בטלפונים שלא לצורך
יצירת קשר עם הבית וכי הוא פעל לכך בשנים האחרונות בדרכים החוקיות אך ללא הועיל. הוא
שב על כך שפעל לבד, כאדם פרטי ולא כחבר כנסת. לדבריו, אין לו שום כוונה לתמוך בארגון טרור
בשום דרך שהיא.
- הדיון**
9. קיימת מחלוקת הפסיקה האם, לעת קיומו של הסדר "סגור", צריך בית המשפט להתעמק בבחינת
מתחם עונש הולם בהתאם לתיקון 113 בחוק העונשין.
- לטעמי, גם אם אין לקבוע מסמרות בעניין, נכון הוא שתבוסת הכרעה נורמטיבית של בית המשפט
בנוגע לפחות לטווח הענישה ההולם והראוי בנסיבותיה של העבירה, ובשים לב למידת אשמו של
הנאשם וסוג ומידת העונש הראוי [ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.2013); ע"פ 6799/14
אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.2015)]. ביחס לאמירה זו ניתן יהיה לבחון את מידת סבירותו של

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

הסדר הטיעון במבחני האיזון הנהוגים. הליכה בדרך זו יש בה גם שקיפות כלפי הציבור בהליך הנוכחי, ובמכלול השיקולים שיביאו לתוצאה, תהא אשר תהא.

אקדים את המאוחר ואומר כבר בשלב זה, שלא בלי היסוס רב, החלטתי שלא להתערב בהסדר ולאשרו.

להלן נימוקיי.

הערכים המוגנים ומתחם העונש החולם בנסיבותינו

10. העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

11. הערכים החברתיים שנפגעו ממעשיו של הנאשם נוגעים קודם כל לשלטון החוק ולמשמעת בין כותלי הכלא כמו גם ליכולתם של גורמי אכיפת החוק למלא תפקידם בשגרה סדורה ותקינה במתקן הכליאה. החדרת הטלפונים חותרת תחת אחת לפחות ממטרות הכליאה, להרחיק את האסיר מהחברה [ע"פ 2891/12 מדינת ישראל נ' רבעא (15.7.2012)].

עצם קיומה של דרך תקשורת לא מבוקרת בין האסיר הביטחוני והעולם שמחוץ לכלא עלולה לחתור תחת בטחון הציבור וכבר ראינו לצערנו מעורבות של אסירים בטחוניים בהוצאה לפעול של פיגועים. לא בכדי ראה המחוקק בחומרה רבה עבירות מסוג זה ובשנת 2014 תוקנה פקודת בתי הסוהר (תיקון 47) והוחמרו העבירות הקשורות בהחדרה והחזקה של ציוד קצה רט"ן, שבסעיף 52 בפקודה. הדברים הובעו גם בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון, תוך אזכור פסק הדין ע"פ 2981/12 רבעא הנ"ל [ה"ח ממשלה תשע"ג, חוברת 762 בעמ' 471]: "הצעת החוק נועדה להתמודד [עם] התופעה הקשה של החדרת מכשירי טלפון סלולריים לתוך בתי הסוהר, במיוחד לאסירים ביטחוניים... השימוש בטלפונים מוברחים מאפשר לאסירים ביטחוניים לשמור על קשר רציף עם גורמי טרור מחוץ לבתי הסוהר לצרכים שונים, וכן עם חברי ארגוני הטרור במיתקנים אחרים, ובכלל זה מאפשר להעביר כספים המיועדים למימון טרור, להכווין פיגועים חמורים נגד יעדים ישראליים, לרבות פיגועי חטיפה, לקיים קשר עם השתיות ומפקדות טרור מחוץ לבית הסוהר, לגייס ולהקים תשתיות חדשות מחוץ לבתי הסוהר, ולשמור פעילות ארגונית וצבאית מתוך כותלי בתי הסוהר".

12. השיקולים שיש לבחון בהקשר זה של נסיבות ביצוע העבירה הם קודם כל היקף וסוג ציוד הקצה וזאת על מנת לבחון את פוטנציאל הנזק. יש להבחין כמובן האם מדובר בטלפונים של ממש, האם מדובר בכרטיסי זיכרון, האם מדובר בכרטיסי סים, היקף וסוג הציוד הנלווה ועוד. לא יהיה דומה כרטיס סים לטלפון נייד ולא יהיה דומה טלפון נייד אחד לעשרה טלפונים ניידים. יש גם לבחון את זהותו של מקבל הטלפונים ואת זהותם של הסובבים אותו לרבות נסיבות כליאתו וזאת על מנת לעמוד על פוטנציאל הנזק.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

- 1 בכל אלו יש בנסיבותינו כדי נסיבות להחמיר, נוכח היקף הציוד וייעודו בין היתר, שהרי אין
2 בטוחה שהטלפונים יישארו ברשות מי שהתחייב לא לעשות בהם שימוש וגם אין בטוחה לאותה
3 התחייבות זו בשלעצמה.
- 4 13. הנאשם שלפנינו ניצל את מעמדו כחבר כנסת ואת האמון שנתנה בו השיטה הדמוקרטית וגורמי
5 שב"ס, ואף את האמון שהעניק לו החוק במתן חסינות מפני חיפוש. בהקשר של ניצול המעמד,
6 מתווספת העבירה של הפרת האמונים.
- 7 מדובר בעבירת מסגרת שמרכו הכובד שלה טמון באשמה מוסרית של הנאשם [ראו למשל בג"צ
8 2534/97 יהב נ' פרקליטות המדינה (15.6.1997)], בדרך כלל כלפי שולחיו ובעניין שבפנינו ציבור
9 אזרחי ישראל, גם אם לא זכה לטובה אישית ופעל להגשמת מטרה שנראתה לו ראויה [ע"פ 645/81
10 פניץ נ' מדינת ישראל (29.6.1982)].
- 11 האמון שהופר הוא כלפי כלל הציבור ולא רק כלפי בוחריו, שספק רב בעיני אם הם שותפים לדרכו
12 ולדרך פעולתו זו.
- 13 החסינות שממנה נהנה הנאשם, תכליתה לאפשר לו פעולה בגדר החוק מבלי חשש שימנע בשוליו
14 [השוו לעניין זה גם בג"צ 1843/93 פנחסי נ' כנסת ישראל (17.1.1995)] ועל מנת להבטיח עצמאות
15 לחופש הפעולה של חבר כנסת כדי לחזק את המשטר הדמוקרטי, להגשים את שלטון החוק ואת
16 השוויון בפני החוק [ראו בג"צ 11225/02 חבר כנסת בשרה נ' היועץ המשפטי לממשלה
17 (1.2.2006)]. אלא שבמקום שהנאשם ניצל מעמדו להיאבק על אמונותיו בתוך בית הנבחרים, הוא
18 בחר לנצל לרעה את מעמדו ואת חסינותו למטרה ובאופן הנוגדים את שלטון החוק ואת השוויון
19 בפני החוק כשהוא פוגע קשות באמון הציבור ומחדיר (במיוחד בנקודת זמן רגישה זו) טלפונים
20 ניידים שיש בהם לשמש לביצוע מעשה טרור או להקל על ביצועו.
- 21 יש בכך גם נזק משני אפשרי של פגיעה באמון הציבור בחברי כנסת אחרים או בציבור שולחיו, ואף
22 שידגש שאין מקום (ולא הוכח שיש מקום) שייפגע האמון בהם בגין המעשה שעשה הנאשם דנן.
- 23 14. שיקול נוסף לחומרה נעוץ בתכנון המוקדם, בתעוזה ובבוטות של המעשה, ובשים לב לעובדה שלא
24 עשה זאת תחת לחץ או כפייה. אני סבור כי הנאשם גם פגע בעקרון השוויון של האסירים עצמם
25 ויתכן ואף הקשה עליהם מעתה נוכח הדרישות שעשויות לנבוע ממעשיו ביהס לביקורים עתידיים.
- 26 15. בהקשר של הנזק הנגרם בביצוע העבירה – קיים פוטנציאל נזק רב, על אף סברתו של הנאשם כי
27 יש ממש בהתחייבותו של דקה כלפיו שלא יעשה שימוש בטלפונים לאחר החדרתם. אין לו באמת
28 שליטה על הטלפונים ועל האופן שיעשה בהם שימוש בתוך הכלא [לעניין פוטנציאל הנזק ראו גם
29 ע"א 1076/95 מדינת ישראל נ' קונטר, פ"ד (נ) 492, 499].
- 30 נזק נוסף שאינו מובן מאליו ואינו דבר של מה בכך - נוגע לאמון הציבור. יש חשיבות רבה לכך
31 שהציבור יאמין שהביקורים בכלא ובדיקת התנאים נועדו להבטיח קיומם של תנאים הולמים
32 והגונים ואין הדבר משמש כאמתלה לסייע בידיהם של ארגוני הטרור. בהקשר לכך - הפגיעה
33 משמעותית ביותר.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

- 1 אני סבור כי בכל הנוגע לעבירה של הפרת האמונים, יש לראות את הנאשם כמי שמעל באמון
- 2 הציבור ובחובתו לדאוג גם לבטחונו, או לפחות לפעול לצמצום את אפשרות הפגיעה בציבור. זוהי
- 3 בוודאי משימה המוטלת על נבחר ציבור.
16. כאמור, הנאשם הורשע בעבירה חמורה של מתן אמצעים לביצוע מעשה טרור לפי סעיף 25 בחוק
- 4 המאבק בטרור, תשע"ו – 2016. גם אם לנאשם לא היתה מטרה לפגוע בבטחון המדינה, עדיין
- 5 הערך המוגן נועד שלא לאפשר הגעתם של אמצעים למי שכבר הוכיח כוונה לפגוע בבטחון המדינה
- 6 ותושביה. מכשיר טלפון, כך ידענו, מהווה אמצעי שאכן יכול לשמש בביצוע פעולת טרור.
- 7 יתרה מכך, הנאשם הדגיש בהודאתו שקיבל חבילות אטומות והחדירם לכלא לאסירים בטחוניים
- 8 מבלי לדעת בוודאות מה יש לו בתוך החבילות. זוהי אינה נסיבה לקולא דווקא שהרי **בנקל ניתן**
- 9 **היה באותו אופן להעביר גם חומרי חבלה ואמצעי לחימה**, אפילו בלי ידיעת הנאשם.
- 10 מדובר בפגיעה קשה של הערך המוגן והיא עלולה גם להחשב על ידי אחרים המתבוננים מהצד,
- 11 כמתן הכשר.
- 12
17. מדיניות הענישה הנוהגת נוגעת בד"כ לעבירות שאין בהן רכיב של שימוש בחסינות, הפרת אמונים,
- 13 ובד"כ גם לא מתן אמצעים למעשה טרור. מרבית המקרים גם לא היו עבירה מוגמרת.
- 14 בע"פ 2891/12 מדינת ישראל נ' רבעא (15.7.2012) [להלן: "עניין רבעא"] שנדון טרם תיקון 47
- 15 בפקודה, נבחן עניינו של תושב הרשות הפלשתינית שניסה להבריח 50 מכשירי טלפון לכלא
- 16 בטחוני, ממניע כספי. הוא נדון לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל.
- 17 בע"פ 2378/13 נאסר נ' מדינת ישראל (8.5.2004) [להלן: "עניין נאסר"] נדון עניינו של אסיר
- 18 בטחוני שהבריח עם אחרים 14 טלפונים סלולריים ו- 70 כרטיסי סים, ממניע לאומי וכספי. הוא
- 19 הורשע במסגרת הסדר טווח במספר עבירות, לרבות שוחד ואיסור פעולה ברכוש טרור ונקבע
- 20 מתחם שנע בין 2 ל- 4 שנות מאסר בפועל.
- 21 במקרים אחרים במחוזו נדונו מקרים של ניסיונות להחדרת טלפונים וציוד קצה רטיין נוסף (כגון
- 22 כרטיסי סים) ונקבעו מתחמים שונים שהממוצע המשוקלל שלהם הוא בין 12 ל- 30 חודשי מאסר,
- 23 כאשר בחלק התחתון מצויים מקרי החדרת כרטיסי הסים המעטים ובחלק העליון גם ניסיונות
- 24 להחדיר מספר קטן של טלפונים [ראו ע"פ 3081/16 בלחאוי נ' מדינת ישראל (14.12.2016); ת"פ
- 25 (מחוזי ב"ש) 42550-02-14 מדינת ישראל נ' עיסא ואח' (27.5.2014); תפ"ח (מחוזי ב"ש) -28329
- 26 03-15 מדינת ישראל נ' שויש (7.4.2016); ת"פ (ב"ש) 1459-09-16 מדינת ישראל נ' אבו עלין
- 27 (9.1.2017); עפ"י (מחוזי ב"ש) 824-09-15 סעדה ואח' נ' מדינת ישראל (23.12.2015); ת"פ (נצי)
- 28 38265-09-13 מדינת ישראל נ' חנתולי (10.6.2014); ת"פ (ב"ש) 11306-11-15 מדינת ישראל נ'
- 29 חדרג (15.3.2016); ת"פ (נצי) 9017-07-13 מדינת ישראל נ' ואכד (15.1.2014); ת"פ (ב"ש) -49187
- 30 12-11 מדינת ישראל נ' דני אוחנה (17.8.2015); ת"פ (מחוזי ב"ש) 23131-01-14 מדינת ישראל נ'
- 31 קוסאמה (25.5.2015)].
- 32

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

- יש לזכור כי מדיניות הענישה הנוהגת היא רק חלק מהשיקולים בקביעת מתחם העונש ההולם. עם זאת, המקרה שלפנינו חמור יותר ממרבית המקרים שנסקרו לעיל, לרבות בעניין **רבעא ונאסר**. 18. ביחס לעבירת הפרת האמונים, נקבע בפסיקה שהעונש הראוי וההולם לעובד ציבור שמועל בתפקידו ובאמון הציבור בכלל ראוי שיהיה חמור ויכלול גם נאסר בפועל [ראו ע"פ 8430/11 מדינת ישראל נ' קרשי (25.1.2012)].
- מצאנו בפסיקה דוגמאות לא מעטות לעובדי ומשרתי הציבור (סוהרים בעיקר) שהחדירו או סייעו להחדרת חפצים אסורים, תוך שמיוחסות להם גם עבירה של הפרת אמונים.
- העונשים שהוטלו הגיעו לתקופות מאסר ממושכות, החל מ- 9 חודשי מאסר [ע"פ 7158/15 כהן נ' מדינת ישראל (19.7.2016)] ועד ל- 32 חודשי מאסר [ת"פ (בי"ש) 43810-03-12 מדינת ישראל נ' אלטארש (24.4.2014)] כשבתוכם מנעד נוסף של ענישה, בהתאם לסוג והיקף הציוד שהועבר או שנעשה ניסיון להעבירו, ובשים לב גם לתמורה שניתנה לסוהר [ראו ע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר-זיו (23.2.2017); ת"פ (מחוזי בי"ש) 6935-01-13 מדינת ישראל נ' עראבי (3.9.2014)].
- בניגוד לעמדת המאשימה, **לטעמי הפרת האמון של הנאשם במקרה שלפנינו רבה יותר משל סוהר שמסייע להחדרת טלפון לכלא**, וזאת נוכח הניצול הבוטה של החסינות על ידי חבר כנסת, באופן המתפרש כזלזול בציבור, בחבריו של הנאשם לבית המחוקקים ובאנשי הבטחון וש"ס העושים לילות כימים לשמור על בטחונם של אזרחי ותושבי ישראל. נזכיר גם שככל שמעמדו של מפר האמון רב יותר, כך גם הענישה צריכה להיות מחמירה יותר [לעניין זה השוו ע"פ 3575/99 דרעי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 721, בעמ' 836].
19. כשיקול לקולא בחקשר זה של הפרת האמונים, אני מוכן להניח, לזכותו של הנאשם, שהוא האמין שפעל בשליחות חשובה, ולא "עשה לביתו". לצערך, הוא שכח שגם אם נבחר לייצג בוחריו, הרי שחובת האמון שלו היא מטעם כלל הציבור ולמענו. לצערך, התעוור הנאשם מלראות את הפגיעה הקשה ביותר שהוא פוגע בציבור הרחב, לרבות בציבור בוחריו שומרי החוק והוא אף התעוור מלראות את הנזק שהוא גורם לאותם אלו שהוא מבקש להיטיב עמם.
20. **כאשר מביאים את כלל שיקולי הענישה ובשים לב למתחמים הנוהגים לעבירת הבסיס שלחומרה היתרה הנובעת מהעבירה לפי חוק המאבק בטרור והפרת האמון אני סבור שיש לקבוע את מתחם העונש ההולם בנסיבותינו במתחם שתחילתו ב- 34 חודשי מאסר ורומו ב- 5 שנות מאסר.**
- הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה
21. הנאשם כבן 61, נעדר עבר פלילי, נשוי ובעל משפחה. הוא איש ציבור ששירת את בוחריו כשליחם בכנסת ישראל ועובדה זו יש לזקוף לזכותו.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

1 הנאשם התפטר מתפקידו ולמעשה כבר נענש ציבורית בגין מעשיו. אין לבטל במחי יד את עשייתו
2 רבת השנים כשלוח בוחרי ופעולותיו הציבוריות במסגרת הדמוקרטיה הישראלית בהחלט
3 צריכות להוות שיקול לקולא, כאמור בסעיף 40א(7) בחוק העונשין.
4 אין ספק כי העונש שיש בו כדי לשלוח נבחר ציבור אל מאחורי סורג ובריה קשה לנאשם. לטעמי
5 הוא גם קשה לציבור בוחרי שהעדיפו לראותו מייצגם בכנסת ישראל במסגרת החוק. מדובר במי
6 שנפל במעמדו (לפחות בעיני הציבור העיקרי שהוא שומר חוק) מאיגרא רגא לביקרא עמיקתא. יש
7 בכך גם כדי להרתיע אחרים במעמד דומה.

22. הנאשם התקשה להביע חרטה. הוא אמנם נטל אחריות והסביר את מעשיו אולם התקשה לעמוד
8 ולומר כי טעה בדרך פעולתו. היום לפחות הבהיר בבית המשפט כי הוא מתנגד לכל מעשה שיש בו
9 תמיכה בטרור.

23. במכלול השיקולים, אני סבור שנכון היה לגזור את עונשו של הנאשם לעונש של 36 חודשי מאסר,
10 זאת לולא ההסדר.

שקילת הסדר הטיעון לפי מבחן האיזון

24. הכלל הוא שעל בית המשפט לכבד את הסדר הטיעון [עי"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד
15 נז(1), 577 (2002)]. ההסדר הוא פרי שיקול דעת של רשויות התביעה ובשיקול דעת זה ימעט בית
16 המשפט להתערב, אלא במקרים חריגים של שיקולים זרים או חוסר סבירות קיצוני או עיוות
17 מהותי. עם זאת, יש לזכור כי בית המשפט אינו בגדר "חותמת גומי" והוא הנושא באחריות
18 המשפטית והמוסרית לאופן שבו יסתיים ההליך [ראו ע"פ 1281/06 בורשטיין נ' מדינת ישראל
19 (16.4.2008)].

25. נקודת המוצא לדיון היא שהעונש המוסכם שהציגו הצדדים, ברכיב העיקרי של המאסר, נמוך
21 לא מעט מהעונש שבתחתית המתחם שקבעתי לעיל.

26. שקלתי את נימוקי המאשימה, כפי שהוצגו בדיון הקודם וכפי שהובהרו היום. בשונה מהדיון
23 הקודם, היום הבהיר פרקליט המחוז את הקושי המשמעותי להוכיח את העבירה שבכתב האישום
24 הנוכחי. בעניין זה, של קשיים ראייתיים, כשלא הונחו הראיות בפני בית המשפט, יהיה על בית
25 המשפט לסמוך על התביעה, שנהנית מהערכה ומאמון רב. זאת, בשים לב גם לעבודה שההסדר
26 נערך על ידי בכירי מערכת התביעה.

27. יש לשקול לזכות ההסדר את החסכון המשמעותי בזמן השיפוטי ואת העיתוי של עריכתו בשלב
28 שטרם הוגש כתב האישום [לעניין עיתוי עריכת ההסכם כשיקול לפער בענישה ראו גם ע"פ 2153/02
29 אידלברג נ' מדינת ישראל (7.12.2006); ע"פ 5982/08 כהן נ' מדינת ישראל (22.4.2009)]. במצב
30 שכזה, תהיה גם חריגה יותר הביקורת המנהלית על עצם עריכת ההסדר [ראו גם בג"צ 5699/07
31 פלונית (א) נ' היועץ המשפטי לממשלה (26.2.2008)]. כאשר הסדר הטיעון מתגבש כבר בשלב זה
32

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

- של ההליך, צריך שיהיו נסיבות חריגות ביותר להתערב בהסדר, והפער ביחס לעונש ההולם לדעת בית המשפט צריך להיות חריג במיוחד.
- נטילת האחריות מצד הנאשם בכתב האישום הנוכחי, לרבות בעבירה לפי סעיף 25 בחוק המאבק בטרור, מאפשר מצד אחד הוקעה חד משמעית של הנאשם ומתן ביטוי לסלידה הרבה ממעשיו, ומאידך – מאפשר ציבורית לשים את הפרשה מאחור, תוך אמירות שלא להעמיק את הקרע שיצר הנאשם במעשיו בחברה או למחות בחלק ממנה.
28. שיקול נוסף עניינו בפער שנוצר בין העונש הראוי לעונש המוסכם, בשים לב לצורך להחמיר בענישה. אני אכן סבור שיש מקום להעלות את רף הענישה אולם אין לעשות זאת אגב דיון בהסדר טיעון ובכל מקרה החמרה ברף הענישה צריך שתעשה באופן מדוד, מתון והדרגתי (ראו: ע"פ 5535/12 כאברי נ' מדינת ישראל (1.5.2013)).
29. במסגרת השיקולים לזכות הסדר הטיעון, על אף הפער ביחס לעונש ההולם, יש להביא בחשבון את נטילת האחריות מצד הנאשם ואת התפטרותו מכנסת ישראל במהלך שאינו הפיך, ולכך שלמעשה כבר ניזוק בעצמו מביצוע העבירה [ראו סעיף 40(3) בחוק העונשין]. גם אם בית המשפט לא יאשר את ההסדר, את מעשה ההתפטרות אין להשיב והוא כמעשה עשוי.
30. ההסדר מקל ביותר עם הנאשם ולמעשה יש בו משום סטייה מהעונש הראוי ואף ממקומו הראוי של הנאשם דגן על סקלת העבריינים האחרים שביצעו עבירות כמותו. גם היעדר החרטה מצד הנאשם, שאפילו לא הודה בפה מלא בטעותו ובמעידתו, עלולים להתפרש על ידי הציבור באופן לא הוגן, בהמשך לניצולו לרעה את מעמדו וחסינותו לביצוע המעשה.
- לא בטוח שלא היה עניין ציבורי בניהול ההליך, על אף הקשיים שבו. ואולם, שיקול הדעת בהקשר זה נתון לפרקליטות וחזקה עליה ששקלה היטב את האינטרס הציבורי שבהסדר הטיעון, לרבות הרצון שלא לנהל משפט כשהנאשם ממשיך לכהן בכנסת.
- במכלול השיקולים ובשקלי את מתחם האיוון אני סבור כי נקודת האיוון הנכונה בין ההקלה בעונש לאינטרס הציבורי שבהסדר, היה לקבוע את עונשו של הנאשם במסגרת הסדר באזור טווח הענישה של שתיים וחצי.
- הסטייה מנקודת איוון משמעותית, אולם – ולא בלי היסוס רב – לא מצאתי שהיא מחייבת את התערבות בית המשפט וזאת לשיקולים דלעיל שהם כבדי משקל. אני תקווה כי לא יהיה בכך כדי להקשות על הצורך בהעלאת רף הענישה לעתיד. אני סבור כי יהיה נכון לאזן את העונש ברכיב הקנס וברכיב המאסר המותנה, שיהיה בו כדי לתת ביטוי, ולו חלקי, לעונש ההולם.
- הקנס
31. הצדדים הותירו בהסדר הטיעון את גובה הקנס לשיקול דעת בית המשפט.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

- 1 המאשימה עתרה כאמור לקבוע קנס שבין 100,000 ₪ ל- 200,000 ₪. ההגנה טענה מנגד שאין כל
2 היבט כלכלי במעשיו של הנאשם וכי הפיחות שבמעמדו של הנאשם נוכח הרשעתו מוצה ברכיב
3 המאסר ואין מקום לתוספת ענישה כלכלית.
32. בבסיסם של דברים, עניינו של הקנס הוא בגמול הכלכלי למעשה העבירה. מניעת הפקת רווח או
4 טובת הנאה כלכלית או אף נזק ממוני לזולת. ואולם, הקנס נועד גם להרתיע כי הפשע אינו משתלם
5 ואף שיהיה בו כדי למנוע חזרתיות לפשיעה אצל העבריין או אחרים שכמותו [השוו: רע"ב 1049/15
6 נזרי נ' שירות בתי הסוהר (18.6.2015)].
- 7 הקנס אינו רכיב כלכלי בלבד ויש לראותו כחלק מכלל תמהיל הענישה, לעתים אף כחלק מאזון
8 [השוו גם ע"פ 7972/11 עמיר יעקב נ' מדינת ישראל (1.11.2012)]. אין הכרח רק בקשר כלכלי ישיר
9 או בהגדרתה של העבירה כעבירה כלכלית ויש להתבונן גם לנזק שנגרם לחברה ולציבור, כתוצאה
10 מביצוע העבירה [השוו ע"פ 7416/15 פלוני נ' מדינת ישראל (22.5.2016)]. כך גם מורה סעיף 63
11 בחוק העונשין. אכיפה יעילה מגשימה את מטרת הענישה שבהטלת הקנס ומגבירה את הסבירות
12 שהציבור ומערכות אכיפת החוק יראו בקנס חלופה ראויה ויעילה לעונש המאסר, וירבו להשתמש
13 בו [ע"פ 4919/14 אזולאי נ' מדינת ישראל (6.3.2017)].
- 14 במקרה שלפנינו, אף כי לא נטען שהנאשם הפיק רווח כלכלי מיידי מביצוע העבירה, וגם אם אקבל
15 טענתו שעשה מעשיו ממניעים הומניטריים, הרי שאין לכחד כי הוא מפיק גם תועלת אישית מעצם
16 שירותו לציבור ומעצם מעשיו שהוא סבור שיש בהם כדי להשפיע גם על יכולתו להיבחר מחדש.
17 אין לכחד כי לעצם המעשה תועלת כלכלית רבה, שהרי "מחירים" של טלפונים ניידים בתוך כחצי
18 הכלא לא יסולא בפז. על כן, גם אם התועלת לא הופקה ישירות לכיסו של הנאשם, הרי שהנזק
19 לחברה כתוצאה ממעשיו הוא נזק משמעותי. עצם הצורך להרחיב ולהדק את מעגל הפיקוח על
20 באי הכלא ועל דרי הכלא, תוך פגיעה אפילו בזמנם של הבאים התמימים לביקורים אמתיים
21 ותמים – הוא נזק כלכלי לחברה ולזולת.
- 22 33. כאשר מתבוננים על פסיקת הקנסות של בתי המשפט בעבירות דומות, ניתן לזהות מנעד רחב
23 יחסית:
- 24 בע"פ 3081/16 בלחאוי נ' מדינת ישראל (14.12.2016) [החדרת 100 כרטיסי סים] נפסק קנס כולל
25 של 25,000 ₪ [בחלוקה לשני הנאשמים]. בת"פ (ב"ש) 43810-03-12 מדינת ישראל נ' אלאטרש
26 (24.4.2014) [סוהר שניסה להבריח 18 טלפונים] נקבע קנס של 25,000 ₪. בתפ"ח (ב"ש) 28329-
27 03-15 מדינת ישראל נ' שויש (7.4.2016) [ניסיון להחדרת 3 מכשירי טלפון ו- 9 כרטיסי סים]
28 הושת קנס של 15,000 ₪. בת"פ (ב"ש) 47805-11-14 מדינת ישראל נ' סעדה ואח' (16.7.2015)
29 [ניסיון להחדרת רכיבים] הושת קנס בסך של 15,000 ₪.
- 30 קנסות גבוהים יותר הושתו בעבירות של הפרת אמונים, נוכח הפגיעה הקשה באמון הזולת בשים
31 לב גם לקושי בגילוי סוג עבירה זה.
- 32

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

1 לטעמי, המקרה שלפנינו חמור פי כמה וכמה מהמקרים שהובאו לעיל, בהיקף הטלפונים, בעובדה
2 שהדבר נעשה תוך הפרת אמונים בוטה ובישים לב לכך שהעבירה גם הושלמה.
3 34. סעיף 40 בחוק העונשין מורה לבית המשפט להתחשב, בין יתר השיקולים, גם במצבו הכלכלי של
4 הנאשם. הוא אמנם טען כי מצבו אינו משופר אולם הדברים נאמרו בעלמא וללא כל תימוכין ואני
5 מתקשה לקבלם כפשוטם.
6 מנגד, איני מקבל גם נימוקי המאשימה שלפיהם העובדה שהנאשם הפקיד סכום כסף משמעותי
7 בתיק המעצר מלמד על יכולת כלכלית. אין בהכרח קשר בין הדברים ואין הכרח שכסף זה מקורו
8 בכספיו של הנאשם דווקא.

9 35. אני קובע את מתחם העונש ההולם בנסיבותינו כמתחם שנע בין 60,000 ל- 140,000 ₪.
10 בתוך המתחם, אני סבור שיש למקם את עונשו של הנאשם ברף הגבוה. הטעם העיקרי לכך הוא
11 הרצון שהעונש יאזן, ולו בחלקו, את הפער שבין העונש הראוי להסדר הטיעון ברכיב העיקרי של
12 המאסר. משכך, אני סבור לקבוע את הקנס שיוטל על הנאשם לקנס בשיעור של 120,000 ₪.
13 החלוקה של הקנס לתשלומים תהיה מדתית אולם עדיין יהיה עליו לשלמו בעת מאסרו. ככל
14 שהנאשם יהיה סבור שיתקשה בתשלומים, יוכל לפנות בבקשה מתאימה למרכז לגביית קנסות.

הקלון

15
16 36. כאמור, המאשימה עתרה לקביעת קלון.

17 המושג קלון מושג קשה הוא. הוא טומן בחובו הטבעת אות קין באדם שהורשע בעבירה פלילית
18 והוא מבטא את סלידת הציבור ממעשי הנאשם. יש בו בקלון מטען שלילי ערכי לבטא דופי מוסרי
19 ערכי שנפל במעשיו של הנאשם. לכן, הקביעה האם יש במעשים משום קלון תהיה בראש ובראשונה
20 קביעה ערכית המבוססת על מהותה של העבירה ונסיבותיה, על רקע אמות מוסר ומאפייניה של
21 החברה [השוו בג"ץ 11243/02 פייגלין נ' יושב ראש ועדת הבחירות, פ"ד נ"ז(4), 145; בג"ץ 251/88
22 עודה נ' ראש המועצה המקומית ג'לג'וליה, פ"ד מ"ב(4), 837].

23 הקלון, בהקשר של נבחרי ציבור, מבטא גם ציפייה שאותם נבחרי ציבור ומשרתי ציבור יהיו ישרים
24 ונקיי כפיים. בקביעה הערכית שדבק קלון במעשה, יוכתם בעליו שלא יהיה ראוי לשאת עוד
25 באחריות ציבורית להחלטות ולמעשיו אשר ענייני הכלל ושלוש הציבור תלויים בהם [בג"ץ 436/66
26 מנחם בן אהרון ושמריה אחול נ' ראש המועצה המקומית פרדסיה, פ"ד כא(1), 561].
27 הקלון הוא על כן אות החורגת מהעונש עצמו. הוא נוגע לציבור, למעמד המוסד הציבורי שעליו
28 מננה הנאשם ובעיקר לאמון הציבור.

29 יהיו עבירות חמורות ביותר, שאינן נוגעות לתפקיד ולמעמד דווקא אולם יש בהם כתם עז של
30 מוסריות, ואשר יצדיקו קלון. מנגד, יהיו מעשים שאילו היו מבוצעים על ידי אדם מן היישוב, לא
31 יחשבו כראויים לכתם הקלון, אולם משנעשו על ידי איש ציבור, הרי שיש לסווגם כך.
32

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

37. במקרה שלפנינו, יש לקבוע כי מעשיו של הנאשם, החותרים תחת עקרון שלטון החוק, תחת קביעות נורמטיביות של הכנסת שעליה הוא נמנה, ואשר יש בהם כדי לשמש למעשים של גורמי טרור או לאפשרם - והכל תוך שימוש בחסינות - כל אלו מחייבים לקבוע כי הפגם הערכי הוא כה בוטה, שאכן ראוי כי יוכתם בקלון. כאמור, יש במעשה כדי להרחיב שסעים בחברה הישראלית בכלל ובתוך כנסת ישראל בפרט.
38. המאשימה הדגישה את פן הכלכלי. הדבר כמובן נכון אולם לטעמי לא רק. כתם הקלון במקרה שלנו רחב ועמוק. טוב עשתה ההגנה שהסכימה למעשה להטלת הקלון בסופו של דבר.
39. אני קובע אם כן כי דבק קלון במעשיו של הנאשם ובעבירות אותן ביצע.

סוף דבר - גזר הדין

40. נוכח האמור, ולא בלי היסוס, יכובד הסדר הטיעון ברכיב העיקרי של תקופת המאסר. האיזון יבוצע כאמור בחלקו לפחות במסגרת הקנס והמאסר המותנה.
- אני דן אם כן את הנאשם לעונשים הבאים:
- (א) 24 חודשי מאסר בפועל.
- (ב) 18 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של שלוש שנים בכפוף להוראות סעיף 52(ג) בחוק העונשין, שלא יעבור עבירה לפי סעיף 52(ב) בפקודת בתי הסוהר או לפי סעיף 25 בחוק המאבק בטרור או לפי סעיף 284 בחוק העונשין.
- (ג) קנס כספי בסך 120,000 ₪ או 120 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 8 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.9.2017 ובמשך כל 1 לחודש שלאחריו. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מיידי ויתווספו תוספות פיגור כחוק, וזאת מעבר לזכותה של המאשימה לבקש הפעלת מאסר חלף הקנס.
- אני שב וקובע כי נפל קלון במעשיו של הנאשם.
- זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.
- ניתנה והודעה היום י"ג ניסן תשע"ז, 09/04/2017, במעמד הנוכחים.

איתי ברסלר-גוון, סגן נשיאה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 17-03-36995 מדינת ישראל נ' גטאס

09 אפריל 2017

ב"כ הנאשם:

1 לעניין מועד ההתייצבות יש בנינו הסכמה על כך שצריך להתייצב ב-15.6.17 ואנו נבקש לדחות את
2 הענישה לסוף חודש הראמון. וזאת כיוון שהוא נכנס למעשה בין אסירים מוסלמים על אף שהוא
3 נוצרי.

ב"כ המאשימה:

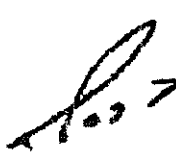
4
5
6 אנו משאירים את העניין לשיקול דעתו של בית המשפט.

החלטה

7
8
9
10 הנאשם יתייצב למאסרו בבית סוהר דקל ביום 2.7.2017 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס
11 (אם תתקבל כזו לאחר הליך של מיון מוקדם כמפורט להלן), כשברשותו תעודת זהות או דרכון.
12 מוצע לנאשם לתאם את כניסתו למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של
13 שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

14
15 על הנאשם יהיה לסור למוזכירות על מנת לקבל שוברי תשלום עבור הקנס ולא תשמע טענה שלא
16 קיבל אותם בדואר.

17
18
19 ניתנה והודעה היום י"ג ניסן תשע"ז, 09/04/2017 במעמד הנוכחים.
20
21
22

איתי ברסלר-גונן, סגן נשיאה

23
24

נספח מש/3

**הודעה מעדכנת מיום 18.1.19 בעניין
גיבארין**

עמ' 63

בג"ץ 4252/17
קבוע לדיון 23.1.19

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. חה"כ ד"ר יוסף ג'בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ.חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מרח' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

נגד

1. הכנסת
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
2. שירות בתי הסוהר
3. השר לביטחון פנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעה מעדכנת מטעם המשיבים 2 ו-3

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר) מיום 6.11.18 ולקראת הדיון הקבוע בעתירה ליום 23.1.19, מתכבדים המשיבים 2 ו-3 (להלן: "המשיבים" או "המדינה") להגיש הודעה מעדכנת מטעמם, כדלקמן:

1. כזכור עניינה של העתירה במספר סעדים - הן במישור הפרטני והן במישור הכללי - כדלקמן:

"א. מדוע לא לאפשר לעותר להיפגש ללא דיחוי עם האסיר מרואן ברגותי השובת רעב בימים אלה [להלן - "הסעד הראשון"; הח"מ];
ב. מדוע לא לבטל את החלטת ועדת הכנסת מיום 20.12.2016 לפיה יאסרו ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים [להלן - "הסעד השני"; הח"מ];
ג. מדוע לא לבטל את סעיף 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 אשר עודכן בתאריכים 30.4.2017 ו- 9.5.2017, הנוטל את זכות ביקורי חברי כנסת אצל אסירים המסווגים כביטחוניים והמגביל אותה, בין היתר, רק לחברי כנסת "מקרב בעלי התפקידים מבין חברי הכנסת לגביהם יוחלט כי יורשו לבקר אסירים בטחוניים" [להלן - "הסעד השלישי"; הח"מ];
ד. מדוע לא לבטל את מדיניות המשיבים, הנעדרת כל עיגון בחקיקה ראשית, לפיה נמנע מחברי כנסת לבקר אסירים המסווגים כביטחוניים ללא רשות מהרשות המבצעת [להלן - "הסעד הרביעי"; הח"מ]."

2. בשים לב לפרק הזמן שחלף מאז הדיון הקודם בעתירה (21.12.2017), נעמוד בקצרה על השתלשלות האירועים הרלוונטית בעניין העתירה.

3. כזכור, ביום 24.5.17 הוגשה העתירה שבכותרת, וזאת לנוכח החלטת ועדת הכנסת מיום 20.12.16 שעניינה "הגבלות על ביקורי חברי הכנסת בבתי הסוהר" וקביעתה כי "ביקורי אסירים ביטחוניים אינם חוסים תחת חסינותם וזכויותיהם של חברי הכנסת, וזאת בשל הפגיעה שעלולה להיגרם לביטחון המדינה כתוצאה מביקורים אלה" (ראו נספח מש/2 לתגובתה המקדמית של הכנסת לעתירה שבכותרת, מיום 28.5.17); וכן בהמשך להודעת השר לבט"פ מיום 4.5.17 - בהתאם לסעיף ג' להחלטת ועדת הכנסת האמורה - במסגרתה, בתיאום עם יו"ר הכנסת, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, ויו"ר ועדת הכנסת - נקבעו ארבעה חברי כנסת להם תינתן האפשרות לקיים ביקורים בבתי סוהר בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים, על מנת להבטיח פיקוח פרלמנטרי נאות על תנאי כליאתם. על בסיס האמור לעיל, הותאמו ההסדרים המנויים בפקודת הנציבות הנזכרת בעתירה.

לא למותר יהא לציין, כי ברקע החלטת ועדת הכנסת, עמדה הפרשה במסגרתה ניצל לרעה חבר הכנסת לשעבר, וכיום האסיר באסל גאטס, את חסינותו מפני חיפוש, והחדיר אל בין כתלי בית הכלא קציעות 12 טלפונים ניידים, 16 כרטיסי סים, שני מטענים ואוזניה לטלפון ביום 18.12.16, וזאת בעת שקיים ביקור אצל אסיר ביטחוני. בשל מעשים חמורים אלה, כזכור, ניטלה חסינותו של חבר הכנסת לשעבר, הוא הורשע, על פי הודאתו, והושת על הגדון, בין היתר, עונש מאסר בפועל של עשרים וארבעה חודשים.

העתק גזר הדין בעניינו של האסיר, חבר הכנסת לשעבר, באסל גאטס, צורף כנספח מש/3 להודעה המשלימה מטעם המשיבים מיום 17.1.18.

4. ביום 28.5.17 הוגשה תגובתה המקדמית של המשיבה 1 (להלן - "הכנסת") לעתירה.

5. ביום 30.5.17 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המשיבים; בתמצית, הוסבר בתגובה כי טענתם העיקרית של העותרים נוגעת לכניסת חברי כנסת למתקני כליאה, ונסמכת על סעיף 9(א) בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות או החוק); סוגיה זו נדונה והוכרעה בפסיקת בית המשפט הנכבד. לא למותר יהא להפנות בעניין זה שוב לפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 8102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.1.2011) (להלן: "עניין גלאון"), אשר סמך ידיו על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בסעיף 32 לפסק הדין דנו בעניין ביקורי חברי כנסת במתקני כליאה, לפיה "אין בהוראת סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרי או למתקן כליאה".

6. ביום 21.12.17 התקיים דיון בעתירה בפני בית המשפט הנכבד, ומוקדו נסב סביב שאלת פרשנות סעיף 9(א) לחוק החסינות בהקשרו. השאלה שעלתה בעקבות הדיון, היתה האם מתקן כליאה הוא "רשות היחיד" ולא "רשות הרבים", כמשמעותה בסעיף זה. בתום הדיון הורה בית המשפט הנכבד על "הגשת השלמת טיעונים עובדתיים ומשפטיים, וכן לגבי התפתחויות, אם תהיינה, בנושאי העתירה", כמפורט בהחלטתו מיום 21.12.17.

7. ביום 17.1.18 הוגשה הודעה משלימה מטעם המשיבים ובה הובאה בהרחבה עמדת המדינה אשר לפרשנות סעיף 9(א) לחוק החסינות. בתמצית, נטען כי פרשנותו ארוכת השנים של בית המשפט הנכבד את לשון הסעיף ותכליתו, מעלה, ללא כל ספק, כי החוק, אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה (ככותרתו של סעיף 9(א) לחוק - "חופש התנועה בתחום המדינה"), וכי כך אף פורש הסעיף על ידי היועץ המשפטי לממשלה (סעיף 17 להודעה משלימה זו), ופרשנות זו נתקבלה על ידי בית המשפט הנכבד בפרשות מיעארי (בג"ץ 620/85) וגלאון (בג"ץ 8102/03). כן הובהר בהודעה זו כי מתקן כליאה אינו מהווה "רשות הרבים" כמשמעותה לעניין חוק החסינות. בשים לב לכל אלו – טענה המדינה בעמדתה, כי דין העתירה להידחות.

8. ביום 24.1.18 הוגשה הודעה משלימה מטעם היועץ המשפטי לכנסת.

9. ביום 26.2.18 ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד אשר בה נקבע כך: "לאור הודעת ב"כ הכנסת מיום 24.1.2018, שלפיה "בכוונת היועץ המשפטי לכנסת לבוא בדברים עם גורמי הממשלה הרלוונטיים על מנת לנסות ולהגיע להסדר מאוזן שיביא בחשבון את השיקולים הביטחוניים והמערכתיים הנוגעים לעניין מחד גיסא, ואת החובה לאפשר פיקוח פרלמנטרי נאות, מאידך גיסא"; ונוכח האמור בבקשת ב"כ הממשלה מיום 17.12.2017, שם נטען כי "נבחנת על ידי המשיב 3 הנחיצות וכן המשמעויות הנגזרות מכך – בשים לב, בין היתר, לחלוף הזמן מאז האירועים בעניינו של חה"כ לשעבר באסל גטאס (הנזכרים בעתירה), שבעקבותיהם עוצבו ההסדרים מושא עניינו, הנתקפים בעתירה – לביצוע שינויים כאלו או אחרים בעניינה של העתירה" – יגישו ב"כ המשיבים הודעת עדכון לגבי התפתחויות כאמור, אם תהיינה, בתוך 60 ימים".

10. בעקבות זאת, הגישו המשיבים בקשות הארכת מועד (וכן הודעה), כמפורט להלן.

כך, ביום 12.7.18 הוגשה הודעה מטעם המשיבים, בה נמסר על מגעים המתקיימים בין גורמי המדינה הרלוונטיים; על פנייתו של השר לביטחון פנים ליושב ראש הכנסת בסוגיה הנדונה (זאת על מנת לעמוד על עמדת יושב ראש הכנסת בסוגיה), וכן על בחינה של הסוגיה הנדונה בהיבטיה המשפטיים והביטחוניים.

נזכיר, כי בסוגיה הנדונה התקיימה (כעולה מבקשות שהוגשו מטעם המדינה) בחינה מעמיקה באשר לסוגיה לרבות היבטיה המשפטיים והבטחוניים, ובין היתר, נערכה ישיבה בראשות השר לביטחון פנים בהשתתפות הגורמים הרלוונטיים, וכן נערכו ישיבות בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חוקתי – ציבורי), בהשתתפות היועצים המשפטיים לשירות בתי הסוהר ולמשרד לביטחון פנים, גורמי הביטחון וכן גורמי משרד המשפטים הרלוונטיים.

11. לבסוף, בעקבות בקשה להארכת מועד שהוגשה ביום 31.10.18, ותוכן האמור בה באשר לקיומם של מגעים כאלו ואחרים, לפיו "מוצע, מבלי לגרוע מכל טענה, לקבוע את העתירה לדיון המשך בפני בית המשפט הנכבד, ולהורות כי ההודעה המעדכנת מטעם המדינה תוגש עד 14 ימים לפני מועד הדיון שייקבע", הורה בית המשפט הנכבד, בהחלטתו מיום 6.11.18, כי ".... העתירה תובא לדיון המשך בפני הרכב בהקדם, ובכפוף לאילוצי יומן בית המשפט. המשיבים 2-3 יגישו הודעה מעדכנת מטעמם עד 15 יום לפני מועד הדיון שייקבע". דיון המשך נקבע ליום 23.1.19, ולקראתו מוגשת הודעה זו.

12. נקדים אחרית לראשית, ונציין כבר עתה וכפי שיפורט בהמשך הודעה זו, כי לאחר בחינת הדברים, בכוונת המשיבים לערוך שינויים במתכונת הקיימת ביחס לביקורי חברי הכנסת אצל האסירים הביטחוניים, שלאורם, מתייתרת העתירה על סעדיה הנוכחיים – גם אילולא היה דינה להידחות.

מכל מקום, בטרם נפנה להצגת המתווה האמור, ומשעמדנו על השתלשלות הדברים כאמור לעיל, נציג להלן את עמדת המשיבים ביחס לכל אחד מן הסעדים המבוקשים בעתירה.

13. אם כן, ביחס לסעד הראשון ("הפרטני") - הוא בקשת העותר להיפגש "ללא דיחוי" עם האסיר מרואן ברגותי, הרי שכנטען בתגובת המשיבים, דינו להידחות בשל קיומו של סעד חלופי בדמות הגשת עתירת אסיר פרטנית לבית המשפט המחוזי, וכן בשל אי צירוף צד רלוונטי. ממילא, דומה כי סעד זה התייתר כיום ואינו עוד רלוונטי.

14. ביחס לסעד השני, הוא ביטול החלטת ועדת הכנסת – סעד זה ממילא אינו מכוון כנגד המשיבים 2-3.

15. ביחס לסעדים השלישי והרביעי - שעניינם בסעד המכוון לביטול סעיף 5 ב"פקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00 (להלן: פקודת הנציבות) אשר עודכן בתאריכים 30.4.2017 ו-9.5.2017, ובסעד המבקש לבטל את מדיניות המשיבים בנוגע לביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, להלן תובא התייחסות המדינה.

16. לאחר שנבחנה הסוגיה על מכלול היבטיה, כפי שצוין לעיל ובבקשות למתן ארכה מטעם המשיבים, ובהתאם למתווה עליו הוחלט, בכוונת המשיבים לפעול לשינוי סעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו בכל הנוגע לביקורי חברי כנסת במסגרת תפקידם אצל אסירים בטחוניים, **כך שישקף את המתווה האמור**, שעיקריו יפורטו להלן.

נקודת המוצא למתווה שעליו הוחלט, היא כי תתקיים הבחנה בין ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם **אסיר ביטחוני מסוים**, לבין ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה. נבאר:

ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים ("המסלול הראשון"), יתאפשר לנציג אחד בלבד מכל סיעה מסיעות הכנסת, לגביו החליטה הסיעה לעניין זה, כי הוא נציגה. ביקור כאמור יתקיים בכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני שיופעל על ידי הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו.

לעומת זאת, **ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה ("המסלול השני")**, שבו מוחזקים אסירים ביטחוניים, יתאפשר לכל חברי הכנסת, ובכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני של הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, שיופעל בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו.

עוד יובהר, כי כל מפגש של חבר כנסת במתקן כליאה עם אסיר ביטחוני (בין אם במסלול הראשון, ובין באופן אגבי במסגרת המסלול השני), יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחות/ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר, תאפשר לו התערבות במידת הצורך.

עוד יצוין, כי לשירות בתי הסוהר יהיה נתון שיקול דעת רחב בעת הפעלת סמכותו המתוארת, שבבסיסה עניינים מובהקים הנוגעים לאופן ניהול מתקן הכליאה ולסדרי ניהול המתקן וכן לשיקולי הביטחון הכרוכים בכך, בהיות מתקן הכליאה מקום סגור הנתון לאחריותו הבלעדית של שבי"ס. במסגרת שיקול הדעת הנ"ל, יובאו בחשבון שיקולים שעניינם נסיבות ביטחוניות כלליות, כמו גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו של אסיר מסוים, לתדירות הביקורים, לתפעול בתי הסוהר, וכיוצא באלה, **כפי** הנהוג בעבר.

מובן, כי החלטה מנהלית של שירות בתי הסוהר בעניין זה, ככל החלטה מנהלית אחרת של שירות בתי הסוהר, תהא כפופה לביקורת שיפוטית, בדרך המקובלת של הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי המוסמך.

17. יצוין, למען הזהירות, כי המתווה האמור יעוגן בסעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו, ומטבע הדברים לאור המתווה שהוצג לעיל ינוסח התיקון, ואינו בבחינת נוסח סופי.

18. לעמדת המדינה, המתווה המתואר לעיל, מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בעניינו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון המדינה, לנוכח הסיכון הנשקף מקיום המפגשים האמורים עם האסירים הביטחוניים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי, אך לא מעבר לכך. לענין זה יצוין כי בפני השר לבטחון פנים ויתר גורמי המדינה הוצגה עמדה עדכנית מטעם גורמי הבטחון, באשר לפוטנציאל הסיכון לבטחון המדינה הנשקף ממפגשים אלו, וזאת לצד ההלכה הפסוקה באשר לחזקת המסוכנות הנובעת מאוכלוסיית האסירים הביטחוניים ובפרט בהקשר של קשר עם החוץ.

ככל שיורה על כך בית המשפט הנכבד, ובכפוף להסכמת העותרים, המדינה תציג לעיונו של בית המשפט הנכבד את עמדתם העדכנית של גורמי הביטחון, בדלתיים סגורות ובמעמד צד אחד.

נשוב ונזכיר, כי ברקע התיקונים הנתקפים לפקודת הנציבות במסגרת העתירה שבכותרת, מצויים האירועים המתוארים לעיל בעניינו של חבר הכנסת לשעבר באסל גטאס (הנזכרים במקצת בעתירה), שעניינם פגיעה לרעה בביטחון המדינה, עקב התרת כניסת חברי כנסת למפגשים עם אסירים מסוימים, אשר בעקבותיהם עוצבו ההסדרים מושא עניינו. כפי שצינו המשיבים כבר בבקשה מיום 17.12.17, לדחיית הדיון שנקבע ליום 21.12.17 – "מצב הדברים הוא כי נבחנת על ידי המשיב 3 הנחיצות וכן המשמעויות הנגזרות מכך - בשים לב, בין היתר, לחלוף הזמן מאז האירועים בעניינו של ח"כ לשעבר באסל גטאס (הנזכרים בעתירה), שבעקבותיהם עוצבו ההסדרים מושא עניינו, הנתקפים בעתירה - לביצוע שינויים כאלו או אחרים בעניינה של העתירה, וזאת מבלי לגרוע מכל טענה הנתונה למדינה". הנה כי כן, מצב דברים זה הבשיל, בתום בחינה ממושכת ומעמיקה, לכדי מתווה שישתקף בפקודת הנציבות האמורה, כאמור לעיל.

עוד ראוי להזכיר, כי המתווה המתואר לעיל יאפשר, כאמור לעיל, קיום ביקורים הן במסלול של ביקור אסיר ביטחוני מסוים, לנציג מכל סיעה מסיעות הכנסת והן במסלול קיום ביקורים במתקני הכליאה בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים לכל חברי הכנסת, וזאת בהתאם לפניות שיוגשו, ובשים לב להפעלת שיקול דעת שב"ס, בשים לב לכלל הנסיבות הצריכות לענין; זאת, בעוד שלנוכח החלטת ועדת הכנסת ולהודעת השר לבט"פ, בתיאום עם יו"ר הכנסת, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת ויו"ר ועדת הכנסת, נקבעו ארבעה חברי כנסת בלבד להם יתאפשר לקיים ביקורים אצל אסירים ביטחוניים (ראו מכתב השר לביטחון פנים מיום 4.5.17, נספח 7/ לעתירה, שנכתב בעקבות החלטת ועדת הכנסת).

יודגש, כי גם הכנסת עצמה עמדה במסגרת כתבי טענותיה בעתירה שבכותרת, על כך שההחלטה בענייננו נעשית מכוח "שיקול דעתם וסמכותם" של המשיבים 2-3; על כך שסעיף 9(א) לחוק החסיונות "בכל מקרה אינו מקנה לחברי הכנסת זכות בלתי מוגבלת להיכנס לבתי כלא לצורך ביקור אסירים בכלל, ואסירים ביטחוניים בפרט", כלשונה; ועל כך ש"יש לקבוע הסדר בכל הנוגע לביקורי חברי הכנסת אצל אסירים ביטחוניים, שיאזן כראוי בין השיקולים הביטחוניים הנוגעים לעניין ושיקולים מערכתיים נוספים, לבין הצורך לאפשר לחברי הכנסת למלא כראוי את תפקידם". לעמדת המדינה, המתווה המתואר לעיל, אכן מבטא איזון ראוי בין השיקולים האמורים, ועל כן אין כל מקום להתערבות בו.

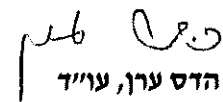
19. סיכומם של דברים: לעמדת המדינה, דין העתירה הוא להידחות, ועמדה זאת הובעה על ידי המדינה עוד בטרם גובש המתווה המתואר לעיל (ראו: הודעה משלימה מיום 17.1.18). עתה, משהצהירה המדינה על המתווה האמור, באופן שיבוא לידי ביטוי בתיקון לסעיף 5 לפקדת הנציבות, הרי שדין העתירה הוא להידחות – על דרך קל וחומר. לחלופין, לנוכח עמדת המדינה באשר למתווה האמור, הרי שהעתירה על סעדיה הנוכחיים, אינה רלוונטית עוד והיא התייתרה, ולו מטעם זה – דינה להימחק.

היום,

י"ב בשבט תשע"ט

18 בינואר 2019

אבי מיליקובסקי, עו"ד
סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד
סגנית במחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה

נספח מש/4

**הודעה מעדכנת מיום 2.6.19 בעניין
גיבארין**

עמ' 71

בג"ץ 4252/17

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. חה"כ ד"ר יוסף ג' בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ. חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מרח' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס': 04-9503140

העותרים

נגד

1. הכנסת
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
2. שירות בתי הסוהר
3. השר לביטחון פנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס': 02-6467011

המשיבים

הודעה מעדכנת מטעם המשיבים 2-3

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופטים נ' סולברג, ג' קרא, י' אלרון) מיום 24.1.19, ולהחלטה על הארכת המועד מיום 2.5.19, וכן בכפוף למתן החלטה בבקשה להארכת מועד מיום 30.5.19, מתכבדים המשיבים 2-3 (להלן גם: "המשיבים" או "המדינה") להגיש הודעה מעדכנת מטעמם, כדלקמן.
2. כזכור, בהודעת המדינה מיום 18.1.19, שהוגשה לקראת הדיון שנערך בעתירה ביום 23.1.19, הוצג מתווה לעריכת שינויים במתכונת הקיימת ביחס לביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, ונמסר כי בכוונת המשיבים לפעול לשינוי סעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו, כך שישקף את המתווה האמור.

למען הסדר הטוב, נשוב על עיקרי הדברים שפורטו בהודעת המדינה:

"14. ...

נקודת המוצא למתווה שעליו הוחלט, היא כי תתקיים הבחנה בין ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים, לבין ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה. נבאר:

ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים
("המסלול הראשון"), יתאפשר לנציג אחד בלבד מכל סיעה מסיעות הכנסת, לגביו החליטה הסיעה לעניין זה, כי הוא נציגה. ביקור כאמור יתקיים בכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני שיופעל על ידי

הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו.

לעומת זאת, ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה ("המסלול השני"), שבו מוחזקים אסירים ביטחוניים, יתאפשר לכל חברי הכנסת, ובכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני של הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, שיופעל בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו.

עוד יובהר, כי כל מפגש של חבר כנסת במתקן כליאה עם אסיר ביטחוני (בין אם במסלול הראשון, ובין באופן אגבי במסגרת המסלול השני), יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו/ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר, תאפשר לו התערבות במידת הצורך.

עוד יצוין, כי לשירות בתי הסוהר יהיה נתון שיקול דעת רחב בעת הפעלת סמכותו המתוארת, שבבסיסה עניינים מובהקים הנוגעים לאופן ניהול מתקן הכליאה ולסדרי ניהול המתקן וכן לשיקולי הביטחון הכרוכים בכך, בהיות מתקן הכליאה מקום סגור הנתון לאחריותו הבלעדית של שב"ס. במסגרת שיקול הדעת הנ"ל, יובאו בחשבון שיקולים שעניינם נסיבות ביטחוניות כלליות, כמו גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו של אסיר מסויים, לתדירות הביקורים, לתפעול בתי הסוהר, וכיוצא באלה, כפי הנהוג בעבר.

מובן, כי החלטה מנהלית של שירות בתי הסוהר בעניין זה, ככל החלטה מנהלית אחרת של שירות בתי הסוהר, תהא כפופה לביקורת שיפוטית, בדרך המקובלת של הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי המוסמך.

15. יצוין, למען הזהירות, כי המתווה האמור יעוגן בסעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו, ומטבע הדברים לאור המתווה שהוצג לעיל ינוסח התיקון, ואינו בבחינת נוסח סופי.

16. לעמדת המדינה, המתווה המתואר לעיל, מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון המדינה, לנוכח הסיכון הנשקף מקיום המפגשים האמורים עם האסירים הביטחוניים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי, אך לא מעבר לכך. ... [ההדגשות במקור – הח"מ].

3. ביום 23.1.19 התקיים דיון בפני בית המשפט הנכבד, במהלכו נשמעו טיעוני הצדדים והוצגו עיקרי המתווה שעליו הוחלט. במסגרת דיון זה, נמסר מטעם המדינה כי סוגיית אופי הפיקוח על המפגשים בין חבר כנסת לאסיר ביטחוני, תובא להכרעת היועץ המשפטי לממשלה (ראו עמ' 6-7 לפרוטוקול הדיון); כן נמסר כי "פרט לעניין הזה יתר הדברים הוכרעו" (ראו עמ' 7, שורה 25 לפרוטוקול הדיון).

4. בעקבות הדיון, ניתנה ביום 24.1.19 החלטת בית המשפט הנכבד, אשר בה נקבע כדלקמן:

"המתווה המתגבש להסדרת סוגיית ביקור חברי כנסת אצל אסירים בטחוניים, טוב מקודמו, אך עדיין כמסתבר מדברים שנאמרו בדיון אתמול, ישנן כמה שאלות פתוחות שטעונות דיון והכרעה אצל המשיבים 2 ו-3 בטרם ניתן יהיה לעגן את המתווה כתיקון לסעיף 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00".

בידי המדינה ניתנו 90 ימים להגשת הודעת עדכון.

5. בבקשת הארכת מועד מיום 2.5.19, מסרה המדינה כי בעקבות הדיון הנ"ל שנערך בפני בית המשפט הנכבד, "נדרשו הגורמים הרלוונטיים – הן אצל המשיבים 2-3 והן במשרד המשפטים – לסוגיה שטעונה דיון והכרעה כאמור; כחלק מכך, בין היתר, הוכנה חוות דעת משפטית מפורטת מטעם המשיבים 2-3, ולאחר מכן נבחנו הדברים על ידי כלל גורמי ייעוץ וחקיקה הרלוונטיים. כל זאת, במסגרת שיח לליבון הדברים בין גורמי המדינה הרלוונטיים בדרג המשפטי, המקצועי והמיניסטריאלי, אשר החל כידוע עוד בשלבים קודמים של ההליך, ולובן בעקבות ההערות שהועלו בדיון. כעת, משהושלמה בחינת הסוגיה על-ידי כלל הגורמים הרלוונטיים, צפויה הסוגיה לעלות להכרעה סופית של היועץ המשפטי לממשלה".

6. עתה, בהמשך לאמור בבקשת הארכת המועד מיום 2.5.19, נבקש לעדכן בדבר ההכרעה שהתקבלה.

7. נקודת המוצא לבחינת הדברים בענייננו, היא זו שהוצגה בכתבי הטענות השונים מטעם המדינה במסגרת ההליך שבכותרת, לאמור: פרשנותו ארוכת השנים של בית המשפט הנכבד את לשון סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, ותכליתו, מעלה, ללא כל ספק, כי החוק, אינו מקנה לחבר כנסת "זכות" גישה או כניסה למתקן כליאה (ככותרתו של סעיף 9(א) לחוק - "חופש התנועה בתחום המדינה"), וכי כך אף פורש הסעיף על ידי היועץ המשפטי לממשלה (סעיף 17 להודעה משלימה מטעם המדינה מיום 17.1.18); ופרשנות זו נתקבלה על ידי בית המשפט הנכבד בפרשות מיעארי (בג"ץ 620/85) וגלאון (בג"ץ 8102/03). כן הובהר על ידי המדינה בכתבי טענותיה כי מתקן כליאה אינו מהווה "רשות הרבים" כמשמעותה לעניין חוק החסינות. לא למותר יהא לשוב ולהפנות בעניין זה שוב לפסק דינו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 8102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.1.2011) (להלן: "עניין גלאון"), אשר סמך ידיו על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בסעיף 32 לפסק הדין דנו בעניין ביקורי חברי כנסת במתקני כליאה, לפיה "אין בהוראת סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת כדי להצביע על כוונה לאפשר לחבר כנסת כניסה למתקן משטרתי או למתקן כליאה".

ראו: תגובה מקדמית מטעם המדינה מיום 30.5.17; הודעה משלימה מטעם המדינה מיום 17.1.18; הודעה מטעם המדינה מיום 18.1.19.

8. אשר לסוגיית אופי הפיקוח על המפגש בין חבר כנסת לבין אסיר ביטחוני נדרש הסדר הלוקח בחשבון, מחד גיסא, את שיקולי ביטחון המדינה, ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, והעדר זכות מוקנית בדין לחבר הכנסת לקיים מפגש עם אסיר בכלא בתנאי חיסיון; ומאידך גיסא, את הצורך בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי באופן אפקטיבי. בשים לב לשיקולים אלו, הכריע היועץ המשפטי לממשלה כי אין מניעה שפגישה של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני, בהתאם למסלול הראשון תתנהל תחת פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו של הגורם המפקח תאפשר לו התערבות במידת הצורך. הקשבה לשיח כאמור תתאפשר במצבים מיוחדים, אם הדבר מתחייב לנוכח שיקולים ביטחוניים ממשיים המצדיקים זאת. נציב שירות בתי הסוהר יקבע בפקודה הוראות לעניין הפיקוח, בשים לב לאמור לעיל.

9. לאור כל זאת, עמדת המדינה היא כי המתווה לעריכת שינויים במתכונת הקיימת ביחס לביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, כפי שהוצג במסגרת הודעת המדינה מיום 18.1.19, ובתוספת ההכרעה שהתקבלה בשאלת אופן הפיקוח על המפגש בין חבר כנסת לאסיר ביטחוני, כמתואר לעיל – מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון המדינה, לנוכח הסיכון הנשקף מקיום המפגשים האמורים עם האסירים הביטחוניים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי, אך לא מעבר לכך. כאמור, המתווה האמור צפוי להיות מעוגן במסגרת שינוי סעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו.

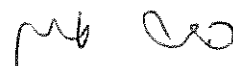
10. המדינה תחזור על עמדתה לפיה, **דין העתירה להידחות**, ולחלופין, להימחק, משעה שסעדיה הנוכחיים אינם רלוונטיים עוד (כמפורט בהודעת המדינה מיום 18.1.19), וזאת לנוכח המתווה המתואר והתיקון הצפוי של נוסח פקודת הנציבות מושא ענייננו.

היום, כ"ח באייר תשע"ט

02 ביוני 2019

אבי מיליקובסקי, עו"ד

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד

סגנית בכירה במחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה

נספח מש/5

תגובה מיום 4.2.20 בעניין ג'בארין

עמ' 76

בג"ץ 4252/17

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

1. חה"כ ד"ר יוסף ג' בארין
2. עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
על ידי ב"כ עוה"ד מ.חדאד ואח'
מעדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
מרמ' יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

נ ג ד

המשיבים

1. **הכנסת**
ע"י היועץ המשפטי לכנסת
משכן הכנסת, קרית בן גוריון, ירושלים
2. **שירות בתי הסוהר**
3. **השר לביטחון פנים**
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

תגובה מטעם המשיבים 2-3 ל"תגובה משלימה מטעם

היועץ המשפטי לכנסת"

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 26.9.19 ולהארכות המועד שניתנו, מתכבדים המשיבים 2-3 (להלן: "המשיבים" או "המדינה") להגיש את תגובתם "לנאמר בתגובה המשלימה מטעם היועץ המשפטי לכנסת, על שינויים נוספים שיש לערוך במתווה המעודכן" (להלן: "תגובת היועץ המשפטי לכנסת" או "תגובת הכנסת"), כדלקמן.
2. השתלשלות העניינים מושא העתירה שבכותרת פורטה בהרחבה בהודעה המעדכנת מטעם המדינה מיום 18.1.19, ועל מנת שלא להכביד, תפנה המדינה ביחס לכלל ההתפתחויות שעד לאותה הודעה, לאמור בהודעה הנ"ל, ככתבה וכלשונה.
3. במסגרת ההודעה האמורה, שהוגשה לקראת הדיון שנערך בעתירה ביום 23.1.19, הוצג מתווה לעריכת שינויים במתכונת הקיימת ביחס לביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, ונמסר כי בכוונת המשיבים לפעול לשינוי סעיף 5 לפקודת הנציבות מושא ענייננו, כך שישקף את המתווה האמור.
4. למען הסדר הטוב, נשוב על עיקרי הדברים שפורטו בהודעת המדינה האמורה:

"16. ...

"נקודת המוצא למתווה שעליו הוחלט, היא כי תתקיים הבחנה בין ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים, לבין ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה. נבאר:

ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים
 ("המסלול הראשון"), יתאפשר לנציג אחד מכל סיעה מסיעות הכנסת, לגביו החליטה הסיעה לעניין זה, כי הוא נציגה. ביקור כאמור יתקיים בכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני שיופעל על ידי הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו.

לעומת זאת, **ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה ("המסלול השני")**, שבו מוחזקים אסירים ביטחוניים, יתאפשר לכל חברי הכנסת, ובכפוף להגשת פניה בנדון, ולשיקול דעת פרטני של הגורם המוסמך, קרי שירות בתי הסוהר, שיופעל בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו.

עוד יובהר, כי כל מפגש של חבר כנסת במתקן כליאה עם אסיר ביטחוני (בין אם במסלול הראשון, ובין באופן אגבי במסגרת המסלול השני), יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחות/ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר, תאפשר לו התערבות במידת הצורך.

עוד יצוין, כי לשירות בתי הסוהר יהיה נתון שיקול דעת רחב בעת הפעלת סמכותו המתוארת, שבבסיסה עניינים מובהקים הנוגעים לאופן ניהול מתקן הכליאה ולסדרי ניהול המתקן וכן לשיקולי הביטחון הכרוכים בכך, בהיות מתקן הכליאה מקום סגור הנתון לאחריותו הבלעדית של שבי"ס. במסגרת שיקול הדעת הנ"ל, יובאו בחשבון שיקולים שעניינם נסיבות ביטחוניות כלליות, כמו גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו של אסיר מסוים, לתדירות הביקורים, לתפעול בתי הסוהר, וכיוצא באלה, **כפי** הנהוג בעבר.

מובן, כי החלטה מנהלית של שירות בתי הסוהר בעניין זה, ככל החלטה מנהלית אחרת של שירות בתי הסוהר, תהא כפופה לביקורת שיפוטית, בדרך המקובלת של הגשת עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי המוסמך.

17. יצוין, למען הזהירות, כי המתווה האמור יעוגן בסעיף 5 לפקודת הנציבות מושא עניינו, ומטבע הדברים לאור המתווה שהוצג לעיל ינוסח התיקון, ואינו בבחינת נוסח סופי.

18. לעמדת המדינה, המתווה המתואר לעיל, מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בעניינו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון המדינה, לנוכח הסיכון הנשקף מקיום המפגשים האמורים עם האסירים הביטחוניים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי, אך לא מעבר לכך. לענין זה יצוין כי בפני השר לבטחון פנים ויתר גורמי המדינה הוצגה עמדה עדכנית מטעם גורמי הביטחון, באשר לפוטנציאל הסיכון לבטחון המדינה הנשקף ממפגשים אלו, וזאת לצד ההלכה הפסוקה באשר לחזקת המסוכנות הנובעת מאוכלוסיית האסירים הבטחוניים ובפרט בהקשר של קשר עם החוץ.

ככל שיוורה על כך בית המשפט הנכבד, ובכפוף להסכמת העותרים, המדינה תציג לעיונו של בית המשפט הנכבד את עמדתם העדכנית של גורמי הביטחון, בדלתיים סגורות ובמעמד צד אחד".

5. ביום 23.1.19 התקיים דיון בעתירה (דיון המשך לזה שנערך ביום 21.12.17), במהלכו נשמעו טענות הצדדים והוצגו עיקרי המתווה שעליו הוחלט. במסגרת דיון זה, נמסר מטעם המדינה כי סוגיית אופן הפיקוח על המפגשים בין חבר כנסת לאסיר ביטחוני, תובא להכרעת היועץ המשפטי לממשלה; כן נמסר כי "פרט לעניין הזה יתר הדברים הוכרעו" (ראו עמ' 7, שורה 25 לפרוטוקול הדיון).

יצוין כי במסגרת הדיון שבה המדינה על הצעתה כי בית המשפט הנכבד יעיין בעמדתם החסויה של גורמי הביטחון במעמד צד אחד, ואולם, בסופו של דבר בית המשפט הנכבד לא עיין בעמדה זו, לאור כך שהעותרים סירבו לתת לכך הסכמתם (ראו: עמ' 7-9 לפרוטוקול הדיון).

6. בעקבות הדיון, ניתנה ביום 24.1.19 החלטת בית המשפט הנכבד, אשר בה נקבע כדלקמן:

"המתווה המתגבש להסדרת סוגיית ביקור חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, טוב מקודמו, אך עדיין כמסתבר מדברים שנאמרו בדיון אתמול, ישנן כמה שאלות פתוחות שטענות דיון והכרעה אצל המשיבים 2 ו-3 בטרם ניתן יהיה לעגן את המתווה כתיקון לסעיף 5 לפקודת נציבות בתי הסוהר מס' 03.13.00".

בשים לב לכך הורה בית המשפט הנכבד למדינה על הגשת הודעת עדכון.

7. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.1.19, ובהתאם לאמור בבקשה מטעם המשיבים מיום 2.5.19, הוגשה ביום 2.6.19 הודעת עדכון נוספת מטעם המדינה, במסגרתה נמסר, בין היתר, כדלקמן:

"8. אשר לסוגיית אופי הפיקוח על המפגש בין חבר כנסת לבין אסיר ביטחוני נדרש הסדר הלוקח בחשבון, מחד גיסא, את שיקולי ביטחון המדינה, ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, והעדר זכות מוקנית בדיון לחבר הכנסת לקיים מפגש עם אסיר בכלא בתנאי חיסיון; ומאידך גיסא, את הצורך בסיוע לחברי הכנסת במילוי תפקידם הפרלמנטרי באופן אפקטיבי. בשים לב לשיקולים אלו, הכריע היועץ המשפטי לממשלה כי אין מניעה שפגישה של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני, בהתאם למסלול הראשון תתנהל תחת פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו של הגורם המפקח תאפשר לו התערבות במידת הצורך. הקשבה לשיח כאמור תתאפשר במצבים מיוחדים, אם הדבר מתחייב לנוכח שיקולים ביטחוניים ממשיים המצדיקים זאת. נציב שירות בתי הסוהר יקבע בפקודה הוראות לעניין הפיקוח, בשים לב לאמור לעיל".

8. בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 23.6.19 התקבלה בקשת העותרים, כמו גם בקשת המשיבה 1, להגיש תגובות מטעמם להודעת המדינה האמורה מיום 2.6.19. בהתאם, ביום 7.7.19 הוגשה תגובת היועץ המשפטי לכנסת.

9. ביום 26.9.19 ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, בה נקבע כדלקמן:

"בטרם נחליט על אופן המשך הטיפול בעתירה, מתבקשים המשיבים 2 ו-3 להגיש בתוך 45 ימים את תגובתם לנאמר בתגובה המשלימה מטעם היועץ המשפטי לכנסת, על שינויים נוספים שיש לערוך במתווה המעודכן".

10. בהתאם לכך, מוגשת תגובה זו.

11. בתמצית, לאחר בחינת הדברים על ידי כלל הגורמים הרלוונטיים בדרג המשפטי, המקצועי והמיניסטרילי, עמדת המדינה היא כפי שזו הוצגה באופן מפורט בהודעותיה מיום 18.1.19 ו-2.6.19, קרי: המתווה שהוצג בהודעות הנ"ל מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון מדינה מובהקים (וזאת אף בהתאם לסיפת סעיף 9(א) לחוק החסינות עצמו), כמו גם בשיקולי מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת, בקשר לביקור בבית הסוהר לצורך עבודתם הפרלמנטרית, אך לא מעבר לכך; כל זאת, משאימץ בית המשפט העליון בבג"ץ גלאון (בג"ץ 8102/03 ח"כ זהבה גלאון נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 20.1.2011)) את פרשנות הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לסעיף 9 לחוק החסינות, בסעיף 32 לפסק הדין בפרשת גלאון, כדלקמן: "...בהנחיית היועץ נקבע כי הוראת סעיף 9(א) לחוק חסינות חברי הכנסת לא נועדה להקנות לחבר הכנסת זכות לבקר במקום שהציבור כולו מנוע מלבקר בו. אלא, מטרת סעיף 9(א):

"להבטיח כי מעשי המינהל, המסייג כניסת קהל למקום, מתנה אותו בתנאים וכיו"ב – לא יחולו על חבר הכנסת, היינו כל עוד יכול אפילו חלק מן הקהל לגשת למקום מסוים, חלקו של חבר הכנסת תמיד עמו. לשון אחרת, סעיף 9 שולל זכותן של רשויות השלטון לקבוע איסורים והגבלות שיחולו [על] חבר כנסת (פרט לאיסור וההגבלה הבטחוני והצבאי, כאמור בסעיף). אם הנך בא להגביל את תנועת הקהל במקום מסוים בשל אירוע..., הרי אין דבר זה חל על חבר הכנסת; מקום אליו רשאי חלק מהציבור להגיע, יכול גם הוא להגיע. אולם אין הסעיף בא להקנות זכויות כניסה למקום אליו שום 'חלק מן הציבור' אינו זכאי להכנס" ("חסינות חברי הכנסת" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 21.406, 5-6 (תשל"ג))."

12. משכך, המדינה סבורה כי בכל הכבוד, לא ניתן לומר כי יש בהסדר הכולל שהוצג, על שני המסלולים שנקבעו בו, משום שלילה גורפת מחברי כנסת לקיים בקרה פרלמנטרית על תנאי הכליאה, וממילא לא הייתה כוונה לעשות כן; היפוכם של דברים – לעמדת המדינה,

המתווה הכולל שהוצג ביחס לביקורי חברי כנסת אצל אסירים ביטחוניים, **מסדיר שני מסלולי כניסה של חברי כנסת למתקן הכליאה**, על מאפייניהם הייחודיים והאיזון הנדרש בנסיבות העניין ובשים לב למסלול המבוקש בכל מקרה ומקרה, ובכך מסייע לקיומה של ביקורת פרלמנטרית אפקטיבית, ובה בעת עומד על האינטרסים של שמירה על ביטחון הציבור והמדינה, ובטחון בתי הסוהר.

נפרט.

עמדת המדינה

13. כאמור, מעמדת היועץ המשפטי לכנסת משתמע, לכאורה, כי האפשרות לבצע ביקורת פרלמנטרית על תנאי הכליאה, נשללת באופן גורף ממרבית חברי הכנסת; ולא כך היא.

דומה שעמדת היועץ המשפטי לכנסת ממקדת עניינה במסלול אחד בלבד מבין שני המסלולים הכלולים במתווה הכולל והעדכני שהציגה המדינה, ולא ניתן בה משקל מספק – והדברים נאמרים במלוא הכבוד הראוי והזהירות המתבקשת - **למסלול השני** הכלול במתווה האמור.

נבאר.

14. כמתואר לעיל, המדינה הבחינה בהודעותיה מיום 18.1.19 ו-2.6.19, בין ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני **מסוים**, לבין ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה. מתוקף ההבחנה המתבקשת שבין שני המסלולים, גיבשו גורמי המדינה במסגרת המתווה שהוצג, שני מסלולים נפרדים שיוסדרו:

המסלול האחד, הוא הביקור הפרלמנטרי הכללי במתקן כליאה (להלן: **מסלול הביקור הכללי**), המיועד לשם בקרה על תנאי הכליאה של כלל האסירים במתקני הכליאה. כפי שהובהר על ידי המדינה, הרי **שלכלל חברי הכנסת (מאה ועשרים במספר)**, יתאפשר לקיים ביקור כללי כאמור, וזאת בבתי הסוהר השונים בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים, ובכפוף להגשת פניה מתאימה ובהתאם לשיקול דעת פרטני של שבי"ס, שיופעל בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו. **המדינה אף נתנה דעתה על אפשרות קיום מפגשים של חברי הכנסת עם אסירים ביטחוניים במסגרת מסלול זה**, והבהירה כי כל מפגש של חבר כנסת במתקן כליאה עם אסיר ביטחוני **באופן אגבי** במסלול זה, יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו / ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר, יאפשרו לו התערבות במידת הצורך (ראו סעיף 16 להודעת המדינה מיום 18.1.19).

המסלול השני, הוא הביקור של חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני **מסוים** (להלן: **המסלול הפרטני**): במסלול זה יתקיים הביקור, לאחר פניה פרטנית מתאימה, ובהתאם לשיקול דעת פרטני, לפי נסיבות העניין, וזאת – מטעם נציג אחד של

סיעה בכנסת, תוך פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו של הגורם המפקח, תאפשר לו התערבות, **במידת הצורך**.

15. לאור זאת, המדינה חלוקה, בכל הכבוד, על טענת היועץ המשפטי לכנסת בתגובתו כי המתווה המוצע "מונע ממרבית חברי הכנסת, באופן גורף, את האפשרות להיפגש עם אסירים ביטחוניים, ולמלא את תפקידם בהקשר זה", כי אם מדובר בהיפוכם של דברים, נוכח הסדרתם של **שני מסלולי ביקור**, על מאפייניהם הייחודיים והאיזון הנדרש - בנסיבות הענין - בשים לב לכל מסלול ומסלול, ובשים לב **בעיקר למסלול הביקור הכללי**, המאפשר **לכלל חברי הכנסת** לקיים ביקור כללי בבתי הסוהר בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים, והכל כאמור במתווה הכולל שהוצג על ידי המדינה בהודעותיה.

16. ויוזכר: כפי שציינה המדינה בהודעותיה, בפני השר לביטחון פנים ויתר גורמי המדינה הוצגה עמדה מטעם גורמי הביטחון באשר לפוטנציאל הסיכון לביטחון המדינה הנשקף ממפגשים אישיים אלו, וזאת לצד ההלכה הפסוקה באשר לחזקת המסוכנות הנובעת מאוכלוסיית האסירים הביטחוניים, ובפרט בהקשר של קשר עם החוץ.

בהקשר זה, יצוין כי היועץ המשפטי לכנסת אינו כופר במסגרת עמדתו בצורך להטיל מגבלות מיוחדות על מפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים, והוא אף מציין כי **"ניתן להבין את הצורך בהטלת מגבלות על מפגשים כאמור"**, לאורם של שיקולים ביטחוניים ואין תימה בכך אף בהתחשב בסיפת סעיף 9(א) לחוק החסינות. בהקשר זה, שהוא מרכזי בענייננו, דומה כי שוררת תמימות דעים בין גורמי המדינה לבין היועץ המשפטי לכנסת. ואולם, היועץ המשפטי לכנסת מציע אפשרויות שונות ליישום מגבלות כאמור, חלף המגבלות שעליהן החליטו גורמי המדינה במסגרת המתווה המוצע. לעניין זה יצוין כי בחירת המגבלות הספציפיות שנועדו להגשים את צורכי הביטחון ולאזן בינם לבין השיקולים האחרים המתנגשים בענייננו, היא **פרוגטיבה הנתונה לגורמי הרשות המבצעת, במסגרת אחריותם על ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו** כמו גם בשים לב לשיקולי ביטחון המדינה, ואף הכנסת עצמה עמדה במסגרת כתבי טענותיה בהליך שבכותרת (בטרם הצגת המתווה הכולל), על כך שהחלטה בענייננו נעשית מכוח **"שיקול דעתם וסמכותם"** של המשיבים 2-3.

על כן, משעה שמקובלת העמדה העקרונית בדבר האפשרות והצורך בהטלת מגבלות על מפגשים כאמור – הן על המדינה, הן על היועץ המשפטי לכנסת – ומשעה שמגבלות אלה, לעמדת המדינה, אינן חורגות ממתחם המידתיות ומאפשרות קיומה של ביקורת פרלמנטרית ראויה ואפקטיבית, הרי שאין מקום להתערבות שיפוטית במגבלות הספציפיות ובאיזונים שעליהם הוחלט ע"י גורמי המדינה הנושאים באחריות לאינטרסים החיוניים שהם מופקדים עליהם, ואשר נקבעו לאחר דיונים רבים ושיח בין גורמי הממשלה הרלבנטיים.

17. ודוק: עמדת המדינה אף עולה בקנה אחד עם פסק דינו של בית המשפט הנכבד בפרשת גלאון, הוא פסק הדין המרכזי הרלוונטי לענייננו, שכבר נזכר לא אחת בכתבי הטענות מושא העתירה שבכותרת. באותו עניין, קיבל בית המשפט הנכבד את הצעת המדינה לעריכת איזון בין בקרה על תנאי הכליאה לבין צרכים ביטחוניים מובהקים ובין היתר, אף שמירה על מיקומו הפיזי של מתקן 1391, באופן שיתאפשר ביקור של מספר חברי כנסת (דהיינו, מספר מצומצם ומוגדר), החברים בוועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון – ושלהם בלבד. הסדר זה, אף שאפשר למספר מצומצם של חברי הכנסת לבקר במתקן הסודי, נמצא כמידתי בפסק הדין האמור, הן נוכח הצורך הביטחוני שעמד ביסוד ההסדר, והן נוכח העובדה כי סעיף 9 לחוק החסינות אינו מצביע על כוונה לאפשר לחברי כנסת, ככאלו, כניסה למתקן הכליאה (על פרשנות סעיף 9 לחוק החסינות עמדה המדינה בהרחבה בכתבי טענות קודמים במסגרת העתירה שבכותרת, וראו סעיף 5 להודעה מיום 18.1.19; הודעת המדינה מיום 17.1.18; וכן ההפניות המובאות שם). על אף ההבדלים המסוימים הקיימים בין פרשת גלאון לבין ענייננו, הרי שהגזירה השווה ביניהם נעוצה בעובדה שבית המשפט הנכבד בפרשת גלאון קיבל את עמדת המדינה, ואת פרשנות היועץ המשפטי לממשלה כפי שזו באה לידי ביטוי בהנחיות היועץ לעניין זה, וכן אישר את מידתיותו של הסדר המתיר רק לחלק מוגדר מבין חברי הכנסת לבקר במתקן כליאה ביטחוני, לאור האיזון הנדרש מול צורכי הביטחון, בדומה לטעמים שעומדים ביסוד המתווה הכולל על שני מסלולים, מטעם המדינה בענייננו. ראו בהקשר זה דבריו של בית המשפט הנכבד בפסקה 33 לפסק הדין שם (וכן הציטוט לעיל, בסעיף 32 לפרשת גלאון):

“האיזון שנערך על יסוד הוראת החוק מבטיח כי מצד אחד ישמר האינטרס הציבורי בקיומה של ביקורת פרלמנטרית על מתקן המעצר, ובכלל זה, כפי שצינה גלאון בטיעוניה, הבקרה על כי לא מופרות בו זכויות העצורים. אולם, מצד שני עומד האינטרס הציבורי בשמירה על חשאיות מיקומו הפיסי של מתקן המעצר עקב צרכים בטחוניים מובהקים וחיוניים שהוצגו לבית המשפט. באיזון בין שני האינטרסים הציעה המדינה כי היא תאפשר ביקור של חברי כנסת החברים בוועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון. אנו סבורים כי איזון זה ראוי. הוא מאפשר בקרה פרלמנטרית מבלי לסכן את הטעמים הביטחוניים העומדים ביסוד שמירת חשאיות מיקומו הפיסי של מתקן המעצר. זאת, בשל העובדה שחברי ועדת המשנה מעצם תפקידם נחשפים לסודות המדינה. משקבענו כי יש צורך ביטחוני ממשי בגינו נשמרת החשאיות באשר למיקומו הפיסי של מתקן המעצר, אין לומר כי האיזון אותו עורכת המדינה בין הצורך בקיומה של ביקורת פרלמנטרית ובין שמירה על הצורך הביטחוני, אינו מידתי” (ההדגשות אינן במקור – הח"מ).

והדברים יפים מקל וחומר לענייננו, שעה שעל פי המתווה המוצע בענייננו, תוענק אפשרות לכלל חברי הכנסת לקיים ביקור כללי בבתי הסוהר לצורך בקורת פרלמנטרית במסגרת אחד מבין שני המסלולים הכלולים במתווה.

18. נזכיר גם, כי המתווה המתואר לעיל הוא מיטיב לעומת ההסדר שעמד בתוקף בעת הגשת העתירה שבכותרת, כפי שהוגשה; כזכור בהתאם למכתב השר לביטחון פנים מיום

4.5.17, (נספח 7/ע לעתירה), שנכתב בעקבות החלטת ועדת הכנסת נוכח פרשת גטאס, נקבעו ארבעה חברי כנסת בלבד להם יתאפשר לקיים ביקורים אצל אסירים ביטחוניים, וזאת לנוכח החלטת ועדת הכנסת ולהודעת השר לביטחון פנים, בתיאום עם יו"ר הכנסת, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת ויו"ר ועדת הכנסת.

לעומת זאת, המתווה הכולל שהוצג ע"י המדינה בהודעותיה, יאפשר קיום ביקורים הן במסלול הביקור הכללי של קיום ביקורים במתקני הכליאה בהם מוחזקים אסירים ביטחוניים לכלל חברי הכנסת, והן במסלול הפרטני של ביקור אסיר ביטחוני מסוים, לנציג אחד מכל סיעה מסייעות הכנסת, וזאת בהתאם לפניות שיוגשו, ובשים לב להפעלת שיקול דעת שב"ס, בשים לב לכלל הנסיבות הצריכות לעניין. אף בית המשפט הנכבד ציין בהחלטתו מיום 24.1.19, כי המתווה הנוכחי "טוב מקודמו"; קרי, מאותו מתווה שיו"ר הכנסת, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה ויו"ר ועדת הכנסת, סמכו עליו את ידיהם, בעבר.

19. **אשר לטענה המובאת בעמדת ב"כ הייעוץ המשפטי לכנסת בדבר היעדר הלימה "בין התכלית העומדת ביסוד ההסדר לבין פרטיו"**: לעמדת המדינה, לאור חזקת המסוכנות האינהרנטית הנובעת מקיום קשר עם החוץ על ידי אסירים ביטחוניים, כפי שהוכרה בפסיקת בית המשפט הנכבד, הרי שברי כי צמצום מספר חברי הכנסת שיוורשו לפגוש באסירים ביטחוניים בהתאם למסלול הפרטני, המאפשר מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים, בצד הפעלת שיקול דעת פרטני בכל מקרה ומקרה, יתנו ביטוי הולם לכלל השיקולים המנויים לעיל, ובראשם שיקולי ביטחון המדינה.

20. **אשר לטענות היועץ המשפטי לכנסת בדבר הפגיעה באפקטיביות של הביקורת על תנאי הכליאה**, זאת לאור אופן הפיקוח על המפגש בין חבר הכנסת לאסיר הביטחוני במסגרת מסלול הפרטני: כפי שהובהר בהודעות המדינה (18.1.19, סעיף 16 להודעה), בהתאם למסלולי הביקור, כל מפגש של חבר כנסת במתקן כליאה עם אסיר ביטחוני יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו / ליווי של איש הסגל מטעם שירות בתי הסוהר יאפשרו לו התערבות **במידת הצורך**. הכל בהתאם לאמור בהודעת המדינה מיום 2.6.19. כאמור בהודעה זו, הכרעת היועץ המשפטי לממשלה היא "כי אין מניעה שפגישה של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני, בהתאם למסלול הראשון תתנהל תחת פיקוח על התנהלות המפגש, באופן שנוכחותו של הגורם המפקח תאפשר לו התערבות במידת הצורך. הקשבה לשיח כאמור תתאפשר במצבים מיוחדים, אם הדבר מתחייב לנוכח שיקולים ביטחוניים ממשיים המצדיקים זאת". כפי שצוין שם, נציב בתי הסוהר יקבע בפקודה הוראות לעניין הפיקוח, בשים לב לאמור לעיל.

21. **אשר לטענות היועץ המשפטי לכנסת הנוגעות לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה דאז י' זמיר (סעיף 32 לתגובת היועץ המשפטי לכנסת)**: המדינה תבקש להפנות לכל האמור בהודעתה מיום 17.1.18, שם התייחסה המדינה לעניינה של חוות הדעת האמורה של היועץ זמיר. מכל מקום, עניינה של חוות הדעת, בחלק הרלוונטי לענייננו, נוגע לשאלה האם זכאי חבר כנסת להיכנס למתקן כליאה מכוח סעיף 9 לחוק החסינות, שאלה שהתשובה אליה

היא בשלילה, דומה כי בהקשר זה אין כל מחלוקת בין משיבי המדינה לבין היועץ המשפטי לכנסת;

דומה, כי עמדת היועץ המשפטי לכנסת נוגעת, במישור האופרטיבי, לאיזונים שעליהם החליטו גורמי המדינה המוסמכים ושמקובלים על היועץ המשפטי לממשלה, במסגרת המתווה הכולל מושא ענייננו ובשים לב לאחריותם וסמכויותיהם של המשיבים 2-3, כמו גם לעמדת גורמי הביטחון.

לפיכך, עוסקת תגובה זו שבמסגרתה נכתבות שורות אלו, בשאלת מידתיות האיזונים שבין שיקולי הביטחון, וכן שיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לבין השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת בקשר לביקור בבית הסוהר לצורך עבודתם הפרלמנטרית. עמדת המשיבים 2-3 המקובלת על היועץ המשפטי לממשלה, מתבססת על הדין החל בענייננו כמו גם על עריכת האיזונים המתבקשים בנסיבות העניין, וכפי שאף נקבע בפרשת גלאון, והכל על יסוד השיקולים הרלוונטיים המצויים בליבת האחריות והסמכות של הגורמים המוסמכים בנסיבות ענייננו, ובשים לב לעמדתם החסויה של גורמי הביטחון.

22. בטרם סיום יוזכר, כי במהלך הדיון שהתקיים בעתירה ביום 23.1.19, שבה המדינה על הצעתה כי בית המשפט הנכבד יעיין בעמדתם של גורמי הביטחון במעמד צד אחד, ואולם, בסופו של דבר בית המשפט הנכבד לא עיין בעמדה זו, לאור כך שהעותרים סירבו לתת לכך הסכמתם (ראו: עמ' 7-9 לפרוטוקול הדיון). עובדה זו מקימה חזקה כי המתווה המוצע התקבל כדין על בסיס אותו חומר חסוי. וראו בהקשר זה את דברי כב' הנשיאה א' חיות מהעת האחרונה בדנג"ץ 10190/17 מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון נ' מוחמד עליאן (פורסם באר"ש, 9.9.19), בפסקה 37:

"סירובם של המשיבים לכך שהמדינה תציג בפנינו במעמד צד אחד את החומר החסוי המבסס לטענתה את הנחיצות בהחזקתן של הגופות לעת הזאת, אף שחומר זה הוצג במעמד צד אחד בפני ההרכב שנתן את פסק הדין, מוסיף ומקים חזקה הניתנת לסתירה לפיה ההחלטה להחזיק בגופותיהם של ששת המחבלים שעניינן נדון בהליכים אלה, התקבלה כדין בהתבסס על אותו החומר החסוי (בג"ץ 3003/18 יש דין – מתנדבים לזכויות האדם נ' ראש המטה הכללי של צה"ל, פסקה 9 לחוות דעתי (24.5.2018)), והמשיבים לא עמדו בנטל לסתור חזקה זו" [ההדגשות במקור – הח"מ].

ועוד ראו: בג"ץ 3003/18 יש דין – מתנדבים לזכויות האדם נ' ראש המטה הכללי של צה"ל (24.5.18) (הנוכח בדבריה הנ"ל של הנשיאה חיות), בפסקה 62 לחוות דעתו של כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר:

"זה המקום להזכיר שוב כי הצענו לעותרים שיתנו את הסכמתם לכך שנעיין במעמד צד אחד בלבד בהוראות הפתיחה באש הרלבנטיות ובכל החומר הסודי הנלווה, שעליו מסתמכים המשיבים, טרם שנחליט האם להוציא צו-על-תנאי בעתירות. העותרים סירבו כאמור להצעה זו, והתנו הסכמתם בתנאים שלא

ניתן היה לקבלם, שהרי בהוראות הפתיחה באש יש התייחסות שונה למצבים מגוונים, ואין אפשרות לפרש, או לנתח את ההוראות הללו מבלי להבין באילו מצבים ספציפיים מדובר. התרענו לפיכך בפני העותרים כי סירוב שכזה עלול להביא לכך שתקום חזקת תקינות למעשי המשיבים, ואולם הם עמדו בסירובם (עיינו והשוו: בג"ץ 7993/11 חמדאן נ' שופט צבאי (18.01.2012); בג"ץ 5696/09 מוגרבי נ' אלוף פיקוד העורף – האלוף יאיר גולן (15.02.2012)).

אף בשל כך סבורני כי מסד הנתונים הקיים איננו מאפשר, לעת הזו, התערבות כלשהי, על פי מה שמבוקש בעתירות. זאת מאחר שאין בידינו כל מידע קונקרטי באשר: לזהות הפעילים והמסיתים המרכזיים; טיב מעשיהם; השתייכותם הארגונית ומעורבותם בפעילות טרור, או פעילות עוינת אסורה אחרת, והאם ובאיזה אופן הם היוו סכנה מיידית וממשית, אשר הצריכה – כמוצא אחרון – ירי".

והדברים יפים לענייננו.

ויובהר: אמנם, ענייננו כעת הוא בתגובת המשיבים 2-3 לתגובת היועץ המשפטי לכנסת, שעל הגשתה הורה בית המשפט הנכבד, ולא בהתייחסות לעמדת העותרים; ויחד עם זאת, בשים לב לסירוב העותרים לעיון בית המשפט הנכבד בחומר החסוי - ראוי לציין כי על פי החזקה האמורה, המתווה המוצע על ידי המדינה – שבבסיסו קביעת איזונים בין השיקולים המתנגשים – מתבסס כדין על עמדתם החסויה של גורמי הביטחון, ואף בשל כך עמדת המדינה היא כי אין כל עילה להתערב במתווה זה.

23. סיכומם של דברים: עמדת המדינה היא כי המתווה הכולל המוצע, על שני מסלוליו, מהווה איזון סביר, ראוי ומידתי בין כלל השיקולים הרלוונטיים בענייננו, שעיקרם בראש ובראשונה בשיקולי ביטחון מדינה מובהקים, כמו גם בשיקולי ניהול מתקן הכליאה, ביטחון בית הסוהר, הסדר והמשמעת בו, לצד השיקול שעניינו בסיוע לחברי הכנסת בקשר לביקור בבית הסוהר לצורך עבודתם הפרלמנטרית, אך לא מעבר לכך.

24. לפיכך, תשוב המדינה על עמדתה כי דין העתירה להידחות, ולחלופין, להימחק, משעה שסעדיה הנוכחיים אינם רלוונטיים עוד (כמפורט בהודעת המדינה מיום 18.1.19), וזאת לנוכח המתווה הכולל המתואר.

היום,

אבי מיליקובסקי, עו"ד

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

הדס ערן, עו"ד
סגנית בכירה במחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה

נספח מש/6

העתק מכתב השר לביטחון הפנים
דאז ליו"ר הכנסת דאז בנושא מיום
18.7.22, הכולל את פרטי מתווה לוי-
בר לב

עמ' 87

מדינת ישראל
המשרד לביטחון הפנים
השר לביטחון הפנים

בלמ"ס

י"ט בתמוז תשפ"ב
18 ביולי 2022
סימוכין - 5700-0069-2022-004063

לכבוד
ח"כ מיקי לוי
יושב ראש הכנסת

שלום רב,

הנדון: מתווה מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני
סימוכין: מסמך להסדרת מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני

1. בהמשך לשיח שהתקיים בנושא מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני, מצ"ב המתווה שסוכם.
2. בהתאם לסיכום, המתווה יהיה בתוקף לתקופה של שנה, החל מיום 1.8.2022, שבמהלכה ייבחנו ההסדרים המפורטים במסגרתו.
3. אבקש לעדכן כי המתווה הועבר לנציבת בתי הסוהר לצורך הנחיית גורמי שירות בתי הסוהר הרלוונטיים.

בברכה,

עמר בר-לב
השר לביטחון הפנים
ולחיזוק וקידום קהילתי

העתקים:
מר אריאל סיזל, עו"ד, יועמ"ש (בפועל) המשרד לביטחון הפנים
גבי שגית אפיק, עו"ד, יועמ"שית הכנסת
רב-גונדר קטי פרי, נציבת שב"ס

מדינת ישראל המשרד לביטחון הפנים השר לביטחון הפנים

מסמך להסדרת מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני

1. בקשת חבר כנסת לקיום מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים מחייבת תיאום מראש בין חבר הכנסת לבין לשכת השר לביטחון הפנים (להלן – השר), אשר תעבירה ללשכת נציב בתי הסוהר. ככלל, בכל ביקור בבית סוהר יהיה רשאי חבר הכנסת להיפגש עם לא יותר משני אסירים מסוימים. הביקור יתקיים עם כל אסיר בנפרד.
2. נציב בתי הסוהר, לאחר קבלת עמדת הגורמים הרלוונטיים, יפעל, ככל הניתן, לאשר את הבקשה. החליט הנציב לאפשר את המפגש של חבר הכנסת עם האסיר, רשאי הוא לקבוע לשם כך הגבלות שונות לעניין הפיקוח על הביקור אם הדבר דרוש כדי לצמצם את החשש, ככל שקיים, מפגיעה באינטרסים המפורטים בסעיף 3.
3. נציב בית הסוהר רשאי להורות על דחיית מפגש או מניעתו אם היה לו יסוד סביר לחשוד כי מפגש עם אסירים ביטחוניים או עם אסיר ביטחוני מסוים עלול לגרום לאחד מאלה:
 - (1) לסכנה לשלומו או לביטחונו של אדם, לחיי האסירים הביטחוניים, לביטחון הציבור, לביטחון המדינה, לביטחון בית הסוהר או לסדר, למשמעת ולמשמורת הבטוחה בבית הסוהר;
 - (2) לסייע לפעילותו או התנהלותו של ארגון טרור;
 - (3) לשבש הליכי חקירה של רשויות חקירה או מודיעין.
4. (א) נוסף על האמור בסעיף 4 לעיל, רשאי השר לביטחון הפנים להורות על דחיית מפגש או מניעתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ב) לא יחליט השר על דחיית המפגש או על מניעתו, כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר ששוכנע כי אין חלופה שתאפשר את קיום הפגישה, לרבות תוך הטלת מגבלות עליה, ונימק את החלטת הדחייה או המניעה בכתב.
5. החלטת הנציב תועבר ללשכת השר ומענה השר לחבר כנסת בדבר פנייתו לפגישה, יינתן בהקדם, ולא יאוחר מחמישה ימי עבודה ממועד העברת הבקשה. המענה יהיה בכתב ויכלול התייחסות לעצם אישור או איסור המפגש, לאיסור הכנסת ציוד קצה רט"ן וחפצים אסורים אחרים לבית הסוהר ולמגבלות פיקוח אחרות, ככל שמצא לנכון לפי השיקולים המפורטים בסעיף 3.
6. הודיעה לשכת השר על אישור בקשת חבר הכנסת להיפגש עם אסיר, יקבע המפגש מול לשכת נציב בתי הסוהר, במועד שיתואם עם חבר הכנסת. נציב בתי הסוהר רשאי מטעמים

מדינת ישראל המשרד לביטחון הפנים השר לביטחון הפנים

של ביטחון המדינה או ביטחון בית הסוהר והמשמורת הבטוחה של האסירים באותה השעה, לדחות מפגש שאושר, ובלבד שהנציב יקבע מועד חלופי למפגש בחלוף הטעם שבעטיו נדחה המפגש.

7. נוסף על האמור בסעיף 4 לעיל, השר רשאי להורות על מניעת מפגשים של חברי כנסת עם אסיר ביטחוני מסוים לתקופה שיקבע, שלא תעלה על חודשיים בכל פעם, אם ראה כי מתקיימות אחת העילות המפורטות בסעיף 3.

8. עצור לחקירה לא יהיה זכאי למפגש עם חבר כנסת אלא באישור של הממונה על החקירה בשב"כ ובמשטרה. ואולם, ביחס לעציר עד תום ההליכים, עציר מנהלי ומי שמוחזק במשמורת מכוח הוראות חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 יחולו ההוראות החלות על אסיר.

9. אין באמור במסמך זה כדי לגרוע מהסדרי הביטחון הקבועים בפקודת נציבות בתי הסוהר בעניין מפגשי חברי כנסת עם אסירים ואולם יובהר כי לעניין בדיקה באמצעות מגנומטר, ההסדר החל בעניין מפגשי חברי כנסת עם כלל האסירים, יחול באותו אופן על מפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים.

10. מסמך זה יחול לתקופה של שנה, החל מיום 1.8.2022, שבמהלכה ייבחנו ההסדרים המפורטים במסגרתו. ככל שיידרש תתקיים הידברות נוספת בין הכנסת למשרד לביטחון פנים לצורך ביצוע שינויים והתאמות בעניין פגישות כאמור במסמך.

נספח מש/7

**העתק מכתב השר ליו"ר הכנסת
מיום 8.1.23, וכן תזכורת בעניין**

עמ' 91

מדינת ישראל
המשרד לביטחון הפנים
לשכת השר לביטחון הפנים

בלמ"ס

ט"ו בטבת תשפ"ג
08 בינואר 2023
סימוכין - 5700-0084-2023-000189

לכבוד
ח"כ אמיר אוחנה
יושב ראש הכנסת

שלום רב,

הנדון: מתווה מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני
סימוכין: מסמך להסדרת מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני מחודש אוגוסט 2022

בהמשך לדין ודברים הממושך שהתקיים בנושא שבנדון בין השרים הקודמים לביטחון הפנים לבין יושבי ראש הכנסת הקודמים, ולמתווה להסדרת מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני שבסימוכין, כפי שגובש ע"י השר לביטחון הפנים הקודם, בשיתוף עם יו"ר הכנסת הקודם, כהוראת שעה, כפי שהובאו לידיעתי, ולאחר ששקלתי את הנושא אבקש לעדכן כי כוונתי לבטל את המתווה שבסימוכין ולשוב למתווה הקודם שגובש בנושא, כפי שהוצג לבג"ץ, וכפי שאף היה מקובל עליך בעבר, עת שימשת כשר לביטחון הפנים, והכל כמפורט להלן:

1. בהתאם להוראת סעיף 80(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן- "הפקודה"), "בתי הסוהר והסוהרים יהיו בפיקודו, בפקודתו ובניהולו של הנציב, בכפוף לכל הוראה או הנחיה של השר." בהתאם להוראת סעיף זה ולהוראות דין נוספות, השר לביטחון הפנים (להלן- "השר" או "השר לביטחון הפנים") רשאי לקבוע מדיניות בנושאים שונים הנוגעים לבתי הסוהר, ובכלל זה, רשאי לקבוע מדיניות ו/או לשנות מעת לעת את המדיניות בכל הנוגע לביקורי חברי כנסת במתקני כליאה.

2. ביום 20.12.2016 התכנסה ועדת הכנסת לדיון בנושא, בין השאר, על רקע אירוע הברחת טלפונים וציוד נוסף ע"י חה"כ באסל גטאס לאסירים ביטחוניים בכלא קציעות ובקשת השר לביטחון הפנים דאז, חה"כ גלעד ארדן, שבסופו החליטה לאמץ את הצעתו של השר לביטחון הפנים דאז לצמצם את מספר חברי הכנסת שיותר להם לפגוש אסירים ביטחוניים ע"י קביעת מספר חברי כנסת שרק להם תינתן האפשרות לקיים ביקורים אצל אסירים ביטחוניים על מנת להבטיח פיקוח פרלמנטרי על תנאי כליאתם.

3. בהמשך לכך, בשנים האחרונות עמדה סוגיה זו במוקד עתירה לבג"ץ שהגיש חה"כ יוסף ג'בארין נגד החלטת שב"ס והשר לביטחון הפנים דאז שלא לאשר את כניסתו להיפגש עם האסיר הביטחוני מרוואן ברגותי. בעתירה זו הציגה המדינה בפני בית המשפט את עמדתה ביחס למתווה הראוי ביחס לכניסת חברי כנסת למתקני הכליאה, כפי שיפורט להלן.

מדינת ישראל המשרד לביטחון הפנים לשכת השר לביטחון הפנים

4. במסגרת הודעת העדכון שהגישה המדינה לבית המשפט ביום 18.1.2019 הוצג מתווה מעודכן שגובש בנושא, אשר הרחיב את מס' חברי הכנסת שיהיו רשאים לקיים מפגשים עם אסירים ביטחוניים ביחס למתווה שקדם לו, ואשר מורכב משני מסלולים:

- המסלול הראשון – ביקור חבר כנסת במתקן כליאה לצורך מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים - יתאפשר לנציג אחד מכל סיעה מסיעות הכנסת.
- המסלול השני – ביקור כללי של חבר כנסת במתקן כליאה - יתאפשר לכל 120 חברי הכנסת, בתיאום.

בשני המסלולים המפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני יתקיים בדרך של פיקוח על התנהלות המפגש.

נמסר לי כי המתווה האמור גובש לאחר שנלקחו בחשבון כלל השיקולים הרלוונטיים, שעיקרם שיקולי ביטחון המדינה אל מול שיקולים שעניינם הצורך בסיוע לחברי הכנסת למלא את תפקידם הפרלמנטרי, ובהתבסס על ההלכה הפסוקה בדבר היעדר זכות מוקנית לחבר כנסת להיכנס לבתי הסוהר ללא הגבלה. כן נמסר לי כי מתווה זה אף אושר על ידי היועץ המשפטי לממשלה.

5. בהמשך לכך, ביום 14.7.2020 ניתן פסק דין בעתירה הנ"ל, במסגרתו החליטו שופטי ההרכב, ברב קולות, לדחות את העתירה. פסק הדין ניתן ע"י כב' השופטים סולברג, קרא ואלרון. דעת שני השופטים, סולברג ואלרון, היתה כי אין לקבל את העתירה, כל שופט מנימוקיו הוא, בעוד שדעת המיעוט של השופט קרא הייתה כי יש להוציא בעתירה זו צו על תנאי. על פסק הדין הגיש חבר הכנסת ג'בארין בקשה לקיום דיון נוסף אשר בהתאם להחלטת בית המשפט העליון מיום 26.5.2021 בבג"ץ 6679/20 - נדחתה.

6. נמסר לי כי נוכח עמדת הכנסת לפיה המתווה שהוצג לבית המשפט, כמפורט לעיל, אינו נותן את המשקל הראוי לתפקיד חברי הכנסת כמפקחים על הרשות המבצעת, ועל כן יש לערוך בו שינויים, התקיים במהלך שנת 2022 שיח ממושך בין השר לביטחון הפנים הקודם ונציגיו לבין יו"ר הכנסת הקודם ונציגיו, במטרה לגבש מתווה שונה בנושא. בהמשך לכך, אושר על ידי השר הקודם ויו"ר הכנסת הקודם המתווה.

המתווה האמור הרחיב את האפשרות לקיים מפגשים עם אסירים ביטחוניים, כך שיתאפשר לכלל חברי הכנסת להגיש בקשות לקיים מפגשים עם אסירים ביטחוניים, בכפוף להסדרים

מדינת ישראל המשרד לביטחון הפנים לשכת השר לביטחון הפנים

המפורטים במסגרתו. זאת, אף שדעת גורמי המקצוע בשב"ס ובשב"כ לא היתה נוחה מהעניין. יצוין כי במסגרת המתווה נקבע כי שהוא יעמוד בתוקפו לתקופה של שנה, אשר במהלכה ייבחנו ההסדרים המפורטים במסגרתו.

7. כעת, לאחר ששקלתי ובחנתי את הנושא, וכמו כן הובאו לידיעתי עמדת שב"ס ועמדת שב"כ לרבות מכתב סקירה והמלצות מיום 2.1.23, אני סבור כי יש במפגשים של חברי כנסת עם אסירים ביטחוניים כדי לתת רוח גבית לאותם אסירים ואלה עשויים להוביל להסתה ולקידום תעמולת טרור. על כן, יש לחזור למתווה אשר הציגה המדינה לבג"ץ, המפורט בסעיף 4 לעיל, אשר מהווה איזון נכון יותר בין כלל השיקולים הרלוונטיים, שעיקרם שיקולי ביטחון מדינה מובהקים, כמו גם שיקולים הנוגעים לביטחון בית הסוהר והסדר והמשמעת בו, לבין השיקולים שעניינם סיוע לחברי הכנסת למלא את תפקידם הפרלמנטרי.

8. לאור האמור לעיל ולצורך קידום יישום המתווה שהוצג לבג"ץ, אודה על קבלת פרטי נציג מכל סיעה אשר יתאפשר לו לקיים מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים.

ב ב ר כ ה ,

ח"כ איתמר בן גביר
השר לביטחון הפנים

העיתקים:

רב גונדר קטי פרי – נציבת בתי הסוהר
מר אליעזר רוזנבאום – מ"מ מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים
ניצב אליהו כזרי – המזכיר הביטחוני לשר לביטחון הפנים
מר אריאל סיזל, עו"ד – היועץ המשפטי למשרד לביטחון הפנים
גב' גלי קרן, עו"ד – סגנית בכירה ליועץ המשפטי

מדינת ישראל
המשרד לביטחון הפנים
לשכת השר לביטחון הפנים

מדינת ישראל
המשרד לביטחון לאומי
לשכת השר לביטחון לאומי

בלמ"ס

ב' בסיוון תשפ"ג
22 במאי 2023
סימוכין - 5700-0084-2023-003592

לכבוד
חה"כ אמיר אוחנה
יושב ראש הכנסת

שלום רב,

הנדון: מתווה מפגש של חבר כנסת עם אסיר ביטחוני

1. בהמשך לפנייתי אלייך מיום 8.1.2023 בנושא שבנדון, במסגרתה ביקשתי לקבל פרטי נציג מכל סיעה אשר יתאפשר לו לקיים מפגש עם אסיר ביטחוני מסוים, טרם התקבלה התייחסותך ורשימת פרטי הנציגים.
2. לאור האמור ולצורך קידום הנושא, אודה על קבלת רשימת פרטי הנציגים בהקדם.

בברכה,

ח"כ איתמר בן גביר
השר לביטחון לאומי

העתיקים:

רב גונדר **קטי פרי** - נציבת בתי הסוהר
מר **שלמה בן אליהו** - מנכ"ל המשרד לביטחון לאומי
ניצב **קובי יעקובי** - המזכיר הביטחוני לשר לביטחון לאומי
מר **אריאל סיזל**, עו"ד - היועץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי
גב' **גלי קרן**, עו"ד - סגנית בכירה ליועץ המשפטי